

**Акціонерне товариство
«Державний експортно-імпортний банк України»**

Річна консолідована звітність Банківської групи

*За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року,
зі звітом незалежного аудитора*

ЗМІСТ

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

РІЧНА КОНСОЛІДОВАНА ЗВІТНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ ГРУПИ

Консолідований звіт про фінансовий стан.....	1
Консолідований звіт про прибутки та збитки.....	2
Консолідований звіт про сукупний дохід.....	3
Консолідований звіт про зміни у власному капіталі.....	4
Консолідований звіт про рух грошових коштів (прямий метод)	5

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ КОНСОЛІДОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ГРУПИ

1.	Інформація про банківську групу	6
2.	Основа складання звітності.....	7
3.	Основні положення облікової політики.....	11
4.	Суттєві облікові судження та оцінки	25
5.	Інформація за сегментами.....	26
6.	Грошові кошти та їх еквіваленти	29
7.	Зміни в зобов'язаннях у фінансовій діяльності.....	29
8.	Витрати за очікуваними кредитними збитками.....	30
9.	Заборгованість кредитних установ.....	31
10.	Кредити клієнтам.....	32
11.	Інвестиційні цінні папери.....	41
12.	Інвестиційна нерухомість.....	43
13.	Основні засоби.....	44
14.	Нематеріальні активи.....	45
15.	Податок на прибуток.....	46
16.	Інші активи та зобов'язання	48
17.	Заборгованість перед Національним банком України	50
18.	Заборгованість перед кредитними установами.....	51
19.	Заборгованість перед клієнтами.....	52
20.	Емітовані єврооблігації	54
21.	Субординований борг.....	55
22.	Капітал	55
23.	Договірні та умовні зобов'язання	57
24.	Комісійні доходи та витрати	65
25.	Витрати на персонал та інші операційні витрати.....	66
26.	Управління ризиками	66
27.	Справедлива вартість активів та зобов'язань.....	83
28.	Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення.....	89
29.	Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки.....	90
30.	Операції з пов'язаними сторонами	90
31.	Інформація щодо дотримання вимог щодо достатності капіталу.....	93

Звіт незалежного аудитора щодо річної консолідованої звітності Банківської групи

Акціонеру Акціонерного товариства «Державний експортно-імпортний банк України»

Думка

Ми провели аудит річної консолідованої звітності банківської групи Акціонерного товариства «Державний експортно-імпортний банк України» (далі - «Відповідальна особа») та Товариство з обмеженою відповідальністю «Ексімлізинг» (далі разом - «Банківська група»), що складається з консолідованого звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2020 року та консолідованого звіту про прибутки та збитки, консолідованого звіту про сукупний дохід, консолідованого звіту про зміни у власному капіталі та консолідованого звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до річної консолідованої звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, річна консолідована звітність Банківської групи складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до вимог розділу VI «Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп», затвердженого постановою Правління Національного банку України від 20 червня 2012 року №254 (далі - «Постанова №254»).

Основа для думки

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит річної консолідованої звітності Банківської групи» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Банківської групи згідно з прийнятим Радою з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («РМСЕБ») Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту річної консолідованої звітності Банківської групи, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

Пояснювальний параграф – Основа бухгалтерського обліку та обмеження щодо розповсюдження

Ми звертаємо увагу на Примітку 2 до річної консолідованої звітності Банківської групи, яка описує основу бухгалтерського обліку. Річна консолідована звітність Банківської групи була складена з метою сприяння Відповідальній особі у дотриманні вимог, встановлених Національним банком України. Тому річна консолідована звітність Банківської групи не може використовуватися для інших цілей. Наш звіт призначений виключно для Відповідальної особи та Національного банку України і не може бути

використаний іншими сторонами, крім Відповідальної особи та Національного банку України. Нашу думку не було модифіковано щодо цього питання.

Відповідальність управлінського персоналу та Наглядової ради за річну консолідовану звітність Банківської групи

Управлінський персонал несе відповідальність за складання та достовірне подання річної консолідованої звітності Банківської групи відповідно до вимог Розділу VI Постанови №254 та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання річної консолідованої звітності Банківської групи, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні річної консолідованої звітності Банківської групи управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Банківської групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, окрім випадків, коли управлінський персонал або планує ліквідувати Банківську групу чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Наглядова рада несе відповідальність за нагляд за процесом звітування Банківської групи.

Відповідальність аудитора за аудит річної консолідованої звітності Банківської групи

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що річна консолідована звітність Банківської групи у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки та вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї річної консолідованої звітності Банківської групи.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом всього завдання з аудиту. Окрім того, ми:

- ▶ ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення річної консолідованої звітності Банківської групи внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, та отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, невірні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;

- ▶ отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю Банківської групи;
- ▶ оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- ▶ доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, доходимо висновку, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, що може поставити під значний сумнів здатність Банківської групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в нашому звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у річній консолідованій звітності Банківської групи або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Тим не менш, майбутні події або умови можуть примусити Банківську групу припинити свою діяльність на безперервній основі.

Партнером із завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора щодо річної консолідованої звітності Банківської групи, є Студинська Ю.С.

Від імені ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги»:

Свістич О.М.
Генеральний директор

Номер запису в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 101250

Студинська Ю.С.
Партнер

Номер запису в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 101256

Прищепко Ю.Ю.
Аудитор

Номер запису в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 101251

м. Київ, Україна

31 травня 2021 року

ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги» включено до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, який веде Аудиторська палата України. Номер реєстрації у Реєстрі: 3516.

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

станом на 31 грудня 2020 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року (перераховано)	1 січня 2019 року (перераховано)
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	49 912 943	33 469 935	18 545 858
Заборгованість кредитних установ	9	370 160	256 172	569 890
Кредити клієнтам	10	48 608 320	53 285 804	72 496 358
Інвестиційні цінні папери:	11			
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки		29 008 521	25 731 949	26 653 561
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		14 543 523	22 633 899	35 789 095
- за амортизованою собівартістю		45 174 610	—	49 855
Поточні податкові активи	15	250 318	246 869	161 067
Необоротні активи, утримувані для продажу		22 241	—	39 614
Інвестиційна нерухомість	12	1 143 451	1 035 586	1 153 243
Основні засоби та активи з права користування	13	1 967 755	1 616 456	1 646 102
Нематеріальні активи	14	51 980	59 167	54 259
Відстрочені податкові активи	15	1 175 372	1 463 771	2 033 021
Інші активи	16	646 016	546 439	2 451 225
Усього активи		192 875 210	140 346 047	161 643 148
Зобов'язання				
Заборгованість перед Національним банком України	17	16 008 768	—	—
Заборгованість перед кредитними установами	18	26 119 028	21 825 762	24 405 913
Заборгованість перед клієнтами	19	115 581 267	76 622 052	81 856 637
Емітовані єврооблігації	20	18 537 152	26 553 076	42 541 905
Субординований борг	21	4 341 176	5 429 914	3 584 690
Резерв під зобов'язання кредитного характеру	23	135 531	49 062	71 796
Інші зобов'язання	16	1 803 588	949 026	731 224
Усього зобов'язання		182 526 510	131 428 892	153 192 165
Капітал				
Статутний капітал	22	45 570 092	38 730 093	38 730 093
Резерв переоцінки		525 683	337 779	(816 406)
Результат від операцій з акціонером		635 104	635 104	635 104
Непокритий збиток		(36 589 637)	(30 948 747)	(30 260 734)
Резервні та інші фонди		207 458	162 926	162 926
Усього капітал		10 348 700	8 917 155	8 450 983
Усього капітал та зобов'язання		192 875 210	140 346 047	161 643 148

Затверджено до випуску та підписано

Голова Правління

Є.В. Мешпер

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

31 травня 2021 року

Медко В.М.
247-89-16

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ

за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	2020 рік	2019 рік (перераховано)
Процентний дохід			
Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки:			
- кредитні клієнти		5 314 242	7 230 591
- інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		1 255 327	2 337 146
- інвестиційні цінні папери за амортизованого собівартістю		1 360 162	2 724
- заборгованість кредитних установ		459 676	349 279
Інші процентні доходи:			
- інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки		1 229 703	1 226 328
- за фінансовим лізингом		413 631	422 836
		10 032 741	11 568 904
Процентні витрати			
Заборгованість перед клієнтами		(4 052 057)	(4 538 048)
Емітовані єврооблігації		(2 843 033)	(3 469 631)
Заборгованість перед кредитними установами		(1 070 778)	(1 441 216)
Субординований борг		(437 746)	(339 913)
Заборгованість перед Національним банком України		(258 731)	(2 877)
Інші процентні витрати		(1 114)	(1 509)
		(8 663 459)	(9 793 194)
Чисті процентні доходи		1 369 282	1 775 710
Чисті збитки від модифікації фінансових активів за амортизованого собівартістю		(119 021)	(254 832)
Чисті прибутки від припинення визнання фінансових активів за амортизованою собівартістю		413 121	146 144
Чисті збитки від припинення визнання фінансових зобов'язань за амортизованого собівартістю		(384 396)	-
Витрати за очікуваними кредитними збитками	8	(4 324 473)	(2 889 222)
(Витрати)/сторонування витрат за очікуваними кредитними збитками за зобов'язаннями кредитного характеру	8	(82 080)	18 619
Комісійні доходи		877 057	1 082 059
Комісійні витрати		(328 741)	(430 266)
Чисті прибутки/(збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки		3 450 489	(924 980)
Чисті збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані зі звіту про сукупний дохід при погашенні		(34 113)	(7 780)
Чисті прибутки/(збитки) від операцій з іноземними валютами:			
- торгові операції		366 193	541 206
- курсові різниці		(4 436 621)	3 970 946
Чисті прибутки/(збитки) від операцій з похідними фінансовими інструментами:			
- торгові операції		(9 828)	-
- переоцінка		107 108	-
Чисті прибутки від операцій з банківськими металами:			
- торгові операції		327	138
- переоцінка		4 274	489
Інші доходи		283 658	104 883
Витрати на персонал	25	(1 496 390)	(1 520 240)
Знос та амортизація	13, 14	(114 173)	(111 054)
Інші операційні витрати	25	(857 305)	(866 702)
(Збиток)/прибуток до оподаткування		(5 315 632)	635 118
Витрати з податку на прибуток	15	(275 861)	(569 298)
(Збиток)/прибуток за рік		(5 591 493)	65 820

Затверджено до випуску та підписано

Голова Правління

Є.В. Мещер

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

31 травня 2021 року

Медко В.М.
247-89-16

Примітки на сторінках 6-93 є невід'ємною частиною цієї річної консолідованої звітності Банківської групи.

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД

за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	2020 рік	2019 рік
(Збиток)/прибуток за рік		(5 591 493)	65 820
Інший сукупний прибуток			
Інший сукупний (збиток)/прибуток, який буде рекласифікований до консолідованого звіту про прибутки та збитки в наступних періодах			
Чисті (збитки)/прибутки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	22	(127 815)	1 167 422
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу		—	—
Інший сукупний дохід, який не буде рекласифіковано до консолідованого звіту про прибутки та збитки в наступних періодах			
Переоцінка основних засобів		342 478	—
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу		(12 538)	—
Інший сукупний прибуток за рік, за вирахуванням податків		202 125	1 167 422
Усього сукупний (збиток)/дохід за рік		(5 389 368)	1 233 242

Затверджено до випуску та підписано

Голова Правління

Є.В. Мецгер

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

31 травня 2021 року

Медко В.М.
247-89-16

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

(в тисячах гривень)

	Статутний капітал	Резерви переоцінки	Результат від операцій з акціонером	Непокритий збиток	Резерви та інші фонди	Усього капітал
На 1 січня 2019 року	38 730 093	(816 406)	635 104	(30 260 734)	162 926	8 450 983
Прибуток за рік	—	—	—	65 820	—	65 820
Інший сукупний прибуток за рік	—	1 167 422	—	—	—	1 167 422
Усього сукупний дохід за рік	—	1 167 422	—	65 820	—	1 233 242
Амортизація резерву переоцінки, за вирахуванням податків (Примітка 22)	—	(13 237)	—	13 237	—	—
Частина прибутку, спрямована на виплату дивідендів (Примітка 22)	—	—	—	(767 070)	—	(767 070)
На 31 грудня 2019 року	38 730 093	337 779	635 104	(30 948 747)	162 926	8 917 155
Збиток за рік	—	—	—	(5 591 493)	—	(5 591 493)
Інший сукупний прибуток за рік	—	202 125	—	—	—	202 125
Усього сукупний збиток за рік	—	202 125	—	(5 591 493)	—	(5 389 368)
Амортизація резерву переоцінки, за вирахуванням податків (Примітка 22)	—	(14 221)	—	14 221	—	—
Частина прибутку, спрямована на виплату дивідендів (Примітка 22)	—	—	—	(19 086)	—	(19 086)
Розподіл прибутку до резервних фондів	—	—	—	(44 532)	44 532	—
Збільшення статутного капіталу (Примітка 22)	6 839 999	—	—	—	—	6 839 999
На 31 грудня 2020 року	45 570 092	525 683	635 104	(36 589 637)	207 458	10 348 700

Затверджено до випуску та підписано

Голова Правління

 Е.В. Меігер

Головний бухгалтер банку

 Н.А. Потьомська

31 травня 2021 року

Медко В.М.
247-89-16

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (прямий метод)

за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	2020 рік	2019 рік
Рух грошових коштів в операційній діяльності			
Проценти отримані		9 727 330	10 403 326
Проценти сплачені		(8 824 463)	(9 464 572)
Комісії отримані		889 681	1 112 145
Комісії сплачені		(328 741)	(430 266)
Результат від торгових операцій з іноземними валютами та банківськими металами		366 520	541 344
Результат від операцій з похідними фінансовими інструментами		(9 828)	—
Витрати на персонал сплачені		(1 549 938)	(1 517 552)
Інші операційні доходи отримані		136 983	103 667
Інші операційні та адміністративні витрати сплачені		(804 399)	(733 472)
Рух грошових коштів в операційній діяльності до змін в операційних активах та зобов'язаннях		(396 855)	14 620
<i>Чисте (збільшення)/зменшення операційних активів</i>			
Заборгованість кредитних установ		(16 330)	275 193
Кредити клієнтам		8 580 118	11 350 584
Інші активи		36 053	347 441
<i>Чисте збільшення/(зменшення) операційних зобов'язань</i>			
Заборгованість перед кредитними установами		735 031	(888 684)
Заборгованість перед Національним банком України		16 008 811	—
Заборгованість перед клієнтами		28 022 421	3 222 628
Інші зобов'язання		1 371 068	(278 794)
Чистий рух грошових коштів в операційній діяльності до сплати податку на прибуток		54 340 317	14 042 988
Аванс з податку на прибуток сплачений		(3 449)	(138 140)
Чистий рух грошових коштів в операційній діяльності		54 336 868	13 904 848
Рух грошових коштів в інвестиційній діяльності			
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів		16 205 364	25 236 732
Придбання інвестиційних цінних паперів		(44 230 733)	(12 762 719)
Дивіденди отримані		699	394
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(74 629)	(75 165)
Чистий рух грошових коштів в інвестиційній діяльності		(28 099 299)	12 399 242
Рух грошових коштів у фінансовій діяльності			
Частина прибутку, спрямована на виплату дивідендів		(19 086)	(767 070)
Сплата оригінальних платежів	7	(5 242)	(5 154)
Надходження від субординованого боргу	7	—	2 397 803
Погашення субординованого боргу	7	(1 838 315)	—
Погашення емітованих єврооблігацій	7	(12 442 092)	(11 730 648)
Надходження від позик, отриманих від кредитних установ	7	6 088 340	5 470 370
Погашення позик, отриманих від кредитних установ	7	(7 355 522)	(3 939 153)
Чистий рух грошових коштів у фінансовій діяльності		(15 571 917)	(8 573 852)
Вплив змін обмінних курсів на грошові кошти та їх еквіваленти		5 786 030	(2 793 196)
Вплив змін кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(8 674)	(12 965)
Чиста зміна грошових коштів та їх еквівалентів		16 443 008	14 924 077
Грошові кошти та їх еквіваленти на 1 січня		33 469 935	18 545 858
Грошові кошти та їх еквіваленти на 31 грудня	6	49 912 943	33 469 935

Затверджено до випуску та підписано

Голова Правління

Є.В. Мецгер

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

31 травня 2021 року

Медко В.М.
247-89-16

Примітки на сторінках 6-93 є невід'ємною частиною цієї річної консолідованої звітності Банківської групи.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

1. Інформація про банківську групу

Ця річна консолідована звітність Банківської групи, визначеної згідно з вимогами «Положення про порядок ідентифікації та визнання банківських груп», затвердженого постановою Правління Національного банку України № 134 від 9 квітня 2012 року (зі змінами), включає звітність Акціонерного товариства «Державний експортно-імпорتنний банк України» (далі – «Укрексімбанк» або «Банк») та Товариства з обмеженою відповідальністю «Ексімлізинг» (далі – Банківська група). Банківська група Акціонерного товариства «Державний експортно-імпорتنний банк України» була визнана згідно з рішенням Комітету з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем Національного банку України № 385 від 3 грудня 2018 року, Укрексімбанк було погоджено відповідальною особою цієї Банківської групи.

Банківська діяльність є переважною у Банківській групі (активи Укрексімбанку складають 99,98% активів Банківської групи). Контролером Банківської групи є Акціонерне товариство «Державний експортно-імпорتنний банк України».

Укрексімбанк засновано у 1992 році. Укрексімбанк здійснює свою діяльність на підставі Банківської ліцензії № 2 від 7 серпня 2019 року.

Станом на 31 грудня 2020 та 2019 років 100% статутного капіталу Укрексімбанку належать державі. Функції з управління корпоративними правами держави у Банку здійснює Кабінет Міністрів України.

Головний офіс Укрексімбанку знаходиться у м. Києві по вул. Антоновича, 127. Банк має 22 філії та 38 відділень (31 грудня 2019 року: 22 філії та 38 відділень) і два представництва в Лондоні та Нью-Йорку. Банк та його філії є єдиною юридичною особою.

Історично основним видом діяльності Укрексімбанку є обслуговування експортно-імпорتنних операцій. Наразі Укрексімбанк має диверсифіковану клієнтську базу, що включає значну кількість великих промислових і державних підприємств. Укрексімбанк приймає вклади від фізичних та юридичних осіб, надає кредити, здійснює платіжне обслуговування в Україні та переказ коштів за кордон, операції з обміну іноземних валют, інвестує кошти, здійснює розрахунково-касове обслуговування клієнтів та надає інші банківські послуги.

Однією із головних функцій Укрексімбанку є сприяння, від імені Уряду України, обслуговуванню кредитних договорів, що підписані Урядом України та урядами інших держав. Укрексімбанк виступає агентом Уряду України та обслуговує кредити від іноземних фінансових установ у відповідності до зазначених договорів.

Метою діяльності Укрексімбанку (відповідно до Статуту) є створення сприятливих умов для розвитку економіки та підтримки вітчизняного товаровиробника, обслуговування експортно-імпорتنних операцій, кредитно-фінансова підтримка процесів структурної перебудови, зміцнення та реалізація виробничого і торгового потенціалу галузей економіки та підприємств, що є експорто-орієнтованими або провадять діяльність, пов'язану з виробництвом імпортозамінної продукції, а також отримання прибутку в інтересах Укрексімбанку та його акціонера.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Ексімлізинг» (ТОВ «Ексімлізинг»), що повністю належить Укрексімбанку, було засноване у 2006 році та зареєстроване в Україні. ТОВ «Ексімлізинг» знаходиться у м. Києві, за адресою вул. Німецька, 5.

Відповідно до свідоцтва від 21 червня 2018 року ФК № 1049, виданого Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – «комісія»), ТОВ «Ексімлізинг» зареєстровано як фінансову установу. Розпорядженням комісії від 26 червня 2018 року № 1103 ТОВ «Ексімлізинг» видано безстрокову ліцензію на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), а саме на надання послуг з фінансового лізингу.

Основним видом діяльності ТОВ «Ексімлізинг» є торгові та лізингові операції. Компанія пропонує сучасні та ефективні інструменти фінансування придбання легкових та комерційних автомобілів, обладнання, сільськогосподарської та будівельної техніки, а також комерційної нерухомості.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

2. Основа складання звітності

Ця річна консолідована звітність Банківської групи підготовлена відповідно до вимог «Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп», затвердженого постановою Правління Національного банку України № 254 від 20 червня 2012 року (зі змінами) (далі – «Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп»).

Ця річна консолідована звітність Банківської групи складена на основі принципу історичної собівартості, крім зазначеного в розділі «Основні положення облікової політики», наприклад, інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки, похідні фінансові інструменти та інвестиційна нерухомість оцінюються за справедливою вартістю, будівлі оцінюються за переоціненою вартістю, активи, утримувані для продажу оцінюються за найменшою з двох величин – балансовою або справедливою вартістю з вирахуванням витрат на операції, пов'язаних з продажем.

Ця річна консолідована звітність Банківської групи представлена в тисячах гривень («тис. грн.»), якщо не зазначено інакше.

Виправлення помилок

У попередніх періодах Банківською групою було модифіковано умови договорів за певними кредитно-знеціненими кредитами клієнтів та іншими фінансовими активами шляхом зміни валюти активів без внесення змін до графіків погашення, що є умовою суттєвої модифікації. Банківська група не припиняла визнання первісних фінансових активів та не визнавала новий фінансовий актив, який є кредитно-знеціненим при первісному визнанні, у результаті цих суттєвих модифікацій. Банківська група також відобразила інші нараховані доходи відповідно до умов договору гарантії, що була виконана Банківською групою, як окремий фінансовий актив, а не як частина активу, ініційованого у результаті виконання гарантії. Як наслідок, витрати за очікуваними кредитними збитками було завищено та збитки від припинення визнання фінансових активів за амортизованою вартістю було занижено на 146 803 тис. грн. у звіті про прибутки та збитки за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року. Крім того, валова балансова вартість та резерви під зменшення корисності по кредитах клієнтам та інших фінансових активах одночасно були завищені станом на 31 грудня та 1 січня 2019 року, як зазначено нижче.

Додатково, у 2019 році Банківська група відобразила прибутки від припинення визнання фінансових активів за амортизованою вартістю у результаті суттєвих модифікацій у розмірі 292 947 тис. грн. у складі чистих прибутків/(збитків) від модифікації фінансових активів за амортизованою собівартістю разом з модифікацією, що не призводить до припинення визнання фінансових активів. Банківська група виправила ці помилки у цій річній консолідованій звітності Банківської групи станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року.

Відповідно до МСФО (IAS) 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» виправлення помилок було проведено ретроспективно.

У таблицях нижче наведено вплив виправлення помилок на порівняльну інформацію у річній консолідованій звітності Банківської групи за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року:

Консолідований звіт про прибутки та збитки за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

	<i>Згідно з попередньою звітністю</i>	<i>Ефект від виправлення помилки</i>	<i>Перераховано</i>
Чисті прибутки/(збитки) від модифікації фінансових активів за амортизованою собівартістю	38 115	(292 947)	(254 832)
Прибутки від припинення визнання фінансових активів за амортизованою вартістю	–	146 144	146 144
(Витрати)/сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками	(3 036 025)	146 803	(2 889 222)
Прибуток за рік	65 820	–	65 820

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

2. Основа складання звітності (продовження)

Виправлення помилок (продовження)

Виправлення помилок мало наступний вплив на порівняльну інформацію у примітках до річної консолідованої звітності Банківської групи:

Примітка 8. Витрати за очікуваними кредитними збитками

У таблиці нижче представлені суми витрат за очікуваними кредитними збитками, що визнані у складі прибутків та збитків:

За 2019 рік	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 на індиві- дуальній основі	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 на індиві- дуальній основі	ПЗФА	Усього
Кредити клієнтам (згідно з попередньою звітністю)	(410 763)	(39 925)	51 299	92 705	1 621 482	1 701 123	3 015 921
Ефект від виправлення помилок	—	—	—	—	(622 192)	475 389	(146 803)
Кредити клієнтам (перераховано)	(410 763)	(39 925)	51 299	92 705	999 290	2 176 512	2 869 118
Усього витрати / (сторнування витрат) за очікуваними кредитними збитками (згідно з попередньою звітністю)	(385 331)	(39 925)	51 299	92 699	1 616 160	1 701 123	3 036 025
Ефект від виправлення помилок	—	—	—	—	(622 192)	475 389	(146 803)
Усього витрати / (сторнування витрат) за очікуваними кредитними збитками (перераховано)	(385 331)	(39 925)	51 299	92 699	993 968	2 176 512	2 889 222

Примітка 10. Кредити клієнтам

Кредити клієнтам включають:

	31 грудня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	Ефект від виправлення помилок	31 грудня 2019 року (перераховано)	1 січня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	Ефект від виправлення помилок	1 січня 2019 року (перераховано)
Комерційні кредити	106 260 022	(3 120 622)	103 139 400	134 403 946	(209 491)	134 194 455
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою	2 397 322	—	2 397 322	1 356 252	—	1 356 252
Овердрафти	890 961	—	890 961	1 457 972	—	1 457 972
Векселі	58 089	—	58 089	74 717	—	74 717
	109 606 394	(3 120 622)	106 485 772	137 292 887	(209 491)	137 083 396
Мінус – резерв під зменшення корисності	(56 320 590)	3 120 622	(53 199 968)	(64 796 529)	209 491	(64 587 038)
Кредити клієнтам за амортизованою собівартістю	53 285 804	—	53 285 804	72 496 358	—	72 496 358

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

2. Основа складання звітності (продовження)

Виправлення помилок (продовження)

Комерційні кредити

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за комерційними кредитами:

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 на індиві- дуальній основі	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 на індиві- дуальній основі	ПЗФА	Усього
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	51 764 580	568 180	2 371 484	6 622 716	71 369 112	1 707 874	134 403 946
Ефект від виправлення помилок	—	—	—	—	(660 362)	450 871	(209 491)
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року (перераховано)	51 764 580	568 180	2 371 484	6 622 716	70 708 750	2 158 745	134 194 455
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	34 576 276	913 212	2 617 032	6 444 418	57 695 897	4 013 187	106 260 022
Ефект від виправлення помилок	—	—	—	—	(4 494 667)	1 374 045	(3 120 622)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року (перераховано)	34 576 276	913 212	2 617 032	6 444 418	53 201 230	5 387 232	103 139 400
	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 на індиві- дуальній основі	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 на індиві- дуальній основі	ПЗФА	Усього
Резерв на 1 січня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	999 187	91 662	198 347	6 331 510	57 110 096	—	64 730 802
Ефект від виправлення помилок	—	—	—	—	(305 148)	95 657	(209 491)
Резерв на 1 січня 2019 року (перераховано)	999 187	91 662	198 347	6 331 510	56 804 948	95 657	64 521 311
Резерв на 31 грудня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	389 087	50 541	173 965	6 113 140	47 781 797	1 762 559	56 271 089
Ефект від виправлення помилок	—	—	—	—	(3 691 668)	571 046	(3 120 622)
Резерв на 31 грудня 2019 року (перераховано)	389 087	50 541	173 965	6 113 140	44 090 129	2 333 605	53 150 467

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

2. Основа складання звітності (продовження)

Виправлення помилок (продовження)

Примітка 16. Інші активи та зобов'язання

Інші активи включають:

	31 грудня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	Ефект від виправлення помилки	31 грудня 2019 року (перераховано)	1 січня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	Ефект від виправлення помилки	1 січня 2019 року (перераховано)
Інші фінансові активи						
Інші нараховані доходи	332 949	(302 952)	29 997	363 981	(302 952)	61 029
Транзитні рахунки за операціями з платіжними картками	182 067	—	182 067	169 002	—	169 002
Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами	56 665	—	56 665	64 988	—	64 988
Нараховані комісії за обслуговування гарантій	15 936	—	15 936	18 804	—	18 804
Інше	105	—	105	122	—	122
	<u>587 722</u>	<u>(302 952)</u>	<u>284 770</u>	<u>616 897</u>	<u>(302 952)</u>	<u>313 945</u>
Мінус – резерв за очікуваними кредитними збитками	<u>(388 118)</u>	<u>302 952</u>	<u>(85 166)</u>	<u>(389 596)</u>	<u>302 952</u>	<u>(86 644)</u>
Інші фінансові активи	<u>199 604</u>	<u>—</u>	<u>199 604</u>	<u>227 301</u>	<u>—</u>	<u>227 301</u>

В таблиці нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів інших фінансових активів (крім транзитних рахунків за операціями з платіжними картками):

	Етап 1 на груповій основі	Етап 3 на індивідуальній основі	Усього
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	144 943	302 952	447 895
Ефект від виправлення помилок	—	(302 952)	(302 952)
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року (перераховано)	<u>144 943</u>	<u>—</u>	<u>144 943</u>
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	102 703	302 952	405 655
Ефект від виправлення помилок	—	(302 952)	(302 952)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року (перераховано)	<u>102 703</u>	<u>—</u>	<u>102 703</u>
	Етап 1 на груповій основі	Етап 3 на індивідуальній основі	Усього
Резерв на 1 січня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	86 644	302 952	389 596
Ефект від виправлення помилок	—	(302 952)	(302 952)
Резерв на 1 січня 2019 року (перераховано)	<u>86 644</u>	<u>—</u>	<u>86 644</u>
Резерв на 31 грудня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	85 166	302 952	388 118
Ефект від виправлення помилок	—	(302 952)	(302 952)
Резерв на 31 грудня 2019 року (перераховано)	<u>85 166</u>	<u>—</u>	<u>85 166</u>

Виправлення помилок не вплинуло на консолідований звіт про фінансовий стан, інший сукупний дохід та рух грошових коштів в операційній діяльності, в інвестиційній діяльності та у фінансової діяльності Банківської групи.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

2. Основа складання звітності (продовження)

Перекласифікація

Банківська група прийняла рішення здійснити перенесення залишків, що обліковуються на транзитних рахунках по операціях з клієнтами, зі складу заборгованості перед клієнтами до інших зобов'язань з метою приведення у відповідність до формату представлення даних у 2020 році.

У таблиці нижче наведено вплив перекласифікації на порівняльну інформацію у річній консолідованій звітності Банківської групи за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року:

Консолідований звіт про фінансовий стан

	31 грудня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	Ефект від перекла- сифікації	31 грудня 2019 року (перераховано)	1 січня 2019 року (згідно з попередньою звітністю)	Ефект від перекла- сифікації	1 січня 2019 року (перераховано)
Заборгованість перед клієнтами	77 125 961	(503 909)	76 622 052	82 163 738	(307 101)	81 856 637
Інші зобов'язання	445 117	503 909	949 026	424 123	307 101	731 224

3. Основні положення облікової політики

Зміни в обліковій політиці

Принципи обліку, прийняті при підготовці цієї річної консолідованої звітності Банківської групи, відповідають принципам, що застосовувались при підготовці річної консолідованої звітності Банківської групи за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року, за виключенням застосування нових стандартів та поправок до них, які були уперше застосовані з 1 січня 2020 року. Характер та вплив цих змін розкритий нижче.

Банківської групи достроково застосувала поправку до МСФЗ 16 «Пільгові умови оренди, пов'язані з COVID-19», яка надає орендарям звільнення від оцінювання того, чи є пільгові умови оренди, пов'язані з COVID-19, модифікацією оренди. Банківської групи достроково не застосовувала будь-які інші стандарти, інтерпретації та поправки до них, які були оприлюднені, але ще не набрали чинності.

Поправки до МСФЗ (IFRS) 3 – «Визначення бізнесу»

У поправках до МСФЗ (IFRS) 3 пояснюється, що, аби вважатися бізнесом, інтегрована сукупність видів діяльності та активів повинна включати як мінімум внесок і принципово значущий процес, які разом в значній мірі можуть сприяти створенню віддачі. При цьому пояснюється, що бізнес не обов'язково повинен включати всі вклади і процеси, необхідні для створення віддачі. Ці поправки не вплинули на консолідовану звітність Банківської групи, але можуть бути застосовані в майбутньому, якщо Банківська група проведе операцію по об'єднанню бізнесів.

Поправки до МСФЗ (IFRS) 7, МСФЗ (IFRS) 9 і МСФЗ (IAS) 39 – «Реформа базової процентної ставки»

Поправки до МСФЗ (IFRS) 7, МСФЗ (IFRS) 9, МСФЗ (IAS) 39 передбачають ряд звільнень, які застосовуються до всіх відносин хеджування, на які реформа базової процентної ставки безпосередньо впливає. Реформа базової процентної ставки впливає на відносини хеджування, якщо в результаті її застосування виникають невизначеності щодо термінів виникнення або величини грошових потоків, заснованих на базовій процентній ставці, по об'єкту хеджування або від інструмента хеджування. Дані поправки не вплинули на консолідовану звітність Банківської групи, оскільки відсутні відносини хеджування, які можуть бути порушені реформою базової процентної ставки.

Поправки до МСФЗ (IAS) 1 і МСФЗ (IAS) 8 – «Визначення суттєвості»

Поправки пропонують нове визначення суттєвості, згідно з яким «інформація є суттєвою, якщо можна обґрунтовано очікувати, що її пропуск, спотворення або маскування вплинуть на рішення основних користувачів фінансової звітності загального призначення, прийняті ними на основі цих фінансових звітів організації, що звітує».

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основі положення облікової політики (продовження)

Зміни в обліковій політиці (продовження)

У поправках пояснюється, що суттєвість буде залежати від характеру або кількісної значущості інформації (взятої окремо або в сукупності з іншою інформацією) в контексті фінансової звітності, що розглядається в цілому. Спотворення інформації є істотним, якщо можна обґрунтовано очікувати, що це вплине на рішення основних користувачів фінансової звітності. Дані поправки не вплинули на консолідовану звітність Банківської групи, і очікується, що в майбутньому вплив також буде відсутній.

«Концептуальні засади подання фінансових звітів», випущені 29 березня 2018 року.

Концептуальні засади не є стандартом, і жодне з положень Концептуальних засад не має переважної сили над будь-яким положенням або вимогам стандарту. Цілі Концептуальних засад полягають в наступному: сприяти Раді по МСФО в розробці стандартів; сприяти укладачам фінансових звітів при розробці положень облікової політики, коли жоден зі стандартів не регулює певну операцію або іншу подію; і сприяти всім сторонам в розумінні та інтерпретації стандартів.

Переглянута редакція Концептуальних засад містить кілька нових концепцій, оновлені визначення активів і зобов'язань і критерії для їх визнання, а також пояснює деякі суттєві положення. Перегляд цього документа не вплинув на консолідовану звітність Банківської групи.

Фінансові активи і зобов'язання

Первісне визнання

Дата визнання

Фінансові активи та фінансові зобов'язання, окрім кредитів клієнтам та коштів клієнтів, первісно визнаються на дату укладення угоди, тобто на дату, з якої Банківська група стає стороною по договору, який визначає умови відповідного інструмента. Це є угоди на стандартних умовах, до яких відносяться операції з купівлі-продажу фінансових активів, умови яких потребують поставки активів протягом проміжку часу, який встановлений законодавством або прийнятий на ринку. Кредити клієнтам визнаються в момент перерахування коштів на рахунки клієнтів. Кошти клієнтів визнаються в момент перерахування коштів на рахунки в Банківської групи.

Первісна оцінка фінансових інструментів

Фінансові інструменти первісно визнаються за справедливою вартістю, включаючи витрати, безпосередньо пов'язані з угодою, окрім випадків, коли фінансові активи та фінансові зобов'язання оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (СВПЗ). Дебіторська заборгованість оцінюється за ціною угоди. Якщо справедлива вартість фінансових інструментів при первісному визнанні відрізняється від ціни угоди, Банківська група визнає прибуток або збиток «першого дня».

Класифікація та визначення категорії оцінки усіх фінансових активів, за виключенням дольових та похідних інструментів, при первісному визнанні здійснюється, виходячи з бізнес-моделі, яку використовує Банківська група для управління певною групою активів, до якої відноситься фінансовий актив, а також із характеристик грошових потоків за цим фінансовим активом, передбачених договором.

Бізнес-модель визначається на рівні груп фінансових активів, управління якими здійснюється у сукупності для досягнення певної бізнес-цілі.

Усі боргові фінансові активи відносяться до однієї із трьох бізнес-моделей:

- ▶ бізнес-модель «Утримання активу для цілей отримання контрактних (передбачених договором) грошових потоків» (БМ 1);
- ▶ бізнес-модель «Утримання активу як для отримання контрактних грошових потоків, так і для цілей продажу» (БМ 2);
- ▶ бізнес-модель «Використання активу для отримання максимальних грошових потоків від продажу» або «Бізнес-модель інша, ніж БМ 1 та БМ 2» (БМ 3).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

На дату первісного визнання кожного боргового фінансового активу, окрім тих, які Банківська група класифікувала як такі, що оцінюються за СВПЗ для цілей усунення або значного зменшення непоследовності оцінки або визнання, а також тих, управління якими здійснюється відповідно до БМ 3, Банківська група проводить аналіз контрактних грошових потоків за таким фінансовим активом.

Основною ціллю проведення аналізу контрактних грошових потоків (SPPI тест) є визначення того, чи відповідають умови договору за фінансовим активом базовому кредитному договору та виявлення тих умов договору, в результаті наявності яких виникають додаткові ризики чи/та додаткова волатильність договірних грошових потоків, які не притаманні базовому кредитному договору.

Банківська група проводить SPPI тест на рівні окремого боргового фінансового активу/групи боргових фінансових активів відповідної категорії активів, управління якими здійснюється за БМ 1 чи БМ 2.

Категорії оцінки фінансових активів та фінансових зобов'язань

В залежності від бізнес-моделі та результатів проходження SPPI тесту боргові фінансові активи можуть бути класифіковані наступним чином:

- ▶ активи, які оцінюються за амортизованою собівартістю (БМ 1, SPPI тест пройдено);
- ▶ активи, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (БМ 2; SPPI тест пройдено);
- ▶ активи, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (БМ 1 чи БМ 2 та при цьому SPPI тест не пройдено, БМ 3).

Банківська група класифікує і оцінює похідні інструменти і інструменти, передбачені для торгівлі, за СВПЗ.

Фінансові зобов'язання, окрім зобов'язань з кредитування та фінансових гарантій, оцінюються за амортизованою собівартістю або за СВПЗ, якщо вони є такими, що передбачені для торгівлі, та похідними інструментами, або за власним розсудом класифіковані за СВПЗ.

Заборгованість кредитних установ, кредити клієнтам, інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю

Банківська група оцінює фінансові активи за амортизованою собівартістю, тільки якщо виконуються обидві наступні умови:

- ▶ фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання фінансових активів для отримання передбачених договором грошових потоків (БМ 1);
- ▶ договірні умови фінансового активу обумовлюють отримання у визначені дати грошових потоків, які є виключно платежами в рахунок основної суми боргу та процентів на непогашену частину основної суми боргу.

Такі активи відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Прибутки та збитки відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки при припиненні визнання або знеціненні, а також у процесі амортизації.

Боргові інструменти, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Банківська група оцінює боргові інструменти за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (СВІСД), якщо виконуються одночасно обидві наступні умови:

- ▶ інструмент утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається шляхом отримання передбачених договором грошових потоків, так і шляхом продажу фінансового активу (БМ 2);
- ▶ договірні умови фінансового активу обумовлюють отримання грошових потоків, які є виключно платежами в рахунок основної суми боргу та процентів на непогашену частину основної суми боргу (тобто дотримуються критерії тесту SPPI).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

Боргові інструменти, які оцінюються за СВІСД, в подальшому оцінюються за справедливою вартістю, а прибуток або збиток, які виникають в результаті змін справедливої вартості, визнаються в іншому сукупному доході. Процентний дохід та прибуток або збиток від зміни валютного курсу визнаються в складі прибутку або збитку таким самим чином, як і у випадку фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю. У випадку вибуття боргового інструменту, який оцінюється за СВІСД, накопичений прибуток або збиток, раніше визнаний у складі іншого сукупного доходу, рекласифікується зі складу іншого сукупного доходу у склад прибутку або збитку. За всіма борговими фінансовими активами, які обліковуються за СВІСД, Банківська група визнає резерв за очікуваними кредитними збитками (ОКЗ). Порядок визнання ОКЗ за такими активами визначений у Примітці 26.

Дольові інструменти, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

При первісному визнанні дольових фінансових активів за власним розсудом може прийняти рішення, без права відміни в подальшому, класифікувати такі активи як такі, що оцінюються по СВІСД, якщо вони відповідають визначенню дольового інструменту згідно з МСФО (IAS) 32 і не призначені для торгівлі. Рішення про таку класифікацію приймається по кожному інструменту окремо.

Для дольових фінансових інструментів, що класифікуються як такі, що оцінюються за СВІСД, всі реалізовані та нереалізовані доходи та витрати, крім дивідендних доходів, визнаються у складі іншого сукупного доходу, без права подальшої рекласифікації до прибутку або збитку. Дивіденди визнаються в складі прибутку або збитку коли встановлено право на отримання дивідендів. Дольові інструменти, що оцінюються за СВІСД, не оцінюються на предмет зменшення корисності. У випадку вибуття таких інструментів, накопичений резерв переоцінки рекласифікується до складу нерозподіленого прибутку / (непокритого збитку).

Фінансові активи та фінансові зобов'язання, які оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки

До даної категорії відносяться фінансові активи та фінансові зобов'язання, які при первісному визнанні були класифіковані таким чином на власний розсуд Банківської групи, або в обов'язковому порядку повинні оцінюватись за справедливою вартістю через прибутки або збитки згідно з МСФЗ (IFRS) 9. Так, Банківська група може при первісному визнанні визнати фінансовий інструмент як такий, що оцінюється за справедливою вартістю через прибутки або збитки, у разі виконання одного з наступних критеріїв. Рішення про таку класифікацію приймається по кожному інструменту окремо:

- ▶ якщо таке рішення усуває або значно зменшує неузгодженість обліку, що в іншому випадку виникла б при оцінці активів або зобов'язань, або при визнанні прибутків або збитків за ними на різних основах; або
- ▶ група фінансових зобов'язань або фінансових активів і фінансових зобов'язань перебуває в управлінні, а її показники ефективності оцінюються на основі справедливої вартості згідно з документально оформленою стратегією управління ризиком або стратегією інвестування; або
- ▶ фінансове зобов'язання містить один або кілька вбудованих похідних інструментів і основний контракт не є активом, що належить до сфери застосування МСФЗ (IFRS) 9, за винятком випадків, коли вбудований похідний інструмент (вбудовані похідні інструменти) не змінює (змінюють) значно ті грошові потоки, які в іншому разі були б обов'язковими за договором, або без проведення аналізу або майже без проведення аналізу при першому розгляді подібного гібридного інструменту стає зрозумілим, що відокремлення вбудованого похідного інструмента (вбудованих похідних інструментів) забороняється.

Всі боргові фінансові активи, які не відповідають критерію «тільки платежі в рахунок основного боргу та процентів на непогашену суму основної заборгованості» (SPPI), класифікуються при первісному визнанні як фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки. Відповідно з даним критерієм, такі інструменти як облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), що передбачають індексацію номінальної вартості за строками погашення відповідно до змін середньозваженого обмінного курсу гривні до долара США на міжбанківському ринку за місяць, що передує випуску, та місяць до дати погашення (Примітка 12), оцінюються за СВІСД.

Фінансові активи та зобов'язання, які оцінюються за СВІСД, визнаються у звіті про фінансовий стан за справедливою вартістю. Зміни справедливої вартості визнаються у складі прибутку або збитку, окрім зміни справедливої вартості фінансових зобов'язань, які класифіковані на власний розсуд Банківської групи в категорію за справедливою вартістю через прибутки/збитки, що викликана зміною власного кредитного ризику, що визнаються у складі іншого сукупного доходу.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

Проценти, отримані за активами, які в обов'язковому порядку оцінюються за СВПЗ, обліковуються із використанням передбаченої договором процентної ставки.

Фінансові гарантії, акредитиви та зобов'язання з надання кредитів

У ході звичайної господарської діяльності Банківська група надає фінансові гарантії у формі акредитивів, гарантій та авалів. Договори фінансової гарантії первісно визнаються у звітності за справедливою вартістю в статті «Інші зобов'язання», в розмірі отриманої комісії. Після первісного визнання зобов'язання Банківської групи за кожним договором гарантії оцінюється за більшим з двох значень: сумою амортизованої комісії та оціночного резерву під ОКЗ.

Збільшення зобов'язання, пов'язане з договорами фінансової гарантії, відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки. Отримана комісія визнається в консолідованому звіті про прибутки та збитки на рівномірній основі протягом строку дії договору гарантії.

Договірна номінальна вартість фінансових гарантій не відображається у консолідованому звіті про фінансовий стан.

Рекласифікація фінансових активів та фінансових зобов'язань

Банківська група здійснює перекласифікацію фінансових активів тоді й лише тоді, коли він змінює свою бізнес-модель управління ними. Перекласифікація фінансових зобов'язань неможлива.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівкові кошти, кошти в НБУ, депозитні сертифікати НБУ строком до 90 днів, заборгованість кредитних установ та договори зворотного «репо» зі строком погашення до дев'яноста днів від дати виникнення, які не обтяжені будь-якими договірними зобов'язаннями, та які не є знеціненими на індивідуальній основі.

Банківські метали

Золото та інші банківські метали відображаються за справедливою вартістю, яка приблизно відповідає цінам покупки НБУ з дисконтом стосовно котирувань Лондонської біржі металів. Зміни в цінах покупки НБУ відображаються як різниця результат переоцінки за операціями з банківськими металами в консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Договори «репо» і зворотного «репо» та кредитування під заставу цінних паперів

Договори продажу та зворотної покупки цінних паперів (договори «репо») розглядаються у звітності як забезпечені фінансові операції. Цінні папери, реалізовані за договорами «репо», продовжують відображатися в консолідованому звіті про фінансовий стан та переводяться до категорії цінних паперів, наданих як застава за договорами «репо», у випадку наявності у контрагента права на продаж або повторну заставу таких цінних паперів, що випливає з умов контракту або загальноприйнятої практики. Відповідні зобов'язання включаються до складу заборгованості перед кредитними установами, НБУ або клієнтами. Придбані цінні папери за договорами зворотного продажу (зворотного «репо») відображаються у складі грошових коштів та їх еквівалентів, заборгованості кредитних установ або кредитів клієнтам, залежно від ситуації. Різниця між ціною продажу і ціною зворотної покупки розглядається як проценти і нараховується протягом строку дії договорів «репо» за методом ефективної процентної ставки.

Цінні папери, передані на умовах позики контрагентам, продовжують відображатися у річній консолідованій звітності Банківської групи. Цінні папери, залучені на умовах позики, визнаються в річній консолідованій звітності Банківської групи тільки при реалізації третім особам і відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки як результат від операцій з торговими цінними паперами. Зобов'язання щодо їх повернення відображається за справедливою вартістю в складі зобов'язань за торговими операціями.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Похідні фінансові інструменти

Похідний фінансовий інструмент – це фінансовий інструмент, який має всі три такі характеристики:

- ▶ його вартість змінюється у відповідь на зміни встановленої ставки відсотка, ціни фінансового інструменту, ціни товару, валютного курсу, індексу цін чи ставок, показника кредитного рейтингу чи індексу кредитоспроможності, або подібної базової змінної;
- ▶ не вимагає початкових чистих інвестицій або вимагає початкові чисті інвестиції, які є меншими, ніж ті, що були б потрібні для інших типів контрактів, які, за очікуванням, мають подібну реакцію на зміни ринкових факторів;
- ▶ розрахунки за ним здійснюються на майбутню дату.

У ході своєї звичайної діяльності Банківська група використовує різні похідні фінансові інструменти, включаючи форвардні операції та свопи на валютному ринку, а також свопи процентних ставок. Ці фінансові інструменти відображаються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Справедлива вартість визначається на основі ринкових котирувань або моделей оцінки, що ґрунтуються на поточній ринковій і договірній вартості відповідних базових інструментів та інших факторах. Похідні фінансові інструменти з позитивною справедливою вартістю відображаються у складі активів, а з від'ємною справедливою вартістю – у складі зобов'язань. Доходи і витрати від операцій із валютними форвардами та свопами відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки у складі чистих прибутків/(збитків) від операцій з іноземними валютами, доходи і витрати від операцій із процентними свопами відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки у складі чистих прибутків/(збитків) від операцій з похідними фінансовими інструментами.

Вбудовані похідні інструменти

Вбудований похідний інструмент – це компонент гібридного (комбінованого) інструменту, який також включає основний договір про непохідний інструмент, результатом чого є варіювання деяких грошових потоків від комбінованого інструменту. Вбудований похідний фінансовий інструмент визнає зміни деяких або всіх грошових потоків, які в іншому випадку визначались би договором, згідно обумовленій процентній ставці, ціни фінансового інструмента, ціни товару, валютного курсу, індексу цін або ставок, кредитного рейтингу або кредитного індексу або будь-якої іншої змінної, за умови, що у випадку з не фінансовою змінною, вона не є специфічною для будь-якої сторони по договору. Похідний інструмент, який прив'язаний до фінансового інструменту, однак по договору може бути переданий незалежно від такого інструменту або укладений з іншим контрагентом, відмінним від контрагента за даним фінансовим інструментом, не є вбудованим похідним інструментом, а є окремим фінансовим інструментом.

Вбудований похідний фінансовий інструмент, який є компонентом гібридного (комбінованого) інструменту з основним інструментом, що є фінансовим активом, не відокремлюється, а обліковується у складі такого комбінованого фінансового інструменту, класифікованого в цілому як фінансовий інструмент, який оцінюється за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

Векселя

Придбані Банківською групою векселі відносяться до складу торгових цінних паперів або до складу кредитних коштів в залежності від мети та умов їх придбання, та відображаються у звітності на основі принципів облікової політики, які застосовуються до відповідної категорії активів.

Позикові кошти

Емітовані фінансові інструменти або їх компоненти класифікуються як зобов'язання, причому сутність договірних домовленостей передбачає, що Банківська група має зобов'язання надати кошти чи інший фінансовий актив власнику чи виконати зобов'язання у спосіб, відмінний від обміну фіксованої суми коштів чи іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних дольових інструментів. Такі інструменти включають заборгованість перед НБУ, перед кредитними установами, заборгованість перед клієнтами, емітовані боргові цінні папери, кредити, отримані від міжнародних та інших фінансових організацій та субординований борг. Після первісного визнання позикові кошти надалі відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Прибутки та збитки відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки, коли визнання зобов'язань припиняється, а також у процесі амортизації.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Позикові кошти (продовження)

В разі придбання Банківською групою власної заборгованості вона виключається з консолідованого звіту про фінансовий стан, а різниця між балансовою вартістю зобов'язання та сумою сплачених коштів відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Оренда

Фінансова оренда – Банківська група як орендодавець

Банківська група визнає дебіторську заборгованість з орендних платежів у сумі, що дорівнює сумі чистих інвестицій в оренду, починаючи з дати початку строку оренди. Фінансовий дохід розраховується за схемою, що відображає постійну періодичну норму доходності на балансову суму чистих інвестицій. Первісні прямі витрати включаються до первісної суми дебіторської заборгованості з орендних платежів.

Операційна оренда – Банківська група як орендодавець

Банківська група відображає в консолідованому звіті про фінансовий стан активи, що є предметом операційної оренди, відповідно до виду активу. Орендний дохід за договорами операційної оренди рівномірно відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки протягом строку оренди у складі інших доходів. Сукупна вартість знижок, що надаються орендарям, рівномірно відображається як зменшення орендного доходу протягом строку оренди. Первісні прямі витрати, понесені у зв'язку із договором операційної оренди, додаються до балансової вартості активу, що здається в оренду.

Оренда – Банківська група як орендар

Активи у формі права користування

Банківська група визнає активи у формі права користування на дату початку оренди (тобто дату, на яку базовий актив стає доступним для використання). Активи у формі права користування оцінюються за первісною вартістю, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення, з коригуванням на переоцінку зобов'язань з оренди. Первісна вартість активу у формі права користування включає величину визнаних зобов'язань з оренди, понесені початкові прямі витрати та орендні платежі, сплачені на дату початку оренди або до такої дати за вирахуванням отриманих стимулюючих платежів за оренду. Якщо у Банківської групи відсутня достатня впевненість в тому, що він отримає право власності на орендований актив наприкінці строку оренди, визнаний актив у формі права користування амортизується прямолінійним методом протягом коротшого з наступних періодів: передбачуваний строк корисного використання активу або термін оренди. Активи у формі права користування перевіряються на предмет знецінення.

Зобов'язання з оренди

На дату початку оренди Банківська група визнає зобов'язання з оренди, які оцінюються за теперішньою вартістю орендних платежів, які будуть здійснені протягом терміну оренди. Орендні платежі включають фіксовані платежі за вирахуванням будь-яких стимулюючих платежів по оренді до отримання, змінні орендні платежі, які залежать від індексу або ставки, і суми, які, як очікується, будуть сплачені за гарантіями ліквідаційної вартості. Орендні платежі також включають ціну виконання опціону на купівлю, якщо є достатня впевненість в тому, що Банківська група виконає цей опціон, і виплати штрафів за припинення оренди, якщо термін оренди відображає потенційне виконання Банківською групою опціону на припинення оренди. Змінні орендні платежі, що не залежать від індексу або ставки, визнаються як витрати в тому періоді, в якому настає подія або умова, що призводить до здійснення таких платежів.

Для розрахунку теперішньої вартості орендних платежів Банківська група використовує ставку залучення додаткових позикових коштів на дату початку оренди, якщо процентна ставка, закладена в договорі оренди, не може бути легко визначена. Після дати початку оренди величина зобов'язань з оренди збільшується для відображення нарахування відсотків і зменшується для відображення здійснених орендних платежів. Крім того, в разі модифікації, зміни терміну оренди, зміни по суті фіксованих орендних платежів або зміни оцінки опціону на придбання базового активу проводиться переоцінка балансової вартості зобов'язання за орендою.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Оренда (продовження)

Короткострокова оренда і оренда активів з низькою вартістю

Банківська група не визнає договір орендою у разі короткострокової оренди або оренди, за якою базовий актив має низьку вартість, і не відображає в обліку актив з права користування та орендне зобов'язання. За такими договорами орендні платежі визнаються витратами на прямолінійній основі протягом строку оренди, визначеного умовами договору.

Короткостроковою орендою є оренда, яка на дату початку оренди відповідно до умов договору оренди має строк оренди 12 місяців або менше, і цей договір не містить умов автоматичної пролонгації строку оренди та Банківська група не має наміру продовжувати строк оренди, визначений договором, або придбавати базовий актив. Низькою вартістю базового активу є вартість, яка є меншою за гривневий еквівалент 5 000,00 доларів США за офіційним курсом гривні до іноземних валют, встановленим Національним банком України станом на дату укладання відповідного договору оренди.

Суттєві судження при визначенні строку оренди в договорах з опціоном на продовження

Банківська група визначає строк оренди, виходячи зі строку оренди, визначеного умовами укладеного договору станом на дату укладання такого договору.

У разі, якщо відповідно до умов договору оренди строк оренди на дату початку оренди складає 12 місяців або менше, при цьому договір оренди передбачає автоматичну пролонгацію та Банківська група має намір продовжувати оренду, строк оренди за таким договором визначається як строк, визначений договором, збільшений на строк пролонгації.

Згортання

Згортання фінансових активів та зобов'язань з відображенням лише чистого сальдо в консолідованому звіті про фінансовий стан здійснюється тільки за наявності юридично закріпленого права здійснювати згортання або наміру реалізувати актив одночасно з погашенням зобов'язання. Таке право на згортання (а) не повинне ставитися у залежність від майбутніх подій, і (б) повинне мати юридичну силу у всіх наступних обставинах: (I) в ході звичайної діяльності, (II) у разі невиконання зобов'язань (дефолту) та (III) у разі неплатоспроможності або банкрутства.

Припинення визнання фінансових активів та фінансових зобов'язань

Припинення визнання у зв'язку із суттєвою модифікацією умов інструмента

Фінансові активи

Банківська група припиняє визнавати фінансовий актив, коли умови договору з клієнтом переглядаються таким чином, що по суті він стає новим кредитом. При оцінці того, чи повинен припиняти своє визнання фінансовий актив, Банківська група серед іншого враховує такі фактори, як зміна валюти фінансового інструменту, зміна сторони за договором, перегляд відсоткової ставки до ринкової, а також те, чи призводить модифікація до того, що інструмент більше не відповідає критеріям SPPI тесту. При первісному визнанні кредити відносяться до Етапу 1 для цілей оцінки ОКЗ за винятком випадків, коли створений кредит визнається придбаним або створеним кредитно-знецінени фінансовим активом.

Якщо модифікація не призводить до припинення визнання фінансового активу, Банківська група на основі зміни грошових потоків за інструментом, дисконтованих за первісною ефективною процентною ставкою, визнає прибуток або збиток від модифікації фінансових активів у статті «Чисті прибутки/(збитки) від модифікації фінансових активів за амортизованою собівартістю» в консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Фінансові зобов'язання

При заміні одного існуючого фінансового зобов'язання іншим зобов'язанням перед тим самим кредитором на суттєво відмінних умовах або в разі внесення суттєвих змін до умов існуючого зобов'язання, в обліку припиняється визнання первісного зобов'язання, а нове зобов'язання відображається в обліку з визнанням різниці в балансовій вартості зобов'язань в консолідованому звіті про прибутки та збитки.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Припинення визнання фінансових активів та фінансових зобов'язань (продовження)

Умови вважаються суттєво різними, якщо дисконтована теперішня вартість грошових потоків на нових умовах, включаючи будь-які сплачені комісії за вирахуванням будь-яких комісій, що були одержані та дисконтовані за первісною ефективною ставкою відсотка, відрізняється принаймні на 10 відсотків від дисконтованої теперішньої вартості залишкових грошових потоків за первісним фінансовим зобов'язанням. Якщо обмін борговими інструментами або зміна умов обліковується як погашення, то будь-які сплачені витрати або комісії визнаються як частина прибутку або збитку від погашення. Якщо обмін або зміна умов не обліковується як погашення, то будь-які сплачені витрати або комісії коригують балансову вартість зобов'язання та амортизуються протягом залишку строку зміненого зобов'язання.

Припинення визнання, не пов'язане із суттєвою модифікацією

Фінансові активи

Припинення визнання фінансового активу (або частини фінансового активу чи частини групи подібних фінансових активів) відбувається у разі:

- ▶ якщо закінчився строк дії прав на отримання грошових потоків від фінансового активу;
- ▶ якщо Банківська група передала права на отримання грошових надходжень від такого активу, або якщо Банківська група зберегла права на отримання грошових потоків від активу, але взяв на себе контрактне зобов'язання перерахувати їх у повному обсязі третій стороні на умовах «транзитної угоди»;
- ▶ якщо Банківська група або (а) передала практично всі ризики та вигоди, пов'язані з активом, або (б) не передала і не зберегла практично всіх ризиків та вигод, пов'язаних з активом, але передала контроль над цим активом.

Фінансові зобов'язання

Припинення визнання фінансового зобов'язання відбувається у разі виконання, анулювання чи закінчення строку дії відповідного зобов'язання.

Управління активами

Банківська група надає послуги з довірчого управління коштами фондів фінансування будівництва («ФФБ»). Банківська група виступає агентом в рамках таких угод, і його відповідальність обмежується фідучіарними обов'язками, які широко застосовуються в діяльності з довірчого управління активами. Відповідно, Банківська група немає зобов'язань стосовно фондів в довірчому управлінні. Фонди в довірчому управлінні не є юридичними особами за законодавством України. Повноваження з управління діяльністю таких фондів фактично передані Банківській групі. Фонди мають свої поточні рахунки в Банківській групі, на яких утримуються грошові кошти, які ще не були інвестовані в активи, що відповідають вимогам інвестиційної програми певного фонду.

Оподаткування

Розрахунок поточних податкових витрат здійснюється у відповідності до податкового законодавства України. Відстрочені податкові активи та зобов'язання розраховуються стосовно всіх тимчасових різниць за методом балансових зобов'язань. Відстрочені податки на прибуток відображаються стосовно всіх тимчасових різниць, що виникають між податковою базою активів та зобов'язань та їх балансовою вартістю для цілей звітності, за винятком випадків, коли відстрочений податок на прибуток виникає в результаті первісного відображення гудвілу, активу або зобов'язання за операцією, що не являє собою об'єднання бізнесу, і яка на момент здійснення не впливає ні на бухгалтерський прибуток, ні на оподатковуваний прибуток чи збиток.

Відстрочені податкові активи відображаються лише тоді, коли існує ймовірність отримання у майбутньому оподаткованого прибутку, за рахунок якого можна здійснити залік цих тимчасових різниць, що зменшують податкову базу. Відстрочені податкові активи та зобов'язання визначаються за ставками податку, що будуть застосовуватись протягом періоду реалізації активу чи врегулювання зобов'язання на підставі законодавства, яке набуло або фактично набуло чинності на звітну дату.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Оподаткування (продовження)

Відстрочений податок на прибуток відображається стосовно всіх тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями у дочірні та асоційовані підприємства, а також спільні підприємства, за винятком випадків, коли час сторнування тимчасової різниці піддається контролю, та існує ймовірність того, що тимчасова різниця не буде сторнована в досяжному майбутньому.

Крім цього, в Україні існують різні операційні податки, що застосовуються до діяльності Банківської групи. Ці податки відображаються у складі інших операційних витрат консолідованого звіту про прибутки і збитки.

Основні засоби

Обладнання відображається за фактичною вартістю без урахування вартості повсякденного обслуговування, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопиченого зменшення корисності.

Після первісного визнання за фактичною вартістю будівлі та земля відображаються за переоціненою вартістю, що є справедливою вартістю на дату переоцінки за вирахуванням подальшої накопиченої амортизації і будь-яких подальших накопичених збитків від зменшення корисності. Переоцінка проводиться з достатньою періодичністю, щоб уникнути суттєвих розбіжностей між справедливою вартістю переоціненого активу і його балансовою вартістю.

Приріст вартості від переоцінки відображається як резерв переоцінки основних засобів у складі іншого сукупного доходу, за вирахуванням сум відновлення попереднього зменшення вартості цього активу, раніше відображеного в консолідованому звіті про прибутки та збитки. В цьому випадку сума збільшення вартості активу відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки. Зменшення вартості від переоцінки відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки за вирахуванням безпосереднього згортання такого зменшення проти попереднього приросту вартості того ж активу, відображеного в резерві переоцінки основних засобів.

Перенесення сум із резерву переоцінки основних засобів до складу нерозподіленого прибутку / (непокритого збитку) здійснюється в розмірі різниці між сумою амортизації, що розраховується виходячи з переоціненої балансової вартості активів, і сумою амортизації, що розраховується виходячи з первісної вартості активів. Крім цього, під час проведення переоцінки основних засобів, накопичена на дату переоцінки амортизація вираховується з первісної (переоціненої) вартості об'єкта основних засобів, а отримана на нетто-основі балансова вартість переоцінюється до його справедливої вартості. При цьому переоцінена вартість об'єкта на дату переоцінки дорівнює його справедливій вартості, а накопичена амортизація дорівнює нулю. При вибутті активу відповідна сума, включена до резерву переоцінки, переноситься до складу нерозподіленого прибутку / (непокритого збитку).

Балансова вартість основних засобів оцінюється на предмет зменшення корисності, коли події або зміни в обставинах свідчать про те, що балансова вартість не може бути відшкодована.

Нарахування амортизації активу починається з дати його введення в експлуатацію (що є датою коли актив придатний для використання). Амортизація нараховується прямолінійним методом протягом таких очікуваних строків корисної служби активів:

	Років
Будівлі	15-75 років
Меблі, інвентар та інші активи	2-25 років
Обладнання та комп'ютери	2-15 років
Транспортні засоби	5 років

Амортизація поліпшення орендованого майна (витрати на перебудову приміщень у договорі оренди) нараховується протягом строку, що не перевищує строк оренди.

Залишкова вартість, строки корисної служби та методи нарахування амортизації активів переглядаються та коригуються, за необхідності, наприкінці кожного звітного року.

Витрати на ремонтно-відновлювальні роботи відображаються у складі інших операційних витрат у періоді, в якому такі витрати були понесені, крім випадків, коли такі витрати підлягають капіталізації.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Нематеріальні активи

Нематеріальні активи включають придбані програмне забезпечення та ліцензії. Нематеріальні активи первісно визнаються за собівартістю. Після первісного визнання нематеріальні активи відображаються за фактичною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. Нематеріальні активи мають обмежені або невизначені строки корисної служби. Нематеріальні активи з обмеженим строком корисної служби амортизуються протягом строку корисної служби, що становить 5-10 років, та оцінюються на предмет зменшення корисності у разі наявності ознак можливого зменшення корисності нематеріального активу. Строки та порядок амортизації нематеріальних активів з обмеженим строком корисної служби аналізуються принаймні щорічно наприкінці кожного фінансового року.

Інвестиційна нерухомість

Інвестиційна нерухомість — це нерухоме майно, яке утримує Банківська група для отримання прибутку від надання його в оренду або від збільшення його вартості і яке не використовується Банківською групою.

Інвестиційна нерухомість первісно визнається за собівартістю, включаючи витрати на проведення операції, і потім переоцінюється за справедливою вартістю, виходячи з її ринкової вартості.

Прибутки та збитки в результаті зміни справедливої вартості інвестиційної нерухомості відображаються у звіті про прибутки та збитки як прибутки/(збитки) від дооцінки/(уцінки) справедливої вартості інвестиційної нерухомості в тому році, в якому вони виникли.

Активи, утримувані для продажу

Банківська група класифікує необоротні активи як утримувані для продажу, якщо їх балансова вартість буде відшкодовуватись в основному шляхом продажу, а не в ході їх використання. Для цього необоротні активи мають бути наявні для негайного продажу в їх теперішньому стані тільки на тих умовах, які є звичайними при продажу таких активів, при цьому їх продаж має характеризуватись високим ступенем імовірності.

Висока ймовірність продажу означає твердий намір керівництва Банківської групи дотримуватись плану продажу необоротного активу. При цьому необхідно, щоб була розпочата програма активних дій з пошуку покупця й виконання такого плану. У подальшому необоротний актив має активно пропонуватись для продажу за ціною, що є обґрунтованою, з урахуванням його поточної справедливої вартості. Крім цього, відображення продажу як завершеної операції має очікуватись протягом одного року з дати класифікації необоротних активів як утримуваних для продажу.

Банківська група оцінює активи, утримувані для продажу, за найменшим із значень: балансової вартості та справедливої вартості за вирахування витрат на продаж. У разі настання подій або зміни обставин, що вказують на можливе знецінення балансової вартості активів, утримуваних для продажу, Банківська група відображає збиток від зменшення корисності.

Резерви під покриття інших збитків

Резерви визнаються, коли внаслідок певних подій у минулому Банківська група має поточне юридичне або конструктивне зобов'язання, для врегулювання якого, з великим ступенем вірогідності, буде необхідним відтік ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, і суму зобов'язання можна достовірно оцінити.

Зобов'язання з пенсійного забезпечення та інших виплат

Банківська група має додаткову пенсійну програму з визначеними внесками, крім участі в державній пенсійній системі України, що передбачає розрахунок і сплату поточних внесків роботодавця як відсотка від поточних загальних виплат працівникам. Відповідні витрати нараховуються в тих періодах, до яких відноситься зароблена заробітна плата. Сума внеску до сплати за програмою з визначеними внесками визначається з урахуванням вартості наданих працівниками послуг Банківській групі, віку працівників та стажу їх роботи в Банківській групі і відображається у складі витрат на персонал. Несплачені внески відображаються у складі зобов'язань. Крім цього, Банківська група не має програм додаткових виплат працівникам після припинення трудової діяльності або інших суттєвих компенсаційних програм, які вимагали б додаткових нарахувань.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Статутний капітал

Прості акції показуються у складі капіталу. Перевищення справедливої вартості внесених у капітал сум над номінальною вартістю випущених акцій обліковується у складі капіталу як додатковий капітал.

Прибуток або збиток, що виникають в результаті операцій з акціонером, визнаються в складі капіталу як результат від операцій з акціонером.

Звітність за сегментами

Сегментна звітність Банківської групи ґрунтується на таких операційних сегментах: роздрібний бізнес, корпоративний бізнес, малий та середній бізнес та міжбанківський та інвестиційний бізнес.

Умовні зобов'язання

Умовні зобов'язання не відображаються у консолідованому звіті про фінансовий стан. Розкриття інформації щодо таких зобов'язань надається, за винятком випадків, коли відтік ресурсів для виконання таких зобов'язань є малоімовірним. Умовні активи не визнаються у консолідованому звіті про фінансовий стан. Розкриття інформації щодо таких активів надається, коли надходження пов'язаних із ними економічних вигод є імовірним.

Гарантії виконання

Гарантії виконання є договорами, які передбачають виплату компенсації на користь однієї з сторін, у випадку не виконання зобов'язань іншою стороною. Гарантії виконання не є фінансовими інструментами. Гарантії виконання первісно визнаються за справедливою вартістю, що підтверджується сумою отриманої комісії за її надання, яка в подальшому амортизується на комісійні доходи Банківської групи від позабалансових операцій прямолінійним методом протягом строку дії гарантії виконання. Гарантії виконання обліковуються на позабалансових рахунках в сумі наданих гарантійних зобов'язань. В подальшому гарантії виконання оцінюються за більшим з двох значень: сумою амортизованої комісії та резерву під відшкодування можливих втрат за наданою гарантією виконання.

Визнання доходів та витрат

Доходи визнаються, якщо існує висока вірогідність того, що Банківська група отримає економічні вигоди, а доходи можуть бути достовірно визначені. Для визнання доходів у звітності необхідне дотримання таких критеріїв:

Процентні та аналогічні доходи та витрати

Процентний дохід по всім фінансовим інструментам, які оцінюються за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю через інший сукупний дохід та фінансовим інструментам, які класифіковані на власний розсуд як СВІПЗ, розраховується із використанням методу ефективної процентної ставки. Ефективна процентна ставка (ЕПС) – ставка, яка точно дисконтує розрахункові майбутні грошові потоки протягом очікуваного строку дії фінансового інструменту або, більш короткого періоду, де це доречно, до чистої балансової вартості фінансового активу.

При обчисленні ЕПС враховуються усі договірні умови за фінансовим інструментом (наприклад, право на дострокове погашення) та всі винагороди чи додаткові витрати, що безпосередньо пов'язані з фінансовим інструментом та є невід'ємною частиною ЕПС, але не враховуються майбутні збитки за кредитом.

Якщо очікування стосовно грошових потоків за фінансовим активом переглядаються з причин, не пов'язаних з кредитним ризиком, коригування розкривається у звіті про фінансовий стан як позитивні або від'ємні зміни балансової вартості активу та як збільшення або зменшення процентного доходу. Сума даного коригування в подальшому амортизується та визнається у складі прибутку або збитку в якості «Процентного доходу».

Банківська група розраховує процентний дохід, застосовуючи ЕПС до валової балансової вартості фінансових активів, окрім кредитно-знецінених фінансових активів.

Для фінансового активу, який стає кредитно-знеціненим, а, відповідно, відноситься до Етапу 3, Банківська група розраховує процентний дохід, застосовуючи ефективну процентну ставку до чистої амортизованої вартості даного фінансового активу. Якщо дефолт по фінансовому активу ліквідується, і він перестає бути кредитно-знеціненим, Банківська група повертається до розрахунку процентного доходу на основі валової балансової вартості такого активу.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Визнання доходів та витрат (продовження)

Для придбаного або створеного кредитно-знеціненого фінансового активу Банківська група розраховує процентний дохід із застосуванням ефективною процентної ставки, скоригованої з урахуванням кредитного ризику, до амортизованої вартості фінансового активу. Ефективна процентна ставка, скоригована з урахуванням кредитного ризику, — це ставка, яка при первісному визнанні дисконтує розрахункові майбутні грошові потоки (включаючи кредитні збитки) до амортизованої вартості активу, який є створеним кредитно-знеціненим фінансовим активом.

При відновленні корисності за кредитно-знеціненими фінансовими активами у результаті погашення клієнтом заборгованості за нарахованими доходами, незалежно від того чи призводить таке відновлення корисності до переведення фінансового активу з Етапу 3, різниця між сумою процентів, розрахованих за ефективною процентною ставкою на валову балансову вартість, та процентними доходами, розрахованими за ефективною процентною ставкою на амортизовану собівартість фінансового активу, відображається як коригування (зменшення) суми витрат за очікуваними кредитними збитками у межах суми, яка була визнана як коригування процентних доходів у минулих періодах.

Процентний дохід по всім фінансовим інструментам, які в обов'язковому порядку оцінюються за СВПЗ, обліковуються із використанням передбаченої договором процентної ставки у складі рядка «Інші процентні доходи» в консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Комісійні доходи

Банківська група отримує комісійні доходи від різних видів послуг, що надаються клієнтам. Комісійні доходи можна розділити на такі дві категорії:

Комісійні доходи, отримані за надання послуг протягом певного періоду

Комісійні доходи, отримані від надання послуг протягом певного періоду, нараховуються протягом цього періоду. Такі статті включають комісійні доходи та винагороди за управління активами, відповідальне зберігання та інші управлінські та консультативні послуги. Комісійні доходи, пов'язані з наданням кредитів, переносяться на наступні періоди (разом із будь-якими додатковими витратами) та визнаються як коригування ефективною процентною ставкою за кредитом.

Комісійні доходи від надання послуг із проведення операцій

Комісійні доходи, отримані за проведення або участь у переговорах щодо здійснення операцій від імені третьої сторони, наприклад, укладання угоди про придбання акцій чи інших цінних паперів або придбання чи продаж компанії, визнаються по завершенні відповідної операції. Комісійні доходи або частина комісійних доходів, пов'язана з певними показниками доходності, визнаються після дотримання відповідних критеріїв.

Дивідендний дохід

Дохід визнається у момент виникнення права Банківської групи на отримання платежу.

Операції в іноземній валюті

Річна консолідована звітність Банківської групи представлена в гривнях («грн.»), що є функціональною валютою та валютою подання звітності Банківської групи. Операції в іноземних валютах первісно відображаються у функціональній валюті за обмінним курсом, що діє на дату здійснення операції. Монетарні активи та зобов'язання, деноміновані в іноземній валюті, перераховуються у функціональну валюту за обмінним курсом, що діє на звітну дату. Прибутки та збитки в результаті перерахунку операцій в іноземній валюті відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки як результат від операцій в іноземній валюті — курсові різниці. Немонетарні статті, які оцінюються за історичною вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діяв на дати первісних операцій. Немонетарні статті, які обліковуються за справедливою вартістю, перераховуються за обмінним курсом, що діє на дату визначення справедливої вартості. Різниця між договірним обмінним курсом за певною операцією в іноземній валюті та офіційним курсом НБУ на дату такої операції також включається до результату торгових операцій в іноземній валюті. Офіційні обмінні курси НБУ станом на 31 грудня 2020 та 2019 років становили 28,2746 та 23,6862 гривень за 1 долар США і 34,7396 та 26,4220 гривень за 1 євро відповідно.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Майбутні зміни в обліковій політиці

Нижче представлені нові стандарти, поправки і роз'яснення, які були випущені, але ще не вступили в силу на дату публікації консолідованої звітності Банківської групи. Банківська група планує застосувати ці нові стандарти, поправки і роз'яснення після їх вступу в силу.

МСФЗ (IFRS) 17 «Страхові контракти»

У травні 2017 року Рада з МСФЗ випустила МСФЗ (IFRS) 17 «Договори страхування», новий стандарт фінансової звітності для договорів страхування, який розглядає питання визнання і оцінки, подання та розкриття інформації. Коли МСФЗ (IFRS) 17 набере чинності, він замінить МСФЗ (IFRS) 4 «Страхові контракти», який був випущений в 2005 році. МСФЗ (IFRS) 17 застосовується до всіх видів договорів страхування (тобто страхування життя і страхування, відмінне від страхування життя, пряме страхування і перестрахування) незалежно від виду організації, яка їх випускає, а також до певних запобіжних заходів і фінансовим інструментам з умовами дискреційної участі. Є кілька винятків зі сфери застосування стандарту. МСФЗ (IFRS) 17 вводить нові облікові вимоги для банківських продуктів з характеристиками договорів страхування, що може вплинути на визначення того, які інструменти або їх компоненти будуть належати до сфери застосування МСФЗ (IFRS) 9 або МСФЗ (IFRS) 17.

Кредитні карти і аналогічні продукти, які надають страхове покриття: більшість емітентів таких продуктів зможуть продовжувати застосовувати існуючий порядок обліку і враховувати їх в якості фінансових інструментів згідно з МСФЗ (IFRS) 9. МСФЗ (IFRS) 17 виключає зі своєї сфери застосування договори кредитних карт (або аналогічні договори, які закріплюють кредитні угоди або угоди про обслуговування платежів), які відповідають визначенню договору страхування, в тому і тільки в тому випадку, якщо організація не відображає оцінку страхового ризику, пов'язаного з окремим клієнтом, при визначенні ціни договору з цим клієнтом.

Коли страхове покриття надається в рамках договірних умов кредитної картки, емітент повинен:

- ▶ відокремити компонент страхового покриття і застосовувати до нього МСФЗ (IFRS) 17;
- ▶ застосовувати інші стандарти (наприклад, МСФЗ (IFRS) 9, МСФЗ (IFRS) 15 або МСФЗ (IAS) 37) до інших компонентів.

Договори позики, які відповідають визначенню договору страхування, але обмежують суму компенсації за страховими випадками сумою, яка в іншому випадку була б потрібна для врегулювання обов'язки власника поліса, створеної цим договором: емітенти таких позик (наприклад, позик, що передбачають звільнення від їх погашення в разі смерті позичальника) мають право вибору застосовувати МСФЗ (IFRS) 9 або МСФЗ (IFRS) 17. Таке рішення приймається на рівні портфеля і не підлягає перегляду.

МСФЗ (IFRS) 17 набуває чинності стосовно звітності за період, починаючи з 1 січня 2023 року або після цієї дати, при цьому вимагається розкриття порівняльної інформації. Допускається застосування до цієї дати за умови, що організація також застосовує МСФЗ (IFRS) 9 і МСФЗ (IFRS) 15 на дату першого застосування.

В даний час Банківська група проводить оцінку впливу застосування МСФЗ (IFRS) 17 на свою консолідовану звітність.

МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» – «Комісійна винагорода під час проведення «тесту 10%» для припинення визнання фінансових зобов'язань»

В рамках процесу щорічного удосконалення МСФЗ, період 2018-2020 років, Рада з МСФЗ випустила поправку до МСФЗ (IFRS) 9. В поправці уточнюється склад сум комісійної винагороди, які організація враховує при оцінці того, чи є умови нового або модифікованого фінансового зобов'язання істотно відрізняються від умов первісного фінансового зобов'язання.

До таких сум належать лише ті комісійні винагороди, які були виплачені або отримані між кредитором і позичальником, включаючи комісійну винагороду, виплачену або отриману кредитором або позичальником від імені іншої сторони. Організація повинна застосовувати цю поправку щодо фінансових зобов'язань, які були модифіковані або замінені на дату початку (або після неї) річного звітного періоду, в якому організація вперше застосовує дану поправку.

Ця поправка набирає чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2022 року або після цієї дати. Допускається застосування до цієї дати. Банківська група застосовує цю поправку щодо фінансових зобов'язань, які були модифіковані або замінені на дату початку (або після неї) річного звітного періоду, в якому він вперше застосовує цю поправку. Очікується, що ця поправка не буде мати істотного впливу на консолідовану звітність Банківської групи.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Майбутні зміни в обліковій політиці (продовження)

«Реформа базової процентної ставки – етап 2»: поправки до МСФЗ (IFRS) 9, МСФЗ (IAS) 39, МСФЗ (IFRS) 7, МСФЗ (IFRS) 4 і МСФЗ (IFRS) 16

У серпні 2020 року Рада з МСФЗ випустила поправки до МСФЗ (IFRS) 9, МСФЗ (IAS) 39, МСФЗ (IFRS) 7, МСФЗ (IFRS) 4 і МСФЗ (IFRS) 16 «Реформа базової процентної ставки – етап 2», в якій розглядаються питання обліку, що виникають у зв'язку з заміною ставки IBOR на безризикові процентні ставки.

Зазначені поправки передбачають деякі звільнення і додаткове розкриття інформації. Звільнення застосовуються, коли стосовно фінансового інструменту замість ставки IBOR починає застосовуватися безризикова ставка.

У якості спрощення практичного характеру зміна основи для визначення передбачених договором грошових потоків в результаті реформи базової процентної ставки має враховуватися як зміна плаваючої процентної ставки за умови, що при переході від ставки IBOR до безризикової ставки нова основа для визначення передбачених договором грошових потоків є економічно еквівалентною колишній основі.

Банківська група застосовуватиме цю поправку з січня 2021 року.

4. Суттєві облікові судження та оцінки

У процесі застосування облікової політики керівництво Банківської групи використовувало свої судження та здійснювало оцінки при визначенні сум, відображених в річній консолідованій звітності Банківської групи. Найбільш суттєве використання суджень та оцінок включає таке:

Очікувані кредитні збитки

Оцінка збитків за всіма категоріями фінансових активів потребує застосування суджень, зокрема, при визначенні очікуваних кредитних збитків за фінансовими активами необхідно оцінювати розмір та строки виникнення майбутніх грошових потоків і вартість забезпечення. Такі розрахункові оцінки залежать від ряду факторів, зміни в яких можуть вплинути на суми оціночних резервів під зменшення корисності. Результати розрахунку ОКЗ Банківської групи є результатом застосування складних моделей, що включають ряд базових припущень (перш за все, які ґрунтуються на історичних даних) щодо опрацювання різних первинних даних та визначення їх взаємозалежностей. До основних елементів моделей розрахунку ОКЗ, що містять елемент судження і розрахункової оцінки, відносяться наступні:

- ▶ критерії, що використовуються Банківською групою для оцінки того, чи відбулося значне зростання кредитного ризику, в результаті чого оціночний резерв під зменшення корисності фінансових активів повинен оцінюватися в сумі, що дорівнює ОКЗ за весь строк дії фінансового інструменту;
- ▶ система внутрішніх кредитних рейтингів, що використовується Банківською групою для визначення ймовірності дефолту (PD);
- ▶ виокремлення за спільними характеристиками окремих масивів активів (груп), для яких при розрахунку ОКЗ застосовуватимуться подібні моделі розрахунку;
- ▶ визначення взаємозв'язків між макроекономічними сценаріями і економічними даними, наприклад, індексом споживчих цін, приростом ВВП, приростом експорту/імпорту, а також вплив на показники ймовірності дефолту (PD), величини, яка перебуває під ризиком дефолту (EAD), та рівня втрат у разі дефолту (LGD);
- ▶ побудова за суттєвими активами (крім віднесених до етапу 1) індивідуальних сценаріїв, у т.ч. визначення ймовірності отримання грошових потоків за різними джерелами походження для різних варіантів розвитку подій (оптимістичний, базовий, песимістичний);
- ▶ виокремлення галузей, які найбільш сильно постраждали внаслідок пандемії COVID-19 та відповідних карантинних заходів, і здійснення позачергового перерахунку внутрішніх кредитних рейтингів підприємств, що здійснюють діяльність у таких галузях, а також віднесення за результатами аналізу фактичних результатів та прогнозів щодо діяльності ряду відповідних підприємств до потенційно-проблемної заборгованості та їх перекласифікація до етапу 2.

Загальна сума очікуваних кредитних збитків за фінансовими активами та зобов'язаннями кредитного характеру станом на 31 грудня 2020 року становить 52 833 669 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 58 414 599 тис. грн.). Детальна інформація представлена у Примітках 6, 9, 10, 11, 16 та 23.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

4. Суттєві облікові судження та оцінки (продовження)

Відстрочені податкові активи

Визнаний відстрочений податковий актив у сумі 1 175 372 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 1 463 771 тис. грн.) є сумою податку на прибуток, яка буде відшкодована за рахунок використання оподатковуваного прибутку у майбутньому. Відстрочені активи з податку на прибуток визнаються лише тією мірою, в якій існує ймовірність використання відповідного податкового активу. Оцінка майбутніх оподатковуваних прибутків та суми податкового активу, використання якого є можливим у майбутньому, базується на бізнес-плані, за яким очікується отримання прибутку протягом наступних трьох років.

Забезпечення прибуткової діяльності у 2021-2023 роках передбачається за рахунок трансформації структури балансу (зменшення частки ОВДП та депозитних сертифікатів НБУ із одночасним нарощенням обсягу кредитного портфеля, погашення за рахунок накопиченої вільної ліквідності зовнішніх зобов'язань в іноземній валюті, продаж непрофільних активів), зниження частки проблемних активів, нарощення клієнтської бази і зростання безризикового доходу, оптимізації і обмеження зростання операційних витрат. З огляду на прогнозовані майбутні прибутки в 2021-2023 роках та той факт, що поточне законодавство України не встановлює обмежень щодо терміну використання перенесених податкових збитків, керівництво вважає, що визнання відстроченого податкового активу є доречним.

5. Інформація за сегментами

Для цілей управління Банківська група визнає такі операційні сегменти (бізнес-напрями):

Корпоративний бізнес-напрямок	Сегмент діяльності, спрямований на обслуговування корпоративних клієнтів та продаж продуктів, які потребують індивідуального підходу і надаються переважно корпоративним клієнтам.
Малий та середній бізнес	Сегмент діяльності, спрямований на обслуговування клієнтів малого та середнього бізнесу (у тому числі фізичних осіб – підприємців) та на продаж продуктів, які надаються переважно у стандартизованій формі (згідно із затвердженими тарифами та у стандартних процедурах).
Роздрібний бізнес-напрямок	Сегмент діяльності, спрямований на обслуговування клієнтів фізичних осіб (окрім фізичних осіб – підприємців) за повним переліком продуктів, та на продаж продуктів, які надаються фізичним особам (населенню) переважно у стандартизованій формі (згідно із затвердженими тарифами та у стандартних процедурах) та не вимагають, як правило, індивідуального підходу.
Міжбанківський та інвестиційний бізнес-напрямок	Сегмент діяльності, спрямований на надання послуг учасникам фінансових ринків (грошового, валютного, фондового тощо) та на продаж продуктів, пов'язаних з операціями на фінансових ринках.

Керівництво здійснює моніторинг операційних результатів діяльності кожного з підрозділів окремо для цілей прийняття рішень про розподіл ресурсів та оцінки результатів їх діяльності. Результати діяльності сегментів визначаються з урахуванням доходів і витрат від інших сегментів, як видно з таблиці нижче.

До нерозподілених сум відносяться:

- ▶ дебіторська та кредиторська заборгованість з податку на прибуток, частка розподілених активів та витрат, пов'язаних з роботою ТОП-менеджменту Банківської групи, тобто персоналу, який здійснює функції загального керівництва на рівні всієї системи Банківської групи та персоналу, що забезпечує роботу безпосередньо ТОП-менеджменту;
- ▶ результат від переоцінки відкритої валютної позиції Банківської групи (за винятком частини відкритої валютної позиції, яка виокремлена Банківською групою для проведення операцій з купівлі/продажу/конверсії готівкової іноземної валюти та банківських металів та конверсії безготівкової іноземної валюти);
- ▶ різниця між міжсегментними витратами та доходами усіх бізнес-напрямів, отриманими в результаті застосування трансферних ставок.

Для цілей сегментної звітності відсотки розподіляються на основі єдиних трансфертних ставок, що встановлюються КУАП на основі вартості позик для Банківської групи.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

5. Інформація за сегментами (продовження)

Протягом 2020 року, Банківська група мала доходи від операцій з одним зовнішнім клієнтом, які становили більше 10% відсотків від загальних доходів Банківської групи, а саме: 2 916 168 тис. грн. (дванадцять місяців 2019 року: 3 312 464 тис. грн.). Доходи від операцій з цим зовнішнім клієнтом відображено у сегменті «Міжбанківський та інвестиційний бізнес-напрямок».

Аналіз доходів Банківської групи за банківськими продуктами та послугами подано в консолідованому звіті про прибутки та збитки у статті «процентні доходи та витрати» та у Примітці 24.

В таблиці нижче представлена інформація про доходи і витрати та прибутки і збитки, а також певні активи та зобов'язання операційних сегментів Банківської групи за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року:

	Корпоративний бізнес-напрямок	Малий та середній бізнес	Роздрібний бізнес-напрямок	Міжбанківський та інвестиційний бізнес-напрямок	Нерозподілені суми	Усього
Зовнішні клієнти						
Процентні доходи	5 355 124	327 019	45 719	4 304 879	—	10 032 741
Комісійні доходи	361 423	196 092	274 526	45 016	—	877 057
Інші доходи	137 862	67 931	27 891	10 958	39 016	283 658
Чисті прибутки від припинення визнання фінансових активів за амортизованою собою вартістю	412 897	157	67	—	—	413 121
Сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками	—	—	11 481	—	—	11 481
Чистий прибуток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	—	—	—	3 450 489	3 450 489
Чисті прибутки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані зі звіту про сукупний дохід при погашенні	—	—	—	51	—	51
Чистий прибуток від операцій з іноземними валютами	179 942	70 365	43 774	273 291	—	567 372
Чистий прибуток від операцій з банківськими металами	1	4	—	—	5 014	5 019
Чистий прибуток від операцій з похідними фінансовими інструментами	—	—	—	107 108	—	107 108
Доходи від інших сегментів	2 818 555	970 587	2 061 916	5 070 071	(10 921 129)	—
Усього доходів	9 265 804	1 632 155	2 465 374	9 811 374	(7 426 610)	15 748 097
Процентні витрати	(2 011 338)	(614 754)	(1 355 902)	(4 680 255)	(1 210)	(8 663 459)
Комісійні витрати	(82 744)	(47 248)	(158 654)	(36 599)	(3 496)	(328 741)
Чисті збитки від модифікації фінансових активів за амортизованою собою вартістю	(114 329)	(2 154)	(2 538)	—	—	(119 021)
Чисті збитки від фінансових зобов'язань, оцінених за амортизованою собою вартістю	—	—	—	(384 396)	—	(384 396)
Витрати за очікуваними кредитними збитками	(4 189 122)	(92 218)	—	(54 573)	(41)	(4 335 954)
Витрати за зобов'язаннями кредитного характеру	(72 378)	(1 017)	(226)	(8 459)	—	(82 080)
Чисті збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані зі звіту про сукупний дохід при погашенні	—	—	—	—	(34 164)	(34 164)
Чистий збиток від операцій з іноземними валютами	—	—	—	—	(4 637 800)	(4 637 800)
Чистий збиток від операцій з банківськими металами	—	—	—	(418)	—	(418)
Чистий збиток від операцій з похідними фінансовими інструментами	—	—	—	—	(9 828)	(9 828)
Витрати на персонал	(446 638)	(318 358)	(324 543)	(91 709)	(315 142)	(1 496 390)
Знос та амортизація	(31 682)	(30 077)	(35 806)	(3 939)	(12 669)	(114 173)
Інші операційні витрати	(146 177)	(86 331)	(401 419)	(66 514)	(156 864)	(857 305)
Витрати від інших сегментів	(5 737 685)	(258 746)	(52 692)	(4 324 919)	10 374 042	—
Результати сегментів	(3 566 289)	181 252	133 594	159 593	(2 223 782)	(5 315 632)
Витрати з податку на прибуток						(275 861)
Збиток за рік						(5 591 493)
Активи та зобов'язання станом на 31 грудня 2020 року						
Активи сегменту	48 239 873	2 851 180	2 487 267	137 409 992		190 988 312
Нерозподілені активи					1 886 898	1 886 898
Усього активи						192 875 210
Зобов'язання сегменту	66 996 232	14 286 357	29 330 010	70 398 190		181 010 789
Нерозподілені зобов'язання					1 515 721	1 515 721
Усього зобов'язання						182 526 510
Інша інформація за сегментами						
Капітальні витрати	(17 791)	(17 097)	(25 895)	(2 293)	(7 368)	(70 444)

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

5. Інформація за сегментами (продовження)

В таблиці нижче представлена інформація про доходи і витрати та прибутки і збитки, а також певні активи та зобов'язання операційних сегментів Банківської групи за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року:

	Корпоративний бізнес-напрямок	Малий та середній бізнес	Роздрібний бізнес-напрямок	Міжбанківський та інвестиційний бізнес-напрямок	Нерозподілені суми	Усього
Зовнішні клієнти						
Процентні доходи	7 199 060	405 015	52 077	3 912 752	—	11 568 904
Комісійні доходи	512 193	253 071	287 788	29 007	—	1 082 059
Інші доходи	57 813	11 894	20 054	4 702	10 420	104 883
Чисті прибутки від припинення визнання фінансових активів за амортизованою собівартістю	146 144	—	—	—	—	146 144
Прибутки від модифікації фінансових активів за амортизованою собівартістю	—	2 671	—	—	—	2 671
Сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками	—	25 756	16 255	—	356	42 367
Сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками за зобов'язаннями кредитного характеру	16 230	2 170	444	14	—	18 858
Чистий прибуток від операцій з іноземними валютами	201 423	87 328	17 421	233 019	3 972 961	4 512 152
Чистий прибуток від операцій з банківськими металами	—	—	170	—	488	658
Доходи від інших сегментів	2 425 483	865 396	2 283 728	5 922 492	(11 497 099)	—
Усього доходів	10 558 346	1 653 301	2 677 937	10 101 986	(7 512 874)	17 478 696
Процентні витрати	(1 800 796)	(656 181)	(1 637 588)	(5 698 496)	(133)	(9 793 194)
Комісійні витрати	(206 000)	(65 325)	(152 876)	(5 695)	(370)	(430 266)
Чисті збитки від модифікації фінансових активів за амортизованою собівартістю	(257 225)	—	(278)	—	—	(257 503)
Витрати за очікуваними кредитними збитками	(2 906 213)	—	—	(25 376)	—	(2 931 589)
Витрати за очікуваними кредитними збитками за зобов'язаннями кредитного характеру	—	—	—	—	(239)	(239)
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	—	—	—	(924 980)	(924 980)
Чисті збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані зі звіту про сукупний дохід при погашенні	—	—	—	—	(7 780)	(7 780)
Чистий збиток від операцій з банківськими металами	—	—	—	(31)	—	(31)
Витрати на персонал	(518 408)	(335 254)	(308 291)	(104 198)	(254 089)	(1 520 240)
Знос та амортизація	(35 618)	(30 286)	(32 675)	(3 664)	(8 811)	(111 054)
Інші операційні витрати	(277 244)	(90 746)	(367 644)	(25 149)	(105 919)	(866 702)
Витрати від інших сегментів	(6 685 121)	(348 215)	(72 562)	(3 500 361)	10 606 259	—
Результати сегментів	(2 128 279)	127 294	106 023	739 016	1 791 064	635 118
Витрати з податку на прибуток						(569 298)
Прибуток за рік						65 820
Активи та зобов'язання станом на 31 грудня 2019 року						
Активи сегменту	52 555 674	3 008 322	2 284 466	80 599 907		138 448 369
Нерозподілені активи					1 897 678	1 897 678
Усього активи						140 346 047
Зобов'язання сегменту	29 292 119	10 936 883	26 184 320	64 521 949		130 935 271
Нерозподілені зобов'язання					493 621	493 621
Усього зобов'язання						131 428 892
Інша інформація за сегментами						
Капітальні витрати	(20 896)	(18 938)	(28 726)	(2 380)	(5 711)	(76 651)

Основна частина прибутку за дванадцять місяців 2020 та 2019 років від інвестиційних цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки, пов'язана з переоцінкою ОВДП, проіндексованих на зміну валютного курсу.

Географічна інформація

Більшість доходів і капітальних інвестицій відносяться до України. Банківська група не отримує жодних суттєвих доходів з джерел за межами України. Аналіз активів та зобов'язань за географічним принципом подано у *Примітці 26*.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

6. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
Поточні рахунки в інших кредитних установах	21 388 135	10 383 491
Депозитні сертифікати Національного банку України строком до 90 днів	12 003 359	5 008 938
Депозити «овернайт» в інших кредитних установах	6 482 160	2 280 117
Строкові депозити в інших кредитних установах зі строком погашення до 90 днів	5 937 862	10 682 215
Поточний рахунок в Національному банку України	2 484 114	3 744 605
Грошові кошти в касі	1 643 540	1 387 450
	49 939 170	33 486 816
Мінус – резерв за очікуваними кредитними збитками	(26 227)	(16 881)
Грошові кошти та їх еквіваленти	49 912 943	33 469 935

Станом на 31 грудня 2020 року поточні рахунки в інших кредитних установах включають кошти в сумі 18 552 937 тис. грн., розміщені на поточних рахунках у п'яти банках країн-членів ОЕСР (31 грудня 2019 року: 8 942 731 тис. грн.). Ці банки є основними контрагентами Банківської групи при здійсненні міжнародних розрахунків. Кошти розміщені на звичайних банківських умовах.

Станом на 31 грудня 2020 року депозити «овернайт» в сумі 6 482 160 тис. грн. були розміщені в двох банках країн-членів ОЕСР під ринкові процентні ставки (31 грудня 2019 року: 2 280 117 тис. грн.).

7. Зміни в зобов'язаннях у фінансовій діяльності

Нижче наведені зміни у грошових потоках від фінансової діяльності звіту про рух грошових коштів за 2019 та 2020 роки:

	Позики від кредитних установ	Емітовані єврооблігації	Субордино- ваний борг	Зобов'язання з лізингу (оренди)	Усього
Балансова вартість на 1 січня 2019 року	22 706 497	42 541 905	3 584 690	–	68 833 092
Вплив впровадження МСФЗ 16	–	–	–	10 818	10 818
Надходження	5 470 370	–	2 397 803	377	7 868 550
Погашення	(3 939 153)	(11 730 648)	–	(5 154)	(15 674 955)
Курсові різниці	(3 404 992)	(4 292 113)	(573 703)	–	(8 270 808)
Інше	198 505	33 932	21 124	(35)	253 526
Балансова вартість на 31 грудня 2019 року	21 031 227	26 553 076	5 429 914	6 006	53 020 223
Надходження	6 088 340	–	–	–	6 088 340
Погашення	(7 355 522)	(12 442 092)	(1 838 315)	(5 242)	(21 641 171)
Курсові різниці	4 746 876	4 126 945	819 131	–	9 692 952
Інше	60 921	299 223	(69 554)	6 527	297 117
Балансова вартість на 31 грудня 2020 року	24 571 842	18 537 152	4 341 176	7 291	47 457 461

Стаття «Інше» включає ефект нарахованих, але несплачених відсотків за позиками від кредитних установ, емітованими єврооблігаціями та субординованим боргом. Банківська група класифікує сплачені проценти як грошові потоки від операційної діяльності.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

8. Витрати за очікуваними кредитними збитками

У таблиці нижче представлені суми витрат за очікуваними кредитними збитками, що визнані у складі прибутків та збитків.

<i>За 2020 рік</i>	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>ПЗФА</i>	<i>Усього</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	8 674	–	–	–	–	–	8 674
Заборгованість кредитних установ	(2 666)	–	–	–	(42 856)	–	(45 522)
Кредити клієнтам	417 059	119 001	1 085 124	451 206	1 539 090	655 872	4 267 352
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	18 919	–	17 272	–	–	–	36 191
Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю	54 705	–	–	–	–	–	54 705
Інші фінансові активи	3 073	–	–	–	–	–	3 073
Усього витрати за очікуваними кредитними збитками	499 764	119 001	1 102 396	451 206	1 496 234	655 872	4 324 473

<i>За 2019 рік</i>	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>ПЗФА</i>	<i>Усього</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	12 964	–	–	–	–	–	12 964
Заборгованість кредитних установ	(9 931)	–	–	(6)	(5 322)	–	(15 259)
Кредити клієнтам	(410 763)	(39 925)	51 299	92 705	999 290	2 176 512	2 869 118
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	17 274	–	–	–	–	–	17 274
Інші фінансові активи	5 125	–	–	–	–	–	5 125
Усього витрати / (сторнування витрат) за очікуваними кредитними збитками	(385 331)	(39 925)	51 299	92 699	993 968	2 176 512	2 889 222

Суми витрат за очікуваними кредитними збитками за ПЗФА, що визнані у складі прибутків та збитків, включають в т.ч. суму коригування валової балансової вартості ПЗФА в розмірі 151 640 тис. грн. (за 2019 рік – 66 560 тис. грн.).

У таблицях нижче представлені суми витрат за очікуваними кредитними збитками за зобов'язаннями кредитного характеру, що визнані у складі прибутків та збитків.

<i>За 2020 рік</i>	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Фінансові гарантії	(111)	(282)	192	(201)
Зобов'язання з надання кредитів	103 816	(3 717)	(21 452)	78 647
Акредитиви	3 603	–	–	3 603
Авалювання векселів	31	–	–	31
	107 339	(3 999)	(21 260)	82 080

<i>За 2019 рік</i>	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Фінансові гарантії	(358)	29	–	66	–	(263)
Зобов'язання з надання кредитів	(2 044)	(11)	(8 182)	(2 420)	(4 068)	(16 725)
Акредитиви	(1 612)	–	–	–	–	(1 612)
Авалювання векселів	(19)	–	–	–	–	(19)
	(4 033)	18	(8 182)	(2 354)	(4 068)	(18 619)

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

9. Заборгованість кредитних установ

Заборгованість кредитних установ включає:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
Кредити та депозити		
Банки України	781 906	791 494
Банки країн-членів ОЕСР	207 279	173 642
Банки країн СНД та інших країн	54 217	23 595
	<u>1 043 402</u>	<u>988 731</u>
Заборгованість інших кредитних установ		
Поточні рахунки в інших кредитних установах у банківських металах	38 551	15 203
Інша заборгованість кредитних установ	74 466	74 928
	<u>1 156 419</u>	<u>1 078 862</u>
Мінус – резерв під зменшення корисності	(786 259)	(822 690)
Заборгованість кредитних установ	<u>370 160</u>	<u>256 172</u>

Станом на 31 грудня 2020 року заборгованість кредитних установ за кредитами та депозитами включає гарантійні депозити на суму 261 516 тис. грн., розміщені, головним чином, з метою забезпечення акредитивів і гарантій клієнтів (31 грудня 2019 року: 197 237 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2020 року заборгованість кредитних установ обліковується за амортизованою собівартістю, за виключенням поточних рахунків у банківських металах в сумі 38 539 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 15 201 тис. грн.), які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

Протягом 2020 року Банківською групою здійснено погашення заборгованості кредитних установ за рахунок заставного майна вартістю 13 846 тис. грн., в тому числі за рахунок прийняття у власність заставного майна вартістю 12 633 тис. грн., яке включене до статті «Необоротні активи, утримувані для продажу» та за рахунок реалізації заставного майна вартістю 1 213 тис. грн. (31 грудня 2019 року: за рахунок реалізації заставного майна вартістю 5 322 тис. грн.).

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за заборгованістю кредитних установ:

	Етап 1 на груповій основі	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 на індивіду- альній основі	Усього
Валова балансова вартість на 1 січня 2020 року	260 715	74 390	743 757	1 078 862
Нові створені або придбані активи	215 294	–	–	215 294
Завершені (погашені) активи	(207 846)	–	–	(207 846)
Зміни балансової вартості	3 501	–	(13 846)	(10 345)
Курсові різниці	72 680	76	7 698	80 454
Валова балансова вартість на 31 грудня 2020 року	<u>344 344</u>	<u>74 466</u>	<u>737 609</u>	<u>1 156 419</u>
	Етап 1 на груповій основі	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 на індивіду- альній основі	Усього
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	585 521	74 448	755 793	1 415 762
Нові створені або придбані активи	131 813	–	–	131 813
Завершені (погашені) активи	(329 783)	(5)	–	(329 788)
Зміни балансової вартості	(68 357)	(1)	(5 322)	(73 680)
Курсові різниці	(58 479)	(52)	(6 714)	(65 245)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	<u>260 715</u>	<u>74 390</u>	<u>743 757</u>	<u>1 078 862</u>

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

9. Заборгованість кредитних установ (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивіду- альній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2020 року	4 543	74 390	743 757	822 690
Нові створені або придбані активи	14 110	—	—	14 110
Завершені (погашені) активи	(14 322)	—	—	(14 322)
Зміни резервів	(2 454)	—	(42 856)	(45 310)
Курсові різниці	1 317	76	7 698	9 091
Резерв на 31 грудня 2020 року	3 194	74 466	708 599	786 259

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивіду- альній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	15 631	74 448	755 793	845 872
Нові створені або придбані активи	3 951	—	—	3 951
Завершені (погашені) активи	(9 653)	(5)	—	(9 658)
Зміни резервів	(4 229)	(1)	(5 322)	(9 552)
Курсові різниці	(1 157)	(52)	(6 714)	(7 923)
Резерв на 31 грудня 2019 року	4 543	74 390	743 757	822 690

10. Кредити клієнтам

Кредити клієнтам включають:

	<i>31 грудня 2020 року</i>	<i>31 грудня 2019 року (перераховано)</i>	<i>1 січня 2019 року (перераховано)</i>
Комерційні кредити	93 214 535	103 139 400	134 194 455
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою	2 016 930	2 397 322	1 356 252
Овердрафти	817 906	890 961	1 457 972
Векселі	13 900	58 089	74 717
	96 063 271	106 485 772	137 083 396
Мінус — резерв під зменшення корисності	(47 454 951)	(53 199 968)	(64 587 038)
Кредити клієнтам за амортизованою собівартістю	48 608 320	53 285 804	72 496 358

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

10. Кредити клієнтам (продовження)

Комерційні кредити

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за комерційними кредитами:

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 на індиві- дуальній основі	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 на індиві- дуальній основі	ПЗФА	Усього
Валова балансова вартість на 1 січня 2020 року	34 576 276	913 212	2 617 032	6 444 418	53 201 230	5 387 232	103 139 400
Нові створенні або придбанні активи	13 962 671	—	—	—	—	2 542 032	16 504 703
Завершені (погашені) активи	(4 269 285)	(477 957)	(344 193)	(279 219)	(6 132 584)	—	(11 503 238)
Переведення в Етап 1	494 348	(494 348)	—	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(18 430 230)	3 757 596	15 239 778	(42 800)	(524 344)	—	—
Переведення в Етап 3	(5 812)	(727 386)	(3 180 732)	768 876	3 145 054	—	—
Коригування вартості ПЗФА	—	—	—	—	—	151 640	151 640
Зміни балансової вартості	(13 838 455)	(711 027)	(822 693)	(220 528)	351 957	529 417	(14 711 329)
Списані кредити	—	—	—	(3 965 414)	(12 969 892)	—	(16 935 306)
Курсові різниці	4 831 446	259 859	1 229 114	659 328	9 406 536	182 382	16 568 665
Валова балансова вартість на 31 грудня 2020 року	17 320 959	2 519 949	14 738 306	3 364 661	46 477 957	8 792 703	93 214 535

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 на індиві- дуальній основі	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 на індиві- дуальній основі	ПЗФА	Усього
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року (перераховано)	51 764 580	568 180	2 371 484	6 622 716	70 708 750	2 158 745	134 194 455
Нові створенні або придбанні активи	8 927 500	—	—	—	—	3 136 473	12 063 973
Завершені (погашені) активи	(2 434 051)	(76 512)	(317)	(82 200)	(14 272 615)	—	(16 865 695)
Переведення в Етап 1	73 959	(73 959)	—	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(3 009 652)	1 023 247	2 263 038	(297)	(276 336)	—	—
Переведення в Етап 3	(292 791)	(228 796)	(1 333 996)	138 918	1 716 665	—	—
Коригування вартості ПЗФА	—	—	—	—	—	66 560	66 560
Зміни балансової вартості	(14 816 931)	(221 576)	(391 927)	292 161	3 297 329	189 607	(11 651 337)
Курсові різниці	(5 636 338)	(77 372)	(291 250)	(526 880)	(7 972 563)	(164 153)	(14 668 556)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року (перераховано)	34 576 276	913 212	2 617 032	6 444 418	53 201 230	5 387 232	103 139 400

Усі кредити, які були списані Банківською групою протягом 2020 року, залишаються предметом претензійно-позовної роботи. (2019 рік: відсутні).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

10. Кредити клієнтам (продовження)

Комерційні кредити (продовження)

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 на індиві- дуальній основі	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 на індиві- дуальній основі	ПЗФА	Усього
Резерв на 1 січня 2020 року	389 087	50 541	173 965	6 113 140	44 090 129	2 333 605	53 150 467
Нові створенні або придбанні активи	175 498	—	—	—	—	—	175 498
Завершені (погашені) активи	(67 606)	(22 417)	(20 497)	(218 759)	(598 770)	—	(928 049)
Переведення в Етап 1	19 957	(19 957)	—	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(448 077)	145 722	344 325	(10 088)	(31 882)	—	—
Переведення в Етап 3	(1 383)	(54 647)	(517 287)	(219 341)	792 658	—	—
Переведення в ПЗФА	—	—	—	(25 833)	(3 828 057)	—	(3 853 890)
Результат від припинення визнання	—	—	—	(184 298)	(228 886)	—	(413 184)
Коригування процентного доходу	—	—	—	182 125	1 659 648	409 291	2 251 064
Списані активи	—	—	—	(3 965 414)	(12 969 892)	—	(16 935 306)
Повернені раніше списані активи	—	—	—	8 249	98 471	—	106 720
Зміни резервів	(27 655)	86 285	1 105 681	670 797	2 137 870	807 512	4 780 490
Зміни вхідних даних макромоделей	295 367	55 802	—	—	—	—	351 169
Курсові різниці	66 429	18 327	76 576	624 048	7 889 478	5 589	8 680 447
Резерв на 31 грудня 2020 року	401 617	259 656	1 162 763	2 974 626	39 010 767	3 555 997	47 365 426

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 на індиві- дуальній основі	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 на індиві- дуальній основі	ПЗФА	Усього
Резерв на 1 січня 2019 року (перераховано)	999 187	91 662	198 347	6 331 510	56 804 948	95 657	64 521 311
Нові створенні або придбанні активи	224 147	—	—	—	—	—	224 147
Завершені (погашені) активи	(41 249)	(3 783)	(25)	(61 592)	(654 052)	—	(760 701)
Переведення в Етап 1	2 328	(2 328)	—	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(74 830)	39 087	57 217	(294)	(21 180)	—	—
Переведення в Етап 3	(40 244)	(30 839)	(104 626)	(86 041)	261 750	—	—
Переведення в ПЗФА	—	—	—	—	(9 535 908)	—	(9 535 908)
Результат від припинення визнання	—	—	—	—	(384 697)	—	(384 697)
Коригування процентного доходу	—	—	—	273 487	2 318 188	3 709	2 595 384
Повернені раніше списані активи	—	—	—	9 249	81 897	—	91 146
Зміни резервів	(582 706)	(33 824)	51 222	154 174	1 656 209	2 243 072	3 488 147
Курсові різниці	(97 546)	(9 434)	(28 170)	(507 353)	(6 437 026)	(8 833)	(7 088 362)
Резерв на 31 грудня 2019 року (перераховано)	389 087	50 541	173 965	6 113 140	44 090 129	2 333 605	53 150 467

Недисконтовані очікувані кредитні збитки при первісному визнанні ПЗФА у 2020 році складали 4 131 343 тис. грн. (2019 рік: 8 227 236 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

10. Кредити клієнтам (продовження)

Овердрафти

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за овердрафтами:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2020 року	879 552	10 958	451	890 961
Нові створенні або придбанні активи	421 921	–	–	421 921
Завершені (погашені) активи	(605 731)	(12 613)	(453)	(618 797)
Переведення в Етап 1	22 092	(22 092)	–	–
Переведення в Етап 2	(114 837)	114 837	–	–
Переведення в Етап 3	–	(1 403)	1 403	–
Зміни балансової вартості	176 115	(67 121)	(369)	108 625
Курсові різниці	15 196	–	–	15 196
Валова балансова вартість на 31 грудня 2020 року	794 308	22 566	1 032	817 906

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивіду- альній основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	1 384 401	12 278	324	60 969	1 457 972
Нові створенні або придбанні активи	842 149	–	–	–	842 149
Завершені (погашені) активи	(1 186 363)	(33 865)	(15)	(58 463)	(1 278 706)
Переведення в Етап 1	541	(541)	–	–	–
Переведення в Етап 2	(46 241)	46 241	–	–	–
Переведення в Етап 3	(676)	–	–	676	–
Зміни балансової вартості	(98 839)	(13 155)	142	(3 182)	(115 034)
Курсові різниці	(15 420)	–	–	–	(15 420)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	879 552	10 958	451	–	890 961

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2020 року	15 896	173	372	16 441
Нові створенні або придбанні активи	9 039	–	–	9 039
Завершені (погашені) активи	(12 874)	(359)	(374)	(13 607)
Переведення в Етап 1	759	(759)	–	–
Переведення в Етап 2	(3 921)	3 921	–	–
Переведення в Етап 3	–	(1 025)	1 025	–
Зміни резервів	17 720	(163)	(458)	17 099
Курсові різниці	140	–	–	140
Резерв на 31 грудня 2020 року	26 759	1 788	565	29 112

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

10. Кредити клієнтам (продовження)

Овердрафти (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивіду- альній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	31 442	458	249	2 817	34 966
Нові створенні або придбанні активи	19 867	—	—	—	19 867
Завершені (погашені) активи	(24 887)	(2 175)	(12)	(4 959)	(32 033)
Переведення в Етап 1	4	(4)	—	—	—
Переведення в Етап 2	(2 037)	2 037	—	—	—
Переведення в Етап 3	(50)	—	—	50	—
Зміни резервів	(8 132)	(143)	135	2 092	(6 048)
Курсові різниці	(311)	—	—	—	(311)
Резерв на 31 грудня 2019 року	15 896	173	372	—	16 441

Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за дебіторською заборгованістю за фінансовою орендою:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивіду- альній основі</i>	<i>Етап 3 на індивіду- альній основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2020 року	2 397 185	137	—	2 397 322
Нові створені або придбані кредити	28 521	—	—	28 521
Погашені кредити	(753 141)	—	—	(753 141)
Переведення в Етап 3	—	(65)	65	—
Зміни балансової вартості	344 310	(72)	(10)	344 228
Валова балансова вартість на 31 грудня 2020 року	2 016 875	—	55	2 016 930

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивіду- альній основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	1 356 252	—	1 356 252
Нові створенні або придбанні активи	1 934 295	—	1 934 295
Завершені (погашені) активи	(902 088)	—	(902 088)
Переведення в Етап 2	(177)	177	0
Зміни балансової вартості	8 903	(40)	8 863
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	2 397 185	137	2 397 322

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивіду- альній основі</i>	<i>Етап 3 на індивіду- альній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв станом на 1 січня 2020 року	32 497	125	—	32 622
Завершені (погашені) активи	(10 428)	—	—	(10 428)
Переведення в Етап 3	—	(65)	65	—
Зміни резервів	38 171	(60)	(10)	38 101
Резерв станом на 31 грудня 2020 року	60 240	—	55	60 295

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

10. Кредити клієнтам (продовження)

Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивіду- альній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	29 798	–	29 798
Нові створенні або придбанні активи	5 588	–	5 588
Завершені (погашені) активи	(2 677)	–	(2 677)
Переведення в Етап 2	(23)	23	–
Зміни резервів	(189)	102	(87)
Резерв на 31 грудня 2019 року	32 497	125	32 622

Векселя

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за векселями:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2020 року	58 089	–	58 089
Нові створенні або придбанні активи	81 940	–	81 940
Завершені (погашені) активи	(124 922)	(5 675)	(130 597)
Переведення в Етап 2	(5 602)	5 602	–
Зміни балансової вартості	4 395	73	4 468
Валова балансова вартість на 31 грудня 2020 року	13 900	–	13 900

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	74 717
Нові створенні або придбанні активи	225 893
Завершені (погашені) активи	(252 058)
Зміни балансової вартості	9 537
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	58 089

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2020 року	438	–	438
Нові створенні або придбанні активи	619	–	619
Завершені (погашені) активи	(1 230)	(149)	(1 379)
Переведення в Етап 2	(147)	147	–
Зміни резервів	438	2	440
Резерв на 31 грудня 2020 року	118	–	118

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	963
Нові створенні або придбанні активи	2 458
Завершені (погашені) активи	(2 678)
Зміни резервів	(305)
Резерв на 31 грудня 2019 року	438

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

10. Кредити клієнтам (продовження)

Модифіковані кредити

Банківська група припиняє визнання фінансового активу, якщо умови договору переглядаються таким чином, що по суті він стає новим фінансовим інструментом, а різниця визнається в якості прибутку або збитку від припинення визнання до того, як визнаний збиток від зменшення корисності. При первісному визнанні кредити відносяться до Етапу 1 для цілей оцінки очікуваних кредитних збитків, крім випадків, коли створений кредит вважається ПЗФА активом.

Якщо модифікація не призводить до припинення визнання, то на основі зміни грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною процентною ставкою, Банківська група визнає прибуток або збиток від модифікації до того, як визнаний збиток від зменшення корисності.

Внаслідок негативного впливу карантинних обмежень, пов'язаних з пандемією коронавірусу (COVID-19), Банківською групою застосовуються заходи, спрямовані на підтримку постраждалих від пандемії клієнтів Банківської групи, зокрема, розглядаються питання щодо реструктуризації заборгованості, а саме: перенесення строку сплати платежів основної суми заборгованості та/або суми нарахованих процентів. Банківською групою на поточний момент застосовуються інструменти короткострокової реструктуризації на умовах, що не призводять до суттєвої модифікації активів.

У таблиці нижче показані активи Етапу 2 та Етапу 3, умови за якими були переглянуті протягом періоду, з відображенням прибутків/(збитків) від модифікації.

	2020 рік	2019 рік
Кредити клієнтам, модифіковані протягом періоду		
Амортизована собівартість до модифікації	14 612 044	4 371 228
Чистий збиток від модифікації	(119 021)	(254 832)

Вплив пандемії

Урядом та Національним банком України проводяться заходи для протидії економічному спаду, викликаному пандемією COVID-19, у тому числі шляхом запровадження спеціальних програм кредитування. Зокрема у 2020 році запроваджено зміни до програми фінансової державної підтримки суб'єктам мікропідприємництва та малого підприємництва «Доступні кредити 5-7-9%» (далі – державна програма «Доступні кредити 5-7-9%»), що передбачають надання фінансової державної підтримки у вигляді часткової компенсації Фондом розвитку підприємництва (надалі – «Фонд») процентних ставок за кредитами та надання Фондом гарантій, з метою запобігання виникненню та поширенню, локалізації та ліквідації спалахів епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, а також для запобігання та подолання їх наслідків; рефінансування існуючої заборгованості в банках України на умовах зазначеної програми).

Станом на звітну дату діє 74 кредитних договори за державною програмою «Доступні кредити 5-7-9%» на фінансування заходів із запобігання виникнення та поширення, локалізації та ліквідації спалахів епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, а також для запобігання та подолання їх наслідків (в т.ч. рефінансована заборгованість в інших банках України). Валова балансова вартість зазначених кредитів станом на звітну дату становить 234 097 тис. грн., сума сформованого резерву 2 921 тис. грн.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

10. Кредити клієнтам (продовження)

Вплив пандемії (продовження)

У контексті пандемії COVID-19 Банківською групою:

- ▶ актуалізовано модель впливу макроекономічних показників на ймовірність дефолту боржників враховуючи оновлену прогнозну інформацію щодо їх значень на наступні 3 роки (згідно з прогнозами НБУ та Світового банку), а також фактичні внутрішні рейтингові клас та статистичні дані щодо основних макроекономічних показників України. Відповідні переглянуті оцінки, що ґрунтуються на інформації, доступній Банківській групі станом на 1 січня 2021 року, Банківська група відобразив у своїй оцінці очікуваних збитків за активами, що призвело до збільшення витрат за очікуваними кредитними збитками на 411 217 тис. грн.;
- ▶ сформовано список галузей, що найбільш постраждали внаслідок обмежень та економічному спаду, викликаних COVID-19 (авіаперевезення та аеропорти; транспорт; туристичні послуги; комерційна нерухомість (ТРЦ та бізнес-центри); сфера послуг: заклади харчування та розважальні заклади; готельний бізнес; торгівля автомобілями; будівельна галузь), та за боржниками, віднесеними до таких галузей було проведено позачерговий перегляд внутрішнього рейтингу та перерахунок ймовірності дефолту. Такі переглянуті оцінки призвели до збільшення витрат за очікуваними кредитними збитками на 17 327 тис. грн. Також за індивідуально-знеціненими активами Банківською групою було проведено перегляд очікувань грошових потоків виходячи з поточної ситуації з кожним окремим боржником, прогнозів щодо його подальшої діяльності та планів Банківської групи щодо роботи з ним. Одночасно, враховуючи, що COVID-19 був не єдиним фактором, що вплинув на такий перегляд, окремо вплив у загальній сумі збільшення витрат за очікуваними кредитними збитками за відповідними клієнтами не розкривається;
- ▶ індивідуально розглядалось кожне звернення щодо реструктуризації заборгованості, пов'язаної із COVID-19, та за результатами такого розгляду приймалось як рішення щодо згоди на реструктуризацію, так і здійснювався перегляд класифікації (віднесення до відповідного етапу) та уточнення оцінки очікуваних кредитних збитків. Таке призвело до збільшення витрат за очікуваними кредитними збитками на 189 034 тис. грн.

Застава та інші інструменти зменшення кредитного ризику

Розмір та види застави, що вимагається Банківською групою, залежать від оцінки кредитного ризику контрагента. Банківська група запровадила основні принципи прийнятності різних видів застави та параметрів оцінки.

Основні види отриманої застави включають:

- ▶ при наданні цінних паперів на умовах позики та операціях зворотного «репо» – грошові кошти або цінні папери;
- ▶ при комерційному кредитуванні – об'єкти нерухомого майна, запаси та торгова дебіторська заборгованість;
- ▶ при кредитуванні фізичних осіб – застава житла і транспортних засобів.

Банківська група здійснює моніторинг ринкової вартості застави, вимагає додаткової застави згідно з базовими угодами, а також здійснює моніторинг ринкової вартості застави, що отримана, при перевірці достатності резерву під зменшення корисності кредитів.

Станом на 31 грудня 2020 року сума депозитів клієнтів, які отримані в якості забезпечення за кредитами складає 397 135 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 962 789 тис. грн.) (Примітка 19).

Аналіз ринкової вартості забезпечення для кредитно-знецінених активів (Етап 3), що приймається Банківською групою до врахування при оцінці зменшення корисності активів, наведено у Примітці 26.

Протягом 2020 року Банківська група здійснювалось погашення кредитів клієнтам за рахунок заставного майна вартістю 716 669 тис. грн., в тому числі за рахунок прийняття у власність заставного майна вартістю 10 719 тис. грн., яке включене до статей «Необоротні активи, утримувані для продажу» та «Інвестиційна нерухомість», та за рахунок реалізації заставного майна вартістю 705 950 тис. грн. (31 грудня 2019 року: за рахунок реалізації заставного майна вартістю 590 852 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

10. Кредити клієнтам (продовження)

Концентрація кредитів клієнтам

Станом на 31 грудня 2020 року Банківська група мала концентрацію кредитів у розмірі 46 228 321 тис. грн., наданих десятиєм найбільшим позичальникам (48,12% загального кредитного портфелю) (31 грудня 2019 року: 41 752 218 тис. грн., або 39,21%). За цими кредитами було сформовано резерв у розмірі 30 303 992 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 26 081 588 тис. грн.).

Кредити та аванси клієнтам були видані таким категоріям клієнтів:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
Юридичні особи	76 669 143	86 775 325
Державні підприємства	16 829 769	17 746 303
Фізичні особи	2 164 120	1 834 507
Муніципальні та комунальні підприємства	400 239	129 637
	96 063 271	106 485 772

Кредити надаються підприємствам, що здійснюють свою діяльність на території України в таких галузях:

	31 грудня 2020 року	%	31 грудня 2019 року	%
Енергетика	14 519 027	15,1	12 201 065	11,5
Сільське господарство та харчова промисловість	13 790 581	14,4	16 393 882	15,4
Хімічна промисловість	11 426 786	11,9	12 258 066	11,5
Нерухомість	9 159 549	9,5	8 963 788	8,4
Торівля	8 480 358	8,8	11 674 449	11,0
Металургія	8 140 737	8,5	7 965 573	7,5
Машинобудування	8 115 360	8,4	8 344 299	7,8
Видобувна галузь	4 910 270	5,1	4 476 267	4,2
Готелі та ресторани	4 369 451	4,5	3 477 609	3,3
Транспорт і зв'язок	4 046 174	4,2	4 596 537	4,3
Фізичні особи	2 164 120	2,3	1 834 507	1,7
Будівництво	1 920 616	2,0	1 966 185	1,8
Будівництво доріг	1 281 164	1,3	—	0,0
Виробництво гумової та пластмасової продукції	992 263	1,0	2 673 862	2,5
Виробництво будівельних матеріалів	855 803	0,9	4 469 475	4,2
Фінансова діяльність	432 265	0,4	333 477	0,3
Легка промисловість	353 805	0,4	376 550	0,4
Целюлозно-паперова промисловість	314 222	0,3	1 585 170	1,5
Інша переробна діяльність	298 181	0,3	427 265	0,4
Деревообробна промисловість	236 871	0,2	392 156	0,4
Інше	255 668	0,5	2 075 590	1,9
Усього	96 063 271	100,0	106 485 772	100,0

Кредити юридичним особам включають дебіторську заборгованість за фінансовою орендою, яку можна проаналізувати таким чином:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
Валові інвестиції у фінансову оренду, дебіторська заборгованість:		
До 1 року	779 603	850 490
Від 1 до 5 років	2 178 613	2 894 108
	2 958 216	3 744 598
Незароблені фінансові доходи майбутніх періодів за фінансовою орендою	(941 286)	(1 347 276)
Чисті інвестиції в фінансову оренду	2 016 930	2 397 322

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

10. Кредити клієнтам (продовження)

Концентрація кредитів клієнтам (продовження)

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
Чисті інвестиції у фінансову оренду, дебіторська заборгованість:		
До 1 року	443 317	439 374
Від 1 до 5 років	1 573 613	1 957 948
Чисті інвестиції в фінансову оренду	2 016 930	2 397 322

11. Інвестиційні цінні папери

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки

Станом на 31 грудня 2020 року інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки балансовою вартістю 29 008 521 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 25 731 949 тис. грн.) представлені ОВДП. Умови випуску цих цінних паперів передбачають індексацію номінальної вартості за строками погашення відповідно до змін середньозваженого обмінного курсу гривні до долара США на міжбанківському ринку за місяць, що передує випуску та місяць до дати погашення. Купонний дохід не підлягає індексації.

Станом на 31 грудня 2020 року ОВДП балансовою вартістю 15 902 090 тис. грн. передані у заставу в якості забезпечення за кредитами, отриманими від НБУ (Примітка 17).

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
ОВДП	13 877 469	22 254 733
Облігації підприємств	341 329	361 226
Муніципальні облігації	302 122	–
Акції підприємств	22 603	17 940
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	14 543 523	22 633 899

Станом на 31 грудня 2020 року ОВДП балансовою вартістю 8 094 665 тис. грн. передані у заставу в якості забезпечення за кредитами, отриманими від НБУ (31 грудня 2019 року: відсутні) (Примітка 17).

Станом на 31 грудня 2020 року ОВДП балансовою вартістю 94 566 тис. грн. передані у заставу в якості забезпечення за кредитами, отриманими від кредитних установ (31 грудня 2019 року: відсутні) (Примітка 18).

Станом на 31 грудня 2020 року ОВДП балансовою вартістю 334 849 тис. грн. використані для формування гарантійного фонду за операціями своєї процентної ставки (31 грудня 2019 року: відсутні) (Примітка 17).

Банківська група на власний розсуд класифікувала деякі інвестиції в інструменти капіталу, в якості інвестицій в інструменти капіталу, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, на тій підставі, що вони не є призначеними для торгівлі. До таких інвестицій головним чином відносяться обов'язкові вкладення в капітали бірж і клірингових організацій, інвестиції, що виникли в результаті отримання Банківською групою пайових цінних паперів в обмін на погашення боргу, і стратегічні інвестиції в інших банках.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

11. Інвестиційні цінні папери (продовження)

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (продовження)

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за інвестиційними цінними паперами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивідуальній основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2020 року	22 656 710	–	4 218 021	26 874 731
Нові створені або придбані активи	4 768 169	–	–	4 768 169
Погашені активи	(13 987 180)	–	–	(13 987 180)
Зміни балансової вартості	6 924	16 455	–	23 379
Переведення в Етап 2	(347 050)	347 050	–	–
Реалізовані активи	(229 829)	–	–	(229 829)
Курсові різниці	1 372 421	–	–	1 372 421
Валова балансова вартість на 31 грудня 2020 року	14 240 165	363 505	4 218 021	18 821 691

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	35 794 632	4 218 021	40 012 653
Нові створені або придбані активи	12 917 468	–	12 917 468
Погашені активи	(25 081 500)	–	(25 081 500)
Зміни балансової вартості	1 615 588	–	1 615 588
Курсові різниці	(2 589 478)	–	(2 589 478)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	22 656 710	4 218 021	26 874 731

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивідуальній основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2020 року	22 811	–	4 218 021	4 240 832
Нові створені або придбані активи	9 415	–	–	9 415
Погашені активи	(11 644)	–	–	(11 644)
Зміни резервів	21 148	17 272	–	38 420
Переведення в Етап 2	(4 903)	4 903	–	–
Реалізовані активи	(106)	–	–	(106)
Курсові різниці	1 251	–	–	1 251
Резерв на 31 грудня 2020 року	37 972	22 175	4 218 021	4 278 168

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	5 537	4 218 021	4 223 558
Нові створені або придбані активи	20 779	–	20 779
Зміни резервів	(3 505)	–	(3 505)
Резерв на 31 грудня 2019 року	22 811	4 218 021	4 240 832

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

11. Інвестиційні цінні папери (продовження)

Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю

	31 грудня 2020 року
ОВАП	25 803 072
Облігації підприємств	19 427 009
	45 230 081
Мінус: резерв за очікуваними кредитними збитками	(55 471)
Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю	45 174 610

Станом на 31 грудня 2020 року ОВАП балансовою вартістю 4 083 722 тис. грн. передані у заставу в якості забезпечення за кредитами, отриманими від НБУ (31 грудня 2019 року: відсутні) (Примітка 17).

Станом на 31 грудня 2020 року облігації підприємств балансовою вартістю 83 551 тис. грн. передані у заставу в якості забезпечення за кредитами, отриманими від НБУ (31 грудня 2019 року: відсутні) (Примітка 17).

12. Інвестиційна нерухомість

Рух за статтями інвестиційної нерухомості був таким:

	2020 рік	2019 рік
Інвестиційна нерухомість станом на 1 січня	1 035 586	1 153 243
Чистий прибуток/(збиток) від коригування справедливої вартості	107 012	(117 657)
Переведення з категорії «Необоротні активи, утримувані для продажу»	853	–
Інвестиційна нерухомість станом на 31 грудня	1 143 451	1 035 586

У 2020 році Банківська група здійснила переоцінку інвестиційної нерухомості. Переоцінка була виконана незалежним оцінювачем, який має відповідну професійну кваліфікацію і досвід оцінки об'єктів нерухомості з аналогічним місцем розташування та аналогічної категорії. При проведенні оцінки основними підходами, які застосовувалися, були порівняльний та комбінація порівняльного з доходним.

Банківська група надала в оренду частину інвестиційної нерухомості за договорами операційної оренди. Майбутні мінімальні суми до отримання за договорами невідмовної операційної оренди включають таке:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
До 1 року	16 211	26 072
Майбутні мінімальні суми до отримання за договорами операційної оренди, які не можуть бути розірвані	16 211	26 072

Протягом 2020 року Банківська група визнала орендний дохід у розмірі 22 202 тис. грн. (2019 рік: 30 124 тис. грн.), що включений до складу іншого доходу консолідованого звіту про прибутки і збитки.

Протягом 2020 року прямі операційні витрати, що відносяться до інвестиційної нерухомості, яка генерує дохід від оренди, склали 5 717 тис. грн. (2019 рік: 8 266 тис. грн.), прямі операційні витрати, що відносяться до інвестиційної нерухомості, яка не генерує дохід від оренди, склали 23 266 тис. грн. (2019 рік: 20 593 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

13. Основні засоби

Рух основних засобів був таким:

	Будівлі	Активи у формі права користування будівлі/приміщення	Поліпшення орендованого майна	Комп'ютери та обладнання	Меблі, інвентар та інші активи	Транспортні засоби	Незавершене будівництво	Усього
Історична або переоцінена вартість								
На 31 грудня 2019 року	1 448 606	11 728	5 040	568 690	260 788	20 356	54 069	2 369 277
Надходження	–	55	–	47 998	3 566	–	6 728	58 347
Вибуття	–	–	(6)	(3 056)	(1 019)	–	(51)	(4 132)
Модифікація	–	5 906	–	–	–	–	–	5 906
Вирахування накопиченої амортизації при переоцінці	(75 688)	–	–	–	–	–	–	(75 688)
Переоцінка вартості основних засобів	377 332	–	–	–	–	–	(178)	377 154
Переведення	5 010	–	–	–	–	–	(5 010)	–
На 31 грудня 2020 року	1 755 260	17 689	5 034	613 632	263 335	20 356	55 558	2 730 864
Накопичена амортизація								
На 31 грудня 2019 року	(52 490)	(5 864)	(4 738)	(460 167)	(209 394)	(20 168)	–	(752 821)
Нараховано за рік	(26 275)	(5 311)	(158)	(47 362)	(11 542)	–	–	(90 648)
Списання накопиченої амортизації при переоцінці	75 688	–	–	–	–	–	–	75 688
Вибуття	–	591	6	3 056	1 019	–	–	4 672
На 31 грудня 2020 року	(3 077)	(10 584)	(4 890)	(504 473)	(219 917)	(20 168)	–	(763 109)
Залишкова вартість								
На 31 грудня 2019 року	1 396 116	5 864	302	108 523	51 394	188	54 069	1 616 456
На 31 грудня 2020 року	1 752 183	7 105	144	109 159	43 418	188	55 558	1 967 755

	Будівлі	Активи у формі права користування будівлі/приміщення	Поліпшення орендованого майна	Комп'ютери та обладнання	Меблі, інвентар та інші активи	Транспортні засоби	Незавершене будівництво	Усього
Історична або переоцінена вартість								
На 31 грудня 2018 року	1 442 547	–	5 734	541 770	251 527	20 356	50 251	2 312 185
Вплив застосування МСФЗ (IFRS) 16 на 1 січня 2019 року	–	11 316	–	–	–	–	–	11 316
Надходження	–	412	–	31 276	10 260	1 568 123	10 434	1 620 505
Вибуття	–	–	(724)	(4 356)	(999)	(1 568 123)	(527)	(1 574 729)
Переведення	6 059	–	30	–	–	–	(6 089)	–
На 31 грудня 2019 року	1 448 606	11 728	5 040	568 690	260 788	20 356	54 069	2 369 277
Накопичена амортизація								
На 31 грудня 2018 року	(27 294)	–	(5 074)	(416 269)	(197 278)	(20 168)	–	(666 083)
Нараховано за рік	(25 196)	(5 828)	(375)	(48 220)	(13 148)	–	–	(92 767)
Модифікація	–	(36)	–	–	–	–	–	(36)
Вибуття	–	–	711	4 322	1 032	–	–	6 065
На 31 грудня 2019 року	(52 490)	(5 864)	(4 738)	(460 167)	(209 394)	(20 168)	–	(752 821)
Залишкова вартість								
На 1 січня 2019 року	1 415 253	11 316	660	125 501	54 249	188	50 251	1 657 418
На 31 грудня 2019 року	1 396 116	5 864	302	108 523	51 394	188	54 069	1 616 456

Протягом 2020 року, Банківська група визнала витрати по короткостроковій оренді та по оренді активів з низькою вартістю у розмірі 12 232 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 14 302 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2020 року основні засоби включали активи (комп'ютери та меблі) з історичною або переоціненою вартістю у розмірі 560 986 тис. грн., які були повністю амортизовані (31 грудня 2019 року: 514 496 тис. грн.). Банківська група продовжує використовувати ці активи.

Станом на 31 грудня 2020 року Банківська група мала капітальні зобов'язання з придбання основних засобів у розмірі 2 380 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 4 689 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

13. Основні засоби (продовження)

Станом на 1 березня та на 1 серпня кожного року Банківська група проводить тестування справедливої вартості будівель. На основі такого тестування проводиться розрахунок відхилень справедливої вартості будівель від їхньої балансової вартості. Сума розрахованого відхилення аналізується на предмет суттєвості впливу на консолідовану звітність Банківської групи, та проводить переоцінку у разі суттєвого відхилення.

Крім того, незалежно від результатів тестування справедливої вартості будівель Банківська група здійснює переоцінку будівель не менше ніж один раз на три роки. Остання переоцінка будівель проводилась станом на 1 грудня 2020 року незалежним оцінювачем, і справедлива вартість визначалась порівняльним та доходним підходами, виходячи з ринкової інформації.

За результатами переоцінки будівель у 2020 році Банківська група відобразила прибуток від збільшення справедливої вартості в сумі 34 676 тис. грн. в звіт про прибутки та збитки та в сумі 342 478 тис. грн. в звіт про інший сукупний дохід.

У разі відображення будівель за історичною вартістю станом на 31 грудня 2020 року балансова вартість була б такою:

	<i>31 грудня 2020 року (за переоціненою вартістю)</i>	<i>31 грудня 2020 року (за собівартістю)</i>	<i>31 грудня 2019 року (за переоціненою вартістю)</i>	<i>31 грудня 2019 року (за собівартістю)</i>
Вартість	1 755 260	1 057 134	1 448 606	1 052 124
Накопичена амортизація	(3 077)	(213 457)	(52 490)	(201 402)
Залишкова вартість	1 752 183	843 677	1 396 116	850 722

14. Нематеріальні активи

Рух нематеріальних активів був таким:

	<i>Комп'ютерні програми та ліцензії</i>
Історична вартість	
На 31 грудня 2019 року	152 014
Надходження	16 337
Вибуття	(8)
На 31 грудня 2020 року	168 343
Накопичена амортизація	
На 31 грудня 2019 року	(92 847)
Нараховано за рік	(23 524)
Вибуття	8
На 31 грудня 2020 року	(116 363)
Залишкова вартість	
На 31 грудня 2019 року	59 167
На 31 грудня 2020 року	51 980

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

14. Нематеріальні активи (продовження)

	<i>Комп'ютерні програми та ліцензії</i>
Історична вартість	
На 31 грудня 2018 року	128 824
Надходження	23 195
Вибуття	(5)
На 31 грудня 2019 року	152 014
Накопичена амортизація	
На 31 грудня 2018 року	(74 565)
Нараховано за рік	(18 287)
Вибуття	5
На 31 грудня 2019 року	(92 847)
Залишкова вартість	
На 31 грудня 2018 року	54 259
На 31 грудня 2019 року	59 167

Станом на 31 грудня 2020 року нематеріальні активи вартістю 63 075 тис. грн. були повністю амортизовані (31 грудня 2019 року: 52 361 тис. грн.). Банківська група продовжує використовувати ці активи.

Станом на 31 грудня 2020 року Банківська група мала капітальні зобов'язання з придбання нематеріальних активів у розмірі 17 936 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 24 127 тис. грн.).

15. Податок на прибуток

Витрати з податку на прибуток включають:

	<i>31 грудня 2020 року</i>	<i>31 грудня 2019 року</i>
Поточні податкові витрати	—	(48)
Зміни у відстроченому податку	(275 861)	(569 250)
Витрати з податку на прибуток	(275 861)	(569 298)

Станом на 31 грудня 2020 року податок на прибуток в Україні стягувався з оподатковуваного прибутку за вирахуванням валових витрат за ставкою 18% (31 грудня 2019 року: 18%).

Податкові активи та зобов'язання включають:

	<i>31 грудня 2020 року</i>	<i>31 грудня 2019 року</i>
Податкові активи	250 318	246 869
Відстрочені податкові активи	1 175 372	1 463 771
Податкові активи	1 425 690	1 710 640

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

15. Податок на прибуток (продовження)

Ефективна ставка податку на прибуток відрізняється від офіційних ставок податку на прибуток. Узгодження сум витрат зі сплати податку на прибуток, розрахованих із застосуванням нормативної ставки, та фактично нарахованих сум є таким:

	2020 рік	2019 рік
Прибуток до оподаткування	(5 315 632)	635 118
Нормативна ставка податку	18%	18%
Витрати з податку на прибуток за нормативною ставкою	956 814	(114 321)
Зміна у невизнаному відстроченому податковому активі	(1 230 092)	(471 200)
Вплив витрат, які не підлягають вирахуванню	(2 583)	(3 410)
Зміни у відстроченому податковому активі, що не відображені у консолідованому звіті про фінансовий стан	—	19 633
Витрати з податку на прибуток	(275 861)	(569 298)

Відстрочені податкові активи та зобов'язання включають:

	Виникнення та сторнування тимчасових різниць			Виникнення та сторнування тимчасових різниць			
	У консолідо- ваному звіті про прибутки та збитки	В консо- лідованому звіті про сукупний дохід	31 грудня 2019 року	У консолідо- ваному звіті про прибутки та збитки	В консо- лідованому звіті про сукупний дохід	31 грудня 2020 року	
1 січня 2019 року							
Податковий ефект тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню							
Резерв під зменшення корисності активів та зобов'язань	1 526 520	(1 499 344)	—	27 176	14 969	—	42 145
Оцінка фінансових інструментів	267 126	—	(210 136)	56 990	—	23 007	79 997
Перенесення невикористаних податкових збитків на майбутні періоди	1 748 575	1 389 928	—	3 138 503	994 131	—	4 132 634
Відстрочені податкові активи	3 542 221	(109 416)	(210 136)	3 222 669	1 009 100	23 007	4 254 776
Невизнаний відстрочений податковий актив	(1 506 021)	(459 755)	210 136	(1 755 640)	(1 230 092)	(23 007)	(3 008 739)
Визнаний податковий актив	2 036 200	(569 171)	—	1 467 029	(220 992)	—	1 246 037
Податковий ефект тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню							
Основні засоби та нематеріальні активи	(3 179)	(79)	—	(3 258)	(54 869)	(12 538)	(70 665)
Відстрочені податкові зобов'язання	(3 179)	(79)	—	(3 258)	(54 869)	(12 538)	(70 665)
Чисті відстрочені податкові активи	2 033 021	(569 250)	—	1 463 771	(275 861)	(12 538)	1 175 372

Інформація про професійні судження керівництва, застосовані при визнанні відстроченого податкового активу, наведена у Примітці 4.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

16. Інші активи та зобов'язання

Інші активи включають:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року (перераховано)	1 січня 2019 року (перераховано)
Інші фінансові активи			
Транзитні рахунки за операціями з платіжними картками	118 437	182 067	169 002
Похідні фінансові активи	108 231	—	—
Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами	79 486	56 665	64 988
Інші нараховані доходи	33 707	29 997	61 029
Нараховані комісії за обслуговування гарантій	6 307	15 936	18 804
Інше	125	105	122
	346 293	284 770	313 945
Мінус – резерв за очікуваними кредитними збитками	(97 062)	(85 166)	(86 644)
Інші фінансові активи	249 231	199 604	227 301
Інші нефінансові активи			
Інші податкові активи, крім тих, що пов'язані з податком на прибуток	155 535	149 608	463 241
Передоплати	127 079	100 463	1 677 862
Банківські метали	89 616	70 919	83 634
Майно, що перейшло у власність Банківської групи як заставодержателя	36 701	39 321	—
Готівкові кошти, наявність яких не підтверджена	35 883	30 491	34 855
Запаси	27 051	35 557	32 703
Інше	9 084	2 067	3 017
	480 949	428 426	2 295 312
Мінус – резерв під зменшення корисності	(84 164)	(81 591)	(71 388)
Інші активи	396 785	346 835	2 223 924
Усього інші активи	646 016	546 439	2 451 225

Інші зобов'язання включають:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року (перераховано)	1 січня 2019 року (перераховано)
Інші фінансові зобов'язання			
Транзитні рахунки по операціях з клієнтами	1 410 832	536 782	338 744
Транзитні рахунки по операціях з платіжними картками	41 592	53 121	29 771
Зобов'язання по виданих гарантіях	19 492	4 964	8 756
Зобов'язання з лізингу (оренди)	7 291	6 006	—
Нараховані витрати	8 959	5 655	6 481
Похідні фінансові зобов'язання	1 123	—	—
Інші фінансові зобов'язання	1 489 289	606 528	383 752
Інші зобов'язання			
Нарахування невикористаних відпусток	102 545	125 448	111 952
Платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	70 364	63 411	64 542
Доходи майбутніх періодів	36 976	34 701	27 329
Нарахована заробітна плата	31 981	60 427	71 727
Кредиторська заборгованість за податками та обов'язковими платежами, крім податку на прибуток	31 832	34 901	37 710
Кредиторська заборгованість за господарською діяльністю Банківської групи	36 442	11 417	22 628
Резерв під гарантії виконання	3 455	244	829
Інше	704	11 949	10 755
Інші зобов'язання	314 299	342 498	347 472
Усього інші зобов'язання	1 803 588	949 026	731 224

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

16. Інші активи та зобов'язання (продовження)

В таблиці нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів інших фінансових активів (крім транзитних рахунків за операціями з платіжними картками та похідних фінансових активів):

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2020 року	102 703
Нові створенні або придбанні активи	149 802
Завершені (погашені) активи	(144 522)
Зміни балансової вартості	2 739
Списані активи	(381)
Курсові різниці	9 284
Валова балансова вартість на 31 грудня 2020 року	119 625
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року (перераховано)	144 943
Нові створенні або придбанні активи	96 003
Завершені (погашені) активи	(107 918)
Зміни балансової вартості	(23 664)
Списані активи	(162)
Курсові різниці	(6 499)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року (перераховано)	102 703
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв на 1 січня 2020 року	85 166
Нові створенні або придбанні активи	29 052
Завершені (погашені) активи	(27 433)
Зміни резервів	1 454
Списані активи	(381)
Курсові різниці	9 204
Резерв на 31 грудня 2020 року	97 062
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв на 1 січня 2019 року (перераховано)	86 644
Нові створенні або придбанні активи	11 038
Завершені (погашені) активи	(14 389)
Зміни резервів	8 476
Списані активи	(162)
Курсові різниці	(6 441)
Резерв на 31 грудня 2019 року (перераховано)	85 166

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

16. Інші активи та зобов'язання (продовження)

В таблицях нижче представлений аналіз збитків від зменшення корисності інших нефінансових активів:

Резерв на 1 січня 2020 року	81 591
Сторновано	(2 819)
Курсові різниці	5 392
Резерв на 31 грудня 2020 року	84 164
Резерв на 1 січня 2019 року	71 388
Нараховано	14 449
Курсові різниці	(4 246)
Резерв на 31 грудня 2019 року	81 591

Похідні фінансові інструменти

Своп процентної ставки

Банківська група укладає угоди з НБУ на обмін процентними платежами, які розраховані за різними ставками, але з урахуванням однієї умовної суми протягом строку дії договору. Умовна сума кредитів (наданого та залученого) за своєю процентної ставки використовується виключно для розрахунків процентів та не перераховуються між сторонами договору.

Станом на 31 грудня 2020 року умовні суми складають:

	Умовна сума		Справедлива вартість	
	Активи	Зобов'язання	Активи	Зобов'язання
Своп процентної ставки	6 762 406	60 000	108 231	1 123

17. Заборгованість перед Національним банком України

Станом на 31 грудня 2020 року заборгованість за кредитами рефінансування перед Національним банком України включає (31 грудня 2019 року: відсутня):

Дата договору	Дата погашення	Вид процентної ставки	Ефективна процентна ставка	Балансова вартість
14 серпня 2020 року	17 липня 2023 року	Плаваюча (облікова ставка НБУ + маржа)	6,1682%	2 897 996
11 вересня 2020 року	30 серпня 2024 року	Плаваюча (облікова ставка НБУ + маржа)	6,1676%	514 998
9 жовтня 2020 року	3 жовтня 2025 року	Плаваюча (облікова ставка НБУ + маржа)	6,1676%	337 989
13 листопада 2020 року	7 листопада 2025 року	Плаваюча (облікова ставка НБУ + маржа)	6,1676%	10 757 788
4 грудня 2020 року	26 лютого 2021 року	Плаваюча (облікова ставка НБУ + маржа)	6,1688%	500 000
11 грудня 2020 року	5 грудня 2025 року	Плаваюча (облікова ставка НБУ + маржа)	6,1676%	999 997
Заборгованість за кредитами перед НБУ				16 008 768

Станом на 31 грудня 2020 року маржа за кредитами рефінансування НБУ складає 0,00%.

Заборгованість перед НБУ за усіма кредитами рефінансування забезпечена інвестиційними цінними паперами – ОВДП балансовою вартістю 23 996 755 тис. грн. (Примітка 11).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

18. Заборгованість перед кредитними установами

Заборгованість перед кредитними установами включає:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
Кредити міжнародних фінансових організацій	24 571 842	20 943 326
Поточні рахунки	942 205	708 317
Кредити та депозити інших банків	604 906	174 119
Інша заборгованість перед кредитними установами	75	—
Заборгованість перед кредитними установами	26 119 028	21 825 762

Станом на 31 грудня 2020 року поточні рахунки включають 525 847 тис. грн., розміщені п'ятьма українськими банками (31 грудня 2019 року: 328 152 тис. грн., розміщені п'ятьма українськими банками). Ці кошти були отримані на звичайних банківських умовах.

Станом на 31 грудня 2020 року загальна заборгованість українських банків у складі заборгованості перед кредитними установами складає 1 538 542 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 791 560 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2020 року кредити та депозити інших банків, кредити міжнародних фінансових організацій включають 881 260 тис. грн. за угодами в рамках торговельного фінансування (31 грудня 2019 року: 696 952 тис. грн. за угодами в рамках торговельного фінансування та 87 901 тис. грн. за угодою, укладеною з іноземним кредитором з метою залучення кредитних ресурсів під гарантійне та страхове покриття експортних кредитних агентств, отриманою від банку країн-членів ОЕСР). Ці кредити деноміновані в євро (31 грудня 2019 року: в євро).

Станом на 31 грудня 2020 року кредити міжнародних фінансових організацій включають позики від Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР) в рамках Другого проекту розвитку експорту та Додаткового фінансування для Другого проекту розвитку експорту балансовою вартістю 5 153 004 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 4 622 119 тис. грн.). Кредити деноміновані в доларах США, отримані під процентну ставку LIBOR(6m)USD + spread МБРР, що переглядається двічі на рік, та на поточну дату процентні ставки становлять відповідно: 0,74% та 0,95% річних. Кредити підлягають погашенню у 2026 та 2041 роках.

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику від МБРР в рамках Проекту з енергоефективності на суму 4 236 218 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 3 721 741 тис. грн.). Кредит деномінований в доларах США, отриманий під процентну ставку LIBOR(6m)USD + spread МБРР, яка переглядається двічі на рік і має поточну процентну ставку: 0,95% річних. Кредит підлягає погашенню у 2040 році.

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику від МБРР в рамках Проекту доступу до довготермінового фінансування на суму 2 056 304 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 1 336 258 тис. грн.). Загальна сума фінансування за кредитом відповідно до Угоди про позику становить 150 000 тис. дол. США. Кредит деномінований в доларах США, отриманий під процентну ставку LIBOR(6m)USD + spread МБРР, яка переглядається двічі на рік і має поточну процентну ставку: 1,28% річних. Кредит підлягає погашенню у 2052 році.

Станом на 31 грудня 2020 року кредити міжнародних фінансових організацій включають кредити від Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) в рамках позики для кредитування малих та середніх підприємств та установ з середньою капіталізацією та кредиту на підтримку поглибленої та всебічної зони вільної торгівлі між ЄС та Україною (ПВЗВТ) на загальну суму 3 543 793 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 3 961 721 тис. грн.). Загальна сума фінансування за кредитом відповідно до Фінансових угод становить 380 000 тис. євро. Транші кредитів деноміновані в доларах США та євро та підлягають погашенню у 2023 та 2025 роках, мають фіксовані та плаваючі процентні ставки для кожного траншу: LIBOR(6m)USD + маржа ЄІБ, плаваючі процентні ставки переглядаються двічі на рік, та на поточну дату процентні ставки становлять відповідно: 5,027%, 1,431%, 3,74525% та 3,78375% річних.

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику від Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) в рамках Програми для кредитування малих та середніх підприємств, що спрямована на підтримку ПВЗВТ з Україною на суму 881 260 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 670 235 тис. грн.). Сума кредиту відповідно до Кредитної угоди становить еквівалент 25 000 тис. дол. США. Кредит деномінований в доларах США, транші кредиту обліковуються в гривні під фіксовану процентну ставку 17,35% та 15,05% річних, та підлягають погашенню у 2021 та 2022 роках відповідно.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

18. Заборгованість перед кредитними установами (продовження)

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику з А/В структурою від Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) за кредитною угодою від 16 серпня 2019 року на суму 80 000 тис. євро. Станом на 31 грудня 2020 року балансова вартість кредиту складає 1 488 840 тис. грн. Процентна ставка встановлена на рівні EURIBOR(6m) + маржа 4,25% річних. Погашення передбачено рівними піврічними частинами з кінцевим погашенням у 2023 році.

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику Північної екологічної фінансової корпорації в рамках Програми фінансування енергоефективності та відновлюваних джерел енергії на суму 173 461 тис. грн. (31 грудня 2019 року: відсутня). Сума кредиту відповідно до Кредитної угоди становить еквівалент 5 000 тис. євро. Кредит деномінований в євро, транші кредиту обліковуються в євро під плаваючу ставку 3,0%. Кредит підлягає погашенню у 2025 році.

Кредити інших банків включають кредит Фонду розвитку підприємництва (ФРП), що залучений в рамках програми кредитування суб'єктів мікро-, малого та середнього підприємництва (приватних підприємств та юридичних осіб приватної форми власності). Заборгованість за кредитом перед ФРП забезпечена інвестиційними цінними паперами (Примітка 11).

Для цілей представлення консолідованого звіту про рух грошових коштів Банківська група розподіляє кошти, залучені від кредитних установ, на кошти для операційної та фінансової діяльності. Кошти, залучені від українських банків, були включені до категорії коштів для операційної діяльності, а кошти від інших банків – для фінансової діяльності.

Кредитні договори з міжнародними фінансовими організаціями та з деякими іншими банками встановлюють певні фінансові умови.

19. Заборгованість перед клієнтами

Заборгованість перед клієнтами включає:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року (перераховано)	1 січня 2019 року (перераховано)
Поточні рахунки:			
- Юридичні особи	31 955 818	16 312 025	17 801 593
- Бюджетні організації	12 265 200	7 358 773	6 592 570
- Фізичні особи	5 300 720	4 182 834	4 108 278
- Заборгованість за коштами в управлінні Банківської групи	–	1	1
	49 521 738	27 853 633	28 502 442
Строкові депозити:			
- Юридичні особи	42 376 624	27 122 890	31 236 230
- Фізичні особи	23 682 905	21 645 529	22 117 965
	66 059 529	48 768 419	53 354 195
Заборгованість перед клієнтами	115 581 267	76 622 052	81 856 637
Забезпечення гарантій та авалів (Примітка 23)	584 524	689 701	899 741
Забезпечення кредитів клієнтам (Примітка 10)	397 135	962 789	1 152 540
Забезпечення акредитивів (Примітка 23)	88 524	178 683	1 020 095
Забезпечення зобов'язань з надання кредитів (Примітка 23)	6 988	12 384	12 800
Аванси отримані за фінансовим лізингом	–	–	564 524

Станом на 31 грудня 2020 року поточні рахунки юридичних осіб включали кошти десяти найбільших клієнтів у сумі 11 616 712 тис. грн. (36,4% від загальної суми поточних рахунків юридичних осіб) (31 грудня 2019 року: 4 066 924 тис. грн., або 24,2%).

Станом на 31 грудня 2020 року поточні рахунки фізичних осіб включали кошти десяти найбільших клієнтів у сумі 236 439 тис. грн. (4,5% від загальної суми поточних рахунків фізичних осіб) (31 грудня 2019 року: 167 498 тис. грн., або 4,0%).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

19. Заборгованість перед клієнтами (продовження)

Станом на 31 грудня 2020 року строкові депозити юридичних осіб включали кошти, залучені від п'ятьох клієнтів-юридичних осіб, в сумі 19 731 857 тис. грн. (46,6% від суми строкових депозитів юридичних осіб) (31 грудня 2019 року: 12 560 174 тис. грн., або 46,3%).

Станом на 31 грудня 2020 року строкові депозити фізичних осіб включали кошти, залучені від десятих клієнтів-фізичних осіб, у сумі 1 473 358 тис. грн. (6,2% від суми строкових депозитів фізичних осіб) (31 грудня 2019 року: 1 077 644 тис. грн., або 5,0%).

Станом на 31 грудня 2020 року строкові депозити юридичних осіб включали кошти, залучені в золоті, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки, у сумі 22 460 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 13 860 тис. грн.). Зміна справедливої вартості коштів, залучених в золоті, яка обумовлена змінами в кредитному ризику, станом на 31 грудня 2020 року відсутня (31 грудня 2019 року: відсутня).

Повернення вкладників банківського строкового вкладу на його вимогу до спливу строку або до настання інших обставин, визначених договором, можливе виключно у випадках, якщо це передбачено умовами договору банківського строкового вкладу.

Аналіз рахунків клієнтів за галузями є таким:

	31 грудня 2020 року	%	31 грудня 2019 року (перераховано)	%
Фізичні особи	28 983 625	25,1	25 828 363	33,7
Транспорт та зв'язок	14 478 438	12,5	1 330 752	1,7
Бюджетні організації	12 265 200	10,6	7 358 773	9,6
Сільське господарство та харчова промисловість	10 839 611	9,4	14 766 241	19,3
Торгівля	9 273 137	8,0	6 410 528	8,4
Видобувна галузь	8 236 199	7,1	420 189	0,5
Машинобудування	5 331 007	4,6	3 454 774	4,5
Будівництво	4 805 259	4,2	1 913 162	2,5
Професійна, наукова та технічна діяльність	4 405 263	3,8	2 697 349	3,5
Фінансові послуги	4 330 898	3,7	2 971 155	3,9
Енергетика	2 214 760	1,9	1 817 574	2,4
Хімічна промисловість	1 212 731	1,0	426 020	0,6
Інформація та телекомунікації	1 013 353	0,9	658 955	0,9
Нерухомість	1 003 828	0,9	610 738	0,8
Виробництво будівельних матеріалів	881 303	0,8	566 666	0,7
Металообробка	772 299	0,7	717 693	0,9
Охорона здоров'я	737 759	0,6	248 923	0,3
Металургія	548 041	0,5	355 225	0,5
Освіта	506 028	0,4	282 969	0,4
Переробна діяльність	473 337	0,4	429 333	0,6
Індивідуальні послуги	352 972	0,3	319 979	0,4
Деревообробна промисловість	327 578	0,3	191 424	0,2
Целюлозно-паперова промисловість	197 866	0,2	48 307	0,1
Виробництво гумової та пластмасової продукції	196 211	0,2	104 177	0,1
Легка промисловість	146 960	0,1	88 527	0,1
Готелі та ресторани	22 922	0,1	89 613	0,1
Інше	2 024 682	1,7	2 514 643	3,3
Заборгованість перед клієнтами	115 581 267	100,0	76 622 052	100,0

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

20. Емітовані єврооблігації

	31 грудня 2020 року			31 грудня 2019 року		
	Номінальна вартість (тис.)	Валюта	Балансова вартість	Номінальна вартість (тис.)	Валюта	Балансова вартість
Емісія квітня 2010 року	500 000	Дол. США	1 980 940	500 000	Дол. США	5 021 247
Емісія жовтня 2010 року	250 000	Дол. США	990 470	250 000	Дол. США	2 510 623
Емісія січня 2013 року	500 000	Дол. США	9 415 079	500 000	Дол. США	12 304 890
Емісія квітня 2013 року	100 000	Дол. США	1 883 016	100 000	Дол. США	2 460 978
Емісія березня 2018 року	4 051 000	Грн.	4 267 647	4 051 000	Грн.	4 255 338
Емітовані єврооблігації			18 537 152			26 553 076

У квітні 2010 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» (структуроване підприємство, зареєстроване у Великій Британії), випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 500 000 тис. дол. США (3 996 500 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,375% річних і погашенням у квітні 2015 року.

У жовтні 2010 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 250 000 тис. дол. США (1 998 250 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,375% річних і погашенням у квітні 2015 року.

Облігації були консолідовані і становлять єдину серію з облігаціями, випущеними у квітні 2010 року.

Єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 750 000 тис. дол. США з погашенням у 2015 році були з 9 липня 2015 року перепрофільовані на наступних умовах:

- ▶ ставка купону – 9,625% річних;
- ▶ кінцевий термін погашення перенесений на 7 років, тобто до 27 квітня 2022 року (рівними піврічними платежами).

У січні 2013 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 500 000 тис. дол. США (3 996 500 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,75% річних і погашенням у січні 2018 року.

У квітні 2013 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 100 000 тис. дол. США (799 300 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,75% річних і погашенням у січні 2018 року. Облігації були консолідовані і становлять єдину серію з облігаціями, випущеними у січні 2013 року.

Єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 600 000 тис. дол. США з погашенням у 2018 році були з 23 липня 2015 року перепрофільовані на наступних умовах:

- ▶ ставка купону – 9,75% річних;
- ▶ кінцевий термін погашення перенесений на 7 років, тобто до 22 січня 2025 року, при цьому, 22 січня 2021 року – погашення 50% суми єврооблігацій, решта 50% суми облігацій погашатиметься протягом 22 липня 2021 року – 22 січня 2025 року вісьмома рівними піврічними платежами.

У березні 2018 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 4 051 000 тис. грн. з фіксованою ставкою купону 16,5% річних і погашенням у березні 2021 року.

Для оптимізації структури балансу, 10 листопада 2020 року Банківська група здійснила частковий викуп єврооблігацій у формі облігацій участі у кредиті, що були випущені через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», в загальному обсязі за номінальною вартістю 299 995 тис. дол. США, у тому числі:

- ▶ за номінальною вартістю 215 948 тис. дол. США зі ставкою купону 9,75% річних та кінцевим терміном погашення у січні 2025 року. Ціна викупу склала 104,5% від номіналу;
- ▶ за номінальною вартістю 84 047 тис. дол. США зі ставкою купону 9,625% річних та з кінцевим терміном погашення у квітні 2022 року. Ціна викупу склала 103,75% від номіналу.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

20. Емітовані єврооблігації (продовження)

У результаті операції викупу Банківська група визнала збиток від припинення визнання фінансових зобов'язань за амортизованою собівартістю у розмірі 387 397 тис. грн. Метою цієї операції було скорочення процентних витрат по випущених Єврооблігаціях у майбутніх періодах.

21. Субординований борг

У лютому 2006 року Банківська група отримала кредит у розмірі 95 000 тис. дол. США (1 119 203 тис. грн.) від «Credit Suisse International». Цей кредит був профінансований шляхом випуску «Credit Suisse International» облігацій участі в кредиті зі ставкою 8,4% без права зворотної вимоги виключно для цілей фінансування субординованого боргу Банківської групи. В лютому 2011 року процентну ставку було змінено на 5,79% відповідно до строковості кредиту. Проценти сплачуються кожні півроку за попередній період 9 лютого та 9 серпня кожного року, починаючи з 9 серпня 2006 року.

У листопаді 2006 року Банківська група отримала ще один кредит у розмірі 30 000 тис. дол. США (353 432 тис. грн.) від «Credit Suisse International». Цей кредит був профінансований шляхом випуску облігацій участі в кредиті зі ставкою 8,4% з подальшою консолідацією і формуванням єдиної серії з цінними паперами, випущеними у лютому 2006 року. В лютому 2011 року процентну ставку було змінено на 5,79% відповідно до строковості кредиту. Проценти сплачуються кожні півроку за попередній період 9 лютого та 9 серпня кожного року, починаючи з 9 серпня 2006 року.

29 травня 2015 року між Банківською групою в якості позичальника, «Credit Suisse International» в якості кредитора та «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» в якості нового кредитора була укладена друга додаткова кредитна угода, за умовами якої, з дати її підписання було змінено кредитора з «Credit Suisse International» на «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» за вищезазначеними угодами.

9 липня 2015 року між Банківською групою та «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» була підписана Угода про внесення змін та викладення у новій редакції кредитної угоди (Угоди про запозичення коштів на субординованих умовах у формі субординованого кредиту) на суму 125 000 тис. дол. США від 7 лютого 2006 року зі змінами та доповненнями, внесеними Додатковою кредитною угодою від 9 листопада 2006 року та Другою Додатковою кредитною угодою від 29 травня 2015 року, згідно із якою:

- ▶ процентна ставка з 9 серпня 2015 року встановлюється відповідно до умов угоди та складає 7% + 6-місячний ЛІБОР і на 31 грудня 2020 року становить 7,28913%;
- ▶ кінцевий термін погашення перенесений на 7 років, тобто до 9 лютого 2023 року, при цьому, 9 лютого 2020 року – погашення 50% суми кредиту, решта 50% суми кредиту погашатиметься протягом 9 серпня 2020 року – 9 лютого 2023 року п'ятьма рівними піврічними платежами.

Станом на 31 грудня 2020 року балансова вартість зазначеного кредиту становила 1 513 690 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 3 063 230 тис. грн.).

У листопаді 2019 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустив єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 100 000 тис. дол. США з фіксованою ставкою купону 9,95% річних і погашенням у листопаді 2029 року з можливістю дострокового погашення у листопаді 2024 року, виключно для цілей фінансування субординованого боргу Банківської групи. Проценти сплачуються кожні півроку за попередній період 14 травня та 14 листопада кожного року, починаючи з 14 травня 2020 року. Станом на 31 грудня 2020 року балансова вартість зазначеного кредиту становила 2 827 486 тис. грн.

22. Капітал

Станом на 31 грудня 2020 року статутний капітал Банку складався з 31 168 806 простих іменних акцій (31 грудня 2019 року: 26 490 412 простих іменних акцій) номінальною вартістю 1 462,04 гривень кожна (31 грудня 2019 року: 1 462,04 гривень кожна). Станом на 31 грудня 2020 року 31 168 806 простих іменних акцій були повністю сплачені та зареєстровані (31 грудня 2019 року: 26 490 412 простих іменних акцій були повністю сплачені та зареєстровані).

У вересні 2020 року відповідно до Постанови Кабінету міністрів України від 23 вересня 2020 року № 881 «Про збільшення статутного капіталу акціонерного товариства «Державний експортно-імпорتنний банк України» статутний капітал Банку було збільшено на 6 839 999 тис. грн. шляхом випуску 4 678 394 додаткових акцій номінальною вартістю 1 462,04 гривень кожна із збереженням у власності держави 100 відсотків таких акцій.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

22. Капітал (продовження)

У червні 2020 року відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 24 квітня 2020 року № 328 «Про затвердження базового нормативу відраховування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності у 2019 році господарських товариств, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави», Банк спрямував частину прибутку на виплату дивідендів у сумі 19 086 тис. грн. Відповідно до статті 57 Податкового кодексу України Банком нараховано та внесено до бюджету аванс з податку на прибуток у сумі 3 435 тис. грн.

У червні 2019 року відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 24 квітня 2019 року № 364 «Про затвердження базового нормативу відраховування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності у 2018 році господарських товариств, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави», Банк спрямував частину прибутку на виплату дивідендів у сумі 767 070 тис. грн. Відповідно до статті 57 Податкового кодексу України Банком нараховано та внесено до бюджету аванс з податку на прибуток у сумі 138 073 тис. грн.

Станом на 31 грудня 2020 року статутний капітал ТОВ «Ексімлізинг» складав 100 тис. грн. Статутний капітал ТОВ «Ексімлізинг» сформовано шляхом здійснення прямих інвестицій в грошовій формі Банком в сумі 49 тис. грн. та Дочірнім підприємством «Лізингова компанія «Укресімлізинг» в сумі 51 тис. грн. Укресімбанк володіє 100% статутного капіталу Дочірнього підприємства «Лізингова компанія «Укресімлізинг».

Рух резервів переоцінки

Рух у резервах переоцінки був таким:

	Резерв переоцінки основних засобів	Нереалізовані прибутки/(збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	Резерв переоцінки
На 1 січня 2019 року	710 805	(1 527 211)	(816 406)
Амортизація резерву переоцінки, за вирахуванням податків	(13 237)	—	(13 237)
Чистий прибуток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, у тому числі:	—	1 167 422	1 167 422
Витрати за очікуваними кредитними збитками за інвестиційними цінними паперами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	—	(17 274)	(17 274)
Чисті реалізовані збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані до консолідованого звіту про прибутки та збитки при погашенні	—	7 780	7 780
Чисті нереалізовані прибутки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	—	1 176 916	1 176 916
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	—	—	—
На 31 грудня 2019 року	697 568	(359 789)	337 779
Амортизація резерву переоцінки, за вирахуванням податків	(14 221)	—	(14 221)
Переоцінка основних засобів	342 478	—	342 478
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	(12 538)	—	(12 538)
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, у тому числі:	—	(127 815)	(127 815)
Витрати за очікуваними кредитними збитками за інвестиційними цінними паперами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	—	(36 191)	(36 191)
Чисті реалізовані збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані до консолідованого звіту про прибутки та збитки при погашенні	—	34 113	34 113
Чисті нереалізовані збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	—	(125 737)	(125 737)
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	—	—	—
На 31 грудня 2020 року	1 013 287	(487 604)	525 683

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

22. Капітал (продовження)

Характер та призначення резервів

Резерв переоцінки основних засобів

Резерв переоцінки основних засобів використовується для відображення збільшення справедливої вартості будівель, а також її зменшення, але тією мірою, в якій таке зменшення стосується збільшення вартості того ж самого активу, раніше відображеного у складі капіталу.

Нереалізовані прибутки/(збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Цей резерв відображає зміни справедливої вартості інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Резерви та інші фонди Банківської групи

Резервний фонд створюється відповідно до Статуту до досягнення 25 відсотків розміру регулятивного капіталу станом на початок кожного року. Розмір відрахувань до резервного фонду становить не менш як 5 відсотків суми щорічного прибутку Банківської групи. Резервний фонд формується на покриття непередбачених збитків за всіма статтями активів та позабалансових зобов'язань.

Резерви Банківської групи, що підлягають розподілу, визначаються загальною сумою резервів відповідно до даних бухгалтерського обліку. Станом на 31 грудня 2020 року резерви Банківської групи, що не підлягають розподілу, становили 407 494 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 500 705 тис. грн.). Резерви Банківської групи, що не підлягають розподілу, представлені резервом переоцінки та загальним резервним фондом, який створюється для покриття загальних банківських ризиків, включаючи майбутні збитки та інші непередбачені ризики чи умовні зобов'язання.

23. Договірні та умовні зобов'язання

Операційне середовище

Економіка України є відкритою, недиверсифікованою та вважається ринковою з ознаками перехідної (emerging market), має критичну залежність від світових цін на сировинні товари та низьку ліквідність на міжнародному ринку капіталу. За таких умов банківська діяльність в Україні характеризується високими ризиками, нетиповими для розвинених ринків.

Розвиток економіки України залежить від зовнішньоторговельної кон'юнктури, надходження міжнародної фінансової допомоги, узгодженої політики й рішень Верховної Ради, Уряду, НБУ та Офісу Президента для подолання пандемії та наслідків глобальної економічної кризи, зокрема, щодо контролю за поширенням пандемії COVID-19, охорони здоров'я населення, підтримки макроекономічної стабільності й збереження робочих місць, продовження необхідних реформ, збереження соціально-політичної стабільності, а також розвитку ситуації на сході країни.

Після відновлення протягом 2016-2019 років, протягом 2020 року економіка України зазнала негативного впливу глобальної економічної кризи, обтяженої пандемією COVID-19. Швидке поширення пандемії у 2020 році спонукало уряди багатьох країн, у тому числі України, до запровадження різних заходів боротьби зі спалахом, включаючи обмеження подорожей, закриття бізнесу, режим ізоляції певної території, карантину, тощо. Ці заходи вплинули на глобальний логістику поставок, попит на товари та послуги, а також на масштаби ділової активності, що спричинило суттєве падіння фінансових та товарних ринків.

Загалом протягом звітного року цінова динаміка на товари традиційного українського експорту була помірно-спадною. Проте випереджальне падіння цін на енергетичні ресурси, порівняно з експортованою з України продукцією хімічної промисловості та АПК на фоні тенденції до випереджального скорочення імпорту товарів і послуг, зумовили зменшення дефіциту зовнішньої торгівлі та отримання позитивного сальдо рахунку поточних операцій платіжного балансу.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Операційне середовище (продовження)

Помірний дефіцит зовнішньої торгівлі компенсувався надходженням валюти за фінансовим рахунком, у тому числі за рахунок операцій приватного сектору, розміщення єврооблігацій України та надходження фінансової допомоги від міжнародних фінансових організацій (МФО). Нова угода SBA з МВФ сприятиме отриманню фінансової допомоги від інших офіційних кредиторів (Світовий банк, Єврокомісія) та МФО для фінансування бюджетного дефіциту, підтримки платіжного балансу, міжнародних резервів та курсової стабільності. Станом на 31 грудня 2020 року офіційний обмінний курс національної валюти становив 28,27 гривні за 1 долар США (станом на 31 грудня 2019 року – 23,69 гривні за 1 долар США). Валові міжнародні резерви НБУ станом на 1 січня 2021 року перевищили 29 млрд. дол. США (станом на 1 січня 2020 року – 25,3 млрд. дол. США).

Кризові явища у світовій економіці та запроваджені карантинні заходи для боротьби із коронавірусною інфекцією спричинили падіння практично в усіх секторах економіки України у II-III кварталах поточного року.

Одночасно, згідно даних Держстату за грудень 2020 року індекс виробництва промислової продукції збільшився на 3,2%, індекс обороту роздрібною торгівлі – на 13,4%, індекс виконання будівельних робіт – на 8,2%. Індекс виробництва сільськогосподарської продукції знизився на 11,5%. За результатами 2020 року падіння реального ВВП України склало -4,2%.

У 2020 році інфляційна динаміка залишалась стриманою завдяки збереженню курсової стабільності на фоні падіння інвестиційного та споживчого попиту. За даними Держстату споживча інфляція у грудні поточного року становила 5% (до грудня 2019 року). Сповільнення інфляційної динаміки протягом 2019-2020 рр. та необхідність активізації кредитної підтримки економіки зумовили подальше пом'якшення монетарної політики НБУ із послідовним зниженням облікової ставки до 10% з 13 березня 2020 року, 8% – з 24 березня 2020 року та до 6% – з 12 червня 2020 року.

Криза у реальному секторі, обтяжена карантинними заходами негативно позначилася на обсягах виробництва, капітальних інвестиціях та зайнятості. Це погіршило фінансовий стан значної частини підприємств і домогосподарств, збільшило ризики активних операцій. За таких умов наявна ліквідність спрямовувалась банківськими установами, переважно, в інструменти з низьким рівнем ризику (депозитні сертифікати НБУ, державні цінні папери) та секторальну підтримку економіки із використанням гарантій Уряду та рефінансування від НБУ.

Тривале перевищення витрат над доходами та скорочення заощаджень населення, падіння доходів підприємств, фактична відсутність можливостей для здійснення зовнішніх запозичень – суттєво обмежують можливості фондування Банківської групи в Україні та зовнішніх ринках капіталу.

У березні-грудні 2020 року Уряд та НБУ запровадили ряд заходів підтримки для протидії економічному спаду, викликаному пандемією COVID-19. Ці заходи включають, серед іншого, субсидійоване кредитування постраждалих галузей та населення, кредитні канікули, послаблення певних регулятивних обмежень з метою допомоги фінансовому сектору зберегти його можливості для забезпечення ресурсів та допомоги клієнтам уникнути дефіциту ліквідності внаслідок заходів стримування COVID-19.

Додатково з метою стимулювання економіки Національним банком України запроваджено процентний своп, який дає змогу банкам надавати довгострокове фінансування. Проведення НБУ досить м'якої монетарної політики супроводжувалося стабільним валютним курсом та незначним зростанням інфляції. Міністерство фінансів проводить успішні аукціони з розміщення ОВДП поступово збільшуючи строки обігу ОВДП.

Економічна криза на фоні збереження ризиків чергових хвиль пандемії COVID-19, девальвації національної валюти, необхідність здійснення значних виплат за зобов'язаннями – негативно впливають на фінансовий стан та результати діяльності Банківської групи. Банківська група продовжує оцінювати вплив пандемії та зміни мікро- та макроекономічних умов на операційну діяльність, економічний стан та фінансові результати. Залежно від надходження такої інформації Банківською групою здійснюється оперативний перегляд оцінки майбутніх грошових потоків та вживаються необхідні заходи для підтримки стабільності його діяльності. Водночас у 2020 році було розпочато процес масштабної трансформації бізнес- та операційної моделей, розроблено та затверджено нову стратегію розвитку на 2021-2024 роки. Заходи, прийняті для модифікації та поліпшення процесів, оновлення керівного складу дозволили компенсувати вплив пандемії COVID-19 на більшість економічних показників – негативною динамікою за більшістю статей звіту про прибутки та збитки не спостерігається. Окремо було проаналізовано вплив пандемії на кредитний ризик Банківської групи.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Юридичні аспекти

В ході звичайного ведення операцій Банківська група виступає стороною різних судових процесів та спорів. Керівництво вважає, що остаточний розмір зобов'язань, які можуть виникнути внаслідок цих судових процесів або спорів, не буде мати суттєвого негативного впливу на фінансовий стан чи результати майбутньої діяльності Банківської групи.

Виконання вимог податкового законодавства та інших нормативних актів

Українське законодавство і нормативні акти, що регулюють сферу оподаткування, продовжують змінюватись. Положення законів і нормативних актів часто нечіткі, а їх тлумачення залежить від позиції місцевих, регіональних і центральних органів влади, а також інших державних органів. Випадки суперечливих тлумачень законодавства не поодинокі. Керівництво вважає, що його тлумачення положень законодавства, які регулюють діяльність Банківської групи, є правильним, і діяльність Банківської групи здійснюється в повній відповідності до законодавства, яке регулює його діяльність, і що Банківська група нараховувала та сплатила усі належні податки.

У той же час, існує ризик того, що операції і правильність тлумачень, які не були піддані сумніву контролюючими органами в минулому, будуть поставлені під сумнів у майбутньому. Визначення сум та ймовірності негативних наслідків можливих незаявлених позовів є недоцільним.

З 1 вересня 2013 року набрали чинності правила трансфертного ціноутворення. Ці правила передбачають, що у разі здійснення операцій з пов'язаними сторонами (особами нерезидентами) і в деяких випадках з непов'язаними сторонами (контрольовані операції) не за ринковою ціною, суб'єкти господарювання повинні нараховувати додаткові податкові зобов'язання.

Банківська група здійснює операції, що є контрольованими, виключно за ринковими цінами. У Банківській групі впроваджено необхідний внутрішній контроль для дотримання вимог законодавства з трансфертного ціноутворення.

Зобов'язання кредитного характеру

Зобов'язання кредитного характеру Банківської групи включали:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
Зобов'язання з надання кредитів	11 487 832	8 806 875
Фінансові гарантії	273 167	830 808
Акредитиви	146 068	226 691
Авалювання векселів	334 339	178 269
	12 241 406	10 042 643
Мінус – резерви	(135 531)	(49 062)
Зобов'язання кредитного характеру (до вирахування вартості забезпечення грошовими коштами)	12 105 875	9 993 581
Мінус – грошові кошти, утримувані як забезпечення акредитивів, авалів, фінансових гарантій та кредитних зобов'язань (Примітка 19)	(220 884)	(271 420)
Зобов'язання кредитного характеру	11 884 991	9 722 161

Станом на 31 грудня 2020 року сума зобов'язань з надання кредитів складає 11 487 832 тис. грн., в тому числі відкличних зобов'язань з надання кредитів 10 797 201 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 8 806 875 тис. грн., в тому числі відкличних зобов'язань з надання кредитів 7 984 227 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2020 року Банківська група видала акредитиви на суму 139 950 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 83 999 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 213 453 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 171 337 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

Станом на 31 грудня 2020 року Банківська група видала фінансових гарантій на суму 135 283 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 75 686 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 608 527 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 13 326 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2020 року зобов'язання Банківської групи з кредитування за відкритими кредитними лініями для проведення операцій з платіжними картками становили 386 665 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 403 598 тис. грн.).

В таблицях нижче представлений аналіз змін зобов'язань з надання кредитів та відповідних резервів:

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 індиві- дуально	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 індиві- дуально	Усього
Зобов'язання з надання кредитів на 1 січня 2020 року	8 164 028	12 358	—	2 520	627 969	8 806 875
Нові створені або придбані зобов'язання	12 986 696	—	—	—	—	12 986 696
Завершені (погашені) зобов'язання	(10 236 848)	(160 767)	—	(61 735)	(594 735)	(11 054 085)
Переведення в Етап 1	47 404	(47 404)	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(304 356)	283 880	21 885	(1 409)	—	—
Переведення в Етап 3	(59 189)	(1 417)	—	60 606	—	—
Зміни зобов'язань	383 436	(45 238)	—	933	(33 223)	305 908
Курсові різниці	438 546	3 849	(19)	62	—	442 438
Зобов'язання з надання кредитів на 31 грудня 2020 року	11 419 717	45 261	21 866	977	11	11 487 832

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 індиві- дуально	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 індиві- дуально	Усього
Зобов'язання з надання кредитів на 1 січня 2019 року	5 475 800	6 664	—	6 229	100 069	5 588 762
Нові створені або придбані зобов'язання	8 566 781	—	—	—	—	8 566 781
Завершені (погашені) зобов'язання	(6 516 225)	(20 861)	—	(6 168)	(23 533)	(6 566 787)
Переведення в Етап 1	15 639	(15 639)	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(484 241)	30 888	453 799	(446)	—	—
Переведення в Етап 3	(5 669)	(1 205)	(518 483)	2 425	522 932	—
Зміни зобов'язань	1 516 118	12 621	64 684	480	28 501	1 622 404
Курсові різниці	(404 175)	(110)	—	—	—	(404 285)
Зобов'язання з надання кредитів на 31 грудня 2019 року	8 164 028	12 358	—	2 520	627 969	8 806 875

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 3 на груповій основі	Усього
Резерв під зобов'язання з надання кредитів на 1 січня 2020 року	47 357	206	646	48 209
Нові створені або придбані зобов'язання	153 395	—	—	153 395
Завершені (погашені) зобов'язання	(94 483)	(8 063)	(22 612)	(125 158)
Переведення в Етап 1	1 773	(1 773)	—	—
Переведення в Етап 2	(8 420)	9 116	(696)	—
Переведення в Етап 3	(21 758)	(272)	22 030	—
Зміни резервів	(10 462)	2 646	1 160	(6 656)
Зміни вхідних даних макромоделей	55 366	1 700	—	57 066
Курсові різниці	3 938	153	(126)	3 965
Резерв під зобов'язання з надання кредитів на 31 грудня 2020 року	126 706	3 713	402	130 821

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 індиві- дуально	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 індиві- дуально	Усього
Резерв під зобов'язання з надання кредитів на 1 січня 2019 року	61 657	91	–	2 956	3 981	68 685
Нові створені або придбані зобов'язання	140 039	–	–	–	–	140 039
Завершені (погашені) зобов'язання	(74 501)	(298)	–	(2 806)	(1 450)	(79 055)
Переведення в Етап 1	383	(383)	–	–	–	–
Переведення в Етап 2	(8 562)	655	8 182	(275)	–	–
Переведення в Етап 3	(326)	(146)	–	385	87	–
Зміни резервів	(67 582)	287	(8 182)	386	(2 618)	(77 709)
Курсові різниці	(3 751)	–	–	–	–	(3 751)
Резерв під зобов'язання з надання кредитів на 31 грудня 2019 року	47 357	206	–	646	–	48 209

В таблицях нижче представлений аналіз змін фінансових гарантій та відповідних резервів:

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 на індиві- дуальній основі	Етап 3 на груповій основі	Усього
Фінансові гарантії на 1 січня 2020 року	818 197	12 611	–	–	830 808
Нові створені або придбані фінансові гарантії	1 690 525	–	–	–	1 690 525
Завершені (погашені) фінансові гарантії	(2 128 381)	(68 359)	–	–	(2 196 740)
Переведення в Етап 1	28 178	(28 178)	–	–	–
Переведення в Етап 2	(138 582)	150 940	18 924	(31 282)	–
Переведення в Етап 3	–	(29 596)	–	29 596	–
Зміни фінансових гарантій	(101 601)	–	–	–	(101 601)
Курсові різниці	51 058	(3 488)	919	1 686	50 175
Фінансові гарантії на 31 грудня 2020 року	219 394	33 930	19 843	–	273 167

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 3 на груповій основі	Усього
Фінансові гарантії на 1 січня 2019 року	910 802	7 869	–	918 671
Нові створені або придбані фінансові гарантії	799 486	–	–	799 486
Завершені (погашені) фінансові гарантії	(526 329)	(3 225)	(12 018)	(541 572)
Переведення в Етап 2	(22 256)	22 256	–	–
Переведення в Етап 3	–	(13 496)	13 496	–
Зміни фінансових гарантій	(258 182)	–	–	(258 182)
Курсові різниці	(85 324)	(793)	(1 478)	(87 595)
Фінансові гарантії на 31 грудня 2019 року	818 197	12 611	–	830 808

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв під фінансові гарантії				
на 1 січня 2020 року	335	2	–	337
Нові створені або придбані фінансові гарантії	138	–	–	138
Завершені (погашені) фінансові гарантії	(337)	(98)	–	(435)
Переведення в Етап 1	–	–	–	–
Переведення в Етап 2	(42)	333	(291)	–
Переведення в Етап 3	–	(51)	51	–
Зміни резервів	18	(184)	192	26
Зміни вхідних даних макромоделей	70	–	–	70
Курсові різниці	9	(2)	48	55
Резерв під фінансові гарантії				
на 31 грудня 2020 року	191	–	–	191

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв під фінансові гарантії				
на 1 січня 2019 року	717	4	–	721
Нові створені або придбані фінансові гарантії	497	–	–	497
Завершені (погашені) фінансові гарантії	(172)	–	(767)	(939)
Переведення в Етап 2	(19)	19	–	–
Переведення в Етап 3	–	(49)	49	–
Зміни резервів	(683)	29	833	179
Курсові різниці	(5)	(1)	(115)	(121)
Резерв під фінансові гарантії				
на 31 грудня 2019 року	335	2	–	337

В таблицях нижче представлений аналіз змін акредитивів (крім рахунків покриття) та відповідних резервів:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Акредитиви на 1 січня 2020 року	48 009
Нові створені або придбані акредитиви	80 826
Завершені (погашені) акредитиви	(63 482)
Зміни акредитивів	(19 228)
Курсові різниці	11 419
Акредитиви на 31 грудня 2020 року	57 544

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Акредитиви на 1 січня 2019 року	60 204
Нові створені або придбані акредитиви	38 447
Завершені (погашені) акредитиви	(19 765)
Зміни акредитивів	(21 901)
Курсові різниці	(8 976)
Акредитиви на 31 грудня 2019 року	48 009

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв під акредитиви на 1 січня 2020 року	505
Нові створені або придбані акредитиви	3 009
Завершені (погашені) акредитиви	(365)
Зміни резервів	(1 602)
Зміни вхідних даних макромоделей	2 561
Курсові різниці	369
Резерв під акредитиви на 31 грудня 2020 року	4 477

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв під акредитиви на 1 січня 2019 року	2 360
Нові створені або придбані акредитиви	126
Завершені (погашені) акредитиви	(64)
Зміни резервів	(1 674)
Курсові різниці	(243)
Резерв під акредитиви на 31 грудня 2019 року	505

В таблицях нижче представлений аналіз змін авалів та відповідних резервів:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Авалі на 1 січня 2020 року	178 269
Нові створені або придбані авалі	1 953 480
Завершені (погашені) авалі	(1 384 468)
Зміни авалів	(412 942)
Авалі на 31 грудня 2020 року	334 339

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Авалі на 1 січня 2019 року	349 446
Нові створені або придбані авалі	1 564 328
Завершені (погашені) авалі	(1 135 761)
Зміни авалів	(599 744)
Авалі на 31 грудня 2019 року	178 269

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв під авалі на 1 січня 2020 року	11
Нові створені або придбані авалі	145
Завершені (погашені) авалі	(84)
Зміни резервів	(50)
Зміни вхідних даних макромоделей	20
Резерв під авалі на 31 грудня 2020 року	42
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв під авалі на 1 січня 2019 року	30
Нові створені або придбані авалі	128
Завершені (погашені) авалі	(80)
Зміни резервів	(67)
Резерв під авалі на 31 грудня 2019 року	11

Гарантії виконання

Гарантії виконання є домовленістю про надання компенсації в разі невиконання контрагентом договірних зобов'язань. Гарантії виконання не містять в собі кредитного ризику. Ризик пов'язаний з можливістю невиконання іншою стороною договірних зобов'язань.

	<i>31 грудня 2020 року</i>	<i>31 грудня 2019 року</i>
Гарантії виконання	2 921 593	2 505 110
Мінус – резерви	(3 455)	(244)
Зобов'язання щодо гарантії виконання (до вирахування вартості забезпечення грошовими коштами)	2 918 138	2 504 866
Мінус – грошові кошти, утримувані як забезпечення гарантії виконання (Примітка 19)	(459 152)	(609 348)
Зобов'язання щодо гарантії виконання	2 458 986	1 895 518

Резерв за гарантіями виконання відображається у складі інших зобов'язань.

В таблицях нижче представлений рух резервів за гарантіями виконання:

Резерв на 1 січня 2020 року	244
Нараховано/(сторновано)	3 165
Курсові різниці	46
Резерв на 31 грудня 2020 року	3 455
Резерв на 1 січня 2019 року	829
Нараховано/(сторновано)	(520)
Курсові різниці	(65)
Резерв на 31 грудня 2019 року	244

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Фінансові умови договорів

Банківська група є стороною різних договорів з іншими кредитними організаціями, які містять вимоги щодо виконання фінансових показників діяльності та загальної структури ризику Банківської групи (достатності капіталу, ліквідності, кредитних ризиків). Значення показників встановлюються умовами договорів, іншими документами погодженими сторонами договорів, з посиланням як на міжнародні так і локальні регулятивні вимоги.

Ці фінансові зобов'язання можуть обмежити здатність Банківської групи слідувати певним бізнес-стратегіям та брати участь в інших значних операціях у майбутньому.

Активи, передані в заставу

Банківська група надає в якості застави активи, які відображені в консолідованому звіті про фінансовий стан, у розрізі різних поточних операцій, що здійснюються на звичайних умовах, які застосовуються до таких угод.

Станом на 31 грудня 2020 року цінні папери, які Банківська група передала у заставу як забезпечення зобов'язань, складаються:

<i>Вид зобов'язання</i>	<i>Сума зобов'язання</i>	<i>Вид активу</i>	<i>Балансова вартість активу</i>
Кредити рефінансування НБУ	16 008 768	ОВДП за справедливою вартістю через прибутки або збитки	15 902 090
		ОВДП за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	8 094 665
		ОВДП за амортизованою собівартістю	4 083 722
		Облігації підприємств	83 551
Своп процентної ставки з НБУ (умовна сума)	6 822 406	ОВДП за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	334 849
Кредит Фонду розвитку підприємництва	52 316	ОВДП за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	94 566

24. Комісійні доходи та витрати

	<i>2020 рік</i>	<i>2019 рік</i>
Комісійні доходи		
Розрахунково-касове обслуговування	507 643	718 052
Операції з банками	169 252	161 781
Гарантії та акредитиви	120 424	146 134
Комісії за обслуговування кредитів	32 081	13 089
Інше	47 657	43 003
	<u>877 057</u>	<u>1 082 059</u>
Комісійні витрати		
Розрахунково-касове обслуговування	(312 818)	(418 673)
Операції з конвертації валют	(10 646)	(5 470)
Гарантії та акредитиви	(1 962)	(3 488)
Інше	(3 315)	(2 635)
	<u>(328 741)</u>	<u>(430 266)</u>

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

25. Витрати на персонал та інші операційні витрати

Витрати на персонал та інші операційні витрати включають:

	2020 рік	2019 рік
Заробітна плата та премії	1 274 541	1 298 678
Обов'язкові внески до державних фондів	221 849	221 562
Витрати на персонал	1 496 390	1 520 240
Платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	270 563	255 776
Ремонт та обслуговування основних засобів	146 046	131 278
Операційні податки	66 947	41 217
Юридичні та консультаційні послуги	58 603	13 575
Охорона	57 244	54 973
Витрати під час первісного визнання фінансових активів за вартістю, вищою/нижчою, ніж справедлива	40 164	19
Утримання приміщень	35 281	38 407
Витрати на комп'ютерну обробку інформації	33 908	29 741
Витрати на інкасацію готівкових коштів	19 054	21 356
Послуги зв'язку	16 322	16 002
Господарські витрати	15 723	20 745
Витрати на підбір персоналу	12 974	—
Оренда приміщень	12 231	14 303
Маркетинг та реклама	7 384	8 994
Збитки / (сторнування збитків) від зменшення корисності гарантій виконання	3 167	(521)
Витрати на відрядження та супутні витрати	3 101	7 902
Витрати на утримання представництв	2 805	3 933
Збитки від переоцінки майна, що перейшло у власність Банківської групи як заставодержателя	2 620	—
Благодійна діяльність	1 144	7 445
(Сторнування збитків) / збитки від зменшення корисності нефінансових активів	(2 819)	14 449
Збиток від уцінки справедливої вартості інвестиційної нерухомості	—	117 657
Інше	54 843	69 451
Інші операційні витрати	857 305	866 702

Витрати на внески до недержавного пенсійного фонду у 2020 році склали 17 820 тис. грн. (2019 рік: 22 746 тис. грн.).

26. Управління ризиками

Вступ

Система управління ризиками має ключове значення для забезпечення стабільної діяльності Банківської групи та передбачає безперервний аналіз ризиків з метою прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень щодо пом'якшення ризиків та зменшення пов'язаних із ними витрат.

Система управління ризиками Банківської групи є комплексною та побудованою з урахуванням розміру Банківської групи, видів та масштабу діяльності, а також складності, характеру та обсягів операцій, профілю ризику та системної важливості Банку. Банківська група, включаючи органи управління, на постійній основі забезпечує проведення заходів для сталого розвитку культури управління ризиками та ефективності функціонування системи управління ризиками Банківської групи.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Вступ (продовження)

Система управління ризиками Банківської групи охоплює такі види ризиків:

- ▶ кредитний ризик;
- ▶ ризик ліквідності;
- ▶ процентний ризик банківської книги;
- ▶ ринкові ризики;
- ▶ операційний ризик;
- ▶ комплаєнс-ризик.

Структура управління ризиками

Систему управління ризиками Банківської групи ґрунтується на розподілі обов'язків між усіма самостійними структурними та відокремленими підрозділами із застосуванням моделі трьох ліній захисту. Загальну відповідальність за встановлення та затвердження цілей у сфері управління ризиками та капіталом, за затвердження стратегії управління ризиками несе Наглядова рада. Новий склад Наглядової ради було сформовано у 2019 році згідно з новими вимогами законодавства щодо органів управління державних банків.

Банківська група має окремі незалежні підрозділи, які відповідають за управління ризиками та їх контроль. За управління ризиками відповідають такі колегіальні органи та структурні підрозділи: Комітет з питань ризиків Наглядової ради, Правління, Комітет з питань управління активами і пасивами (КУАП), Кредитний комітет, Комітет роздрібного бізнесу, Комітет з управління проблемними активами, Департамент з ризик-менеджменту, Департамент з комплаєнс-контролю, Департамент казначейсько – інвестиційних послуг, Департамент внутрішнього аудиту, Управління активами та пасивами. При цьому, управління ризиками здійснюється на всіх організаційних рівнях Банківської групи, в тому числі шляхом залучення кожного працівника Банківської групи в процес управління ризиками.

Система управління ризиками Банківської групи регламентується низкою нормативних документів Банківської групи з питань управління ризиками, включаючи стратегію управління ризиками, декларацію схильності до ризиків, політики управління ризиками (за кожним суттєвим видом ризику), відповідні методики, моделі, правила, процедури, порядки тощо, які розроблені з урахуванням вимог постанови Правління Національного банку України від 11 червня 2018 року № 64 та підлягають щорічній актуалізації.

Управління ризиками в Банківській групі здійснюється шляхом ідентифікації, оцінки, безперервного та якісного аналізу ризиків, визначення і встановлення прийняттого рівня ризику (в т.ч. лімітів), прогнозування ризиків, оцінки величини капіталу з урахуванням результатів оцінки та/або прогнозування ризиків (в т.ч. стрес-тестування), моніторинг та контроль ризиків, в т.ч. з урахуванням їх рівня прийнятності за кожним видом ризику, реалізацію заходів щодо пом'якшення/зниження рівня ризиків та звітування щодо ризиків керівництву Банківської групи, в т.ч. Наглядовій раді, Комітету з питань ризиків Наглядової ради, Правлінню та іншим колегіальним органам Банківської групи (щоденно, щомісячно, щоквартально).

Банківська група забезпечує постійний моніторинг ризиків, їх показників, а також фактичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків, та їх ефективності. У разі порушення лімітів/показників ризику та значного підвищення ризику (максимальному наближенні фактичних показників ризику до встановлених лімітів) інформація про це доводиться до уповноважених колегіальних органів Банківської групи, включаючи Правління та Наглядову раду.

Системи оцінки ризиків та система підготовки звітності

Ризики Банківської групи оцінюються за допомогою методів, які ґрунтуються як на очікуваних збитках, що, ймовірно, виникнуть за звичайних обставин, так і непередбачуваних збитках, що є попередньою оцінкою остаточних фактичних збитків на основі статистичних моделей. У моделях використовуються імовірності, отримані з історичного досвіду та скориговані для відображення економічного середовища. Крім цього, Банківська група відпрацьовує кризові сценарії, що настануть у результаті надзвичайних подій, імовірність настання яких дуже низька, але настання яких можливе. Банківська група також здійснює тестування моделей на основі даних попередніх періодів та перевіряє їх адекватність.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Вступ (продовження)

Моніторинг та контроль ризиків переважно здійснюється на основі лімітів, встановлених Банківською групою, які відображають рівень ризику, що Банківська група готовий прийняти. Крім цього, Банківська група контролює та оцінює загальну здатність протистояти ризикам у відношенні сукупного впливу всіх типів ризиків та в усіх видах діяльності.

Щомісяця профільні комітети Правління (Кредитний комітет, КУАП, Комітет з управління операційним та компласнє ризиками) та Правління Банку, а щоквартально Наглядова рада отримують детальний звіт про ризики, що має на меті надати всю необхідну інформацію для того, щоб відповідні колегіальні органи та органи управління могли оцінити ризики Банківської групи, зробити відповідні висновки та, за необхідності, прийняти відповідні управлінські рішення.

На всіх рівнях у системі Банківської групи складаються та розповсюджуються спеціальні звіти щодо ризиків з метою забезпечення доступу всіх підрозділів до детальної, необхідної та актуалізованої інформації.

Ризик в концентрації

Концентрація виникає в разі якщо декілька контрагентів здійснюють однакову господарську діяльність або діяльність в одному географічному регіоні або мають подібні економічні характеристики, що обумовлюють їх здатність виконувати договірні зобов'язання, які зазнають однакового впливу змін в економічних, політичних або інших умовах. Концентрація вказує на відповідну чутливість результатів діяльності Банківської групи до змін, що мають вплив на конкретну галузь чи географічний регіон.

З метою уникнення надмірної концентрації ризиків, внутрішні політики і процедури Банківської групи включають конкретні інструкції щодо зосередження уваги на збереженні диверсифікованого портфелю. За виявленою концентрацією ризиків здійснюється відповідний контроль і управління.

Кредитний ризик

Банківській групі властивий кредитний ризик, який являє собою ризик невиконання контрагентами своїх зобов'язань своєчасно та у повному обсязі. Банківська група структурує рівні кредитного ризику шляхом затвердження кредитних лімітів стосовно суми ризику, прийнятого з огляду на одного позичальника або групу позичальників. Такі ризики знаходяться під постійним контролем і аналізуються згідно з встановленим порядком.

Управління кредитним ризиком спрямоване переважно на забезпечення виконання зобов'язань клієнтами (контрагентами) Банківської групи у формі, обсязі та протягом періоду часу, достатніх для підтримання коефіцієнтів ліквідності, доходності та достатності капіталу в межах лімітів, прийнятих для Банківської групи.

Управління кредитним ризиком включає:

- ▶ встановлення та постійний контроль дотримання граничних показників/лімітів кредитного ризику та підтримка системи кредитних повноважень;
- ▶ надання кредитів або прийняття кредитних зобов'язань виключно згідно із затвердженою кредитною політикою та внутрішніми положеннями Банківської групи;
- ▶ оцінку кредитного ризику в рамках визначення розміру кредитного ризику відповідно до вимог Національного банку України та визначення резерву у відповідності до МСФЗ, створення і підтримання резервів під зменшення корисності в адекватних обсягах;
- ▶ постійний моніторинг як індивідуальних кредитів/зобов'язань, так і субпортфелів та загального кредитного портфелю, в т.ч. в динаміці з визначенням суттєвих змін та їх причин.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Кредитний ризик (продовження)

Індивідуальний кредитний ризик

Індивідуальний кредитний ризик – це ризик, що стосується окремої операції або контрагента.

Банківська група управляє індивідуальним кредитним ризиком шляхом належного аналізу боржника та операції, структурування угоди, а також з урахуванням класифікації клієнтів (контрагентів) за допомогою системи внутрішнього кредитного рейтингу, який визначається на підставі фінансових даних (кількісні характеристики) та нефінансових даних (якісні характеристики) щодо клієнтів (контрагентів), врахування попереджувальних сигналів та підтримки материнської компанії (за наявності), оцінки та моніторингу застави, лімітів моніторингу виконання боржником власних зобов'язань перед Банківською групою та прийняття оперативних рішень щодо подальшої роботи з боржниками, які допускають порушення, створення достатнього резерву під зменшення корисності активів.

Кредитний ризик за портфелем

Кредитний ризик за портфелем – це ризик, типовий для групи кредитних операцій (кредити, цінні папери, дебіторська заборгованість) і групи контрагентів з подібними кредитними характеристиками.

Управління кредитним ризиком, пов'язаним із кредитним портфелем, здійснюється шляхом класифікації на основі внутрішньої системи кредитних рейтингів, моніторингу структури кредитного портфелю (за кредитними рейтингами клієнтів, галузями, тощо), встановлення лімітів концентрації та їх відповідного моніторингу і контролю, а також диверсифікації кредитного портфелю (як за галуззю, так і за категорією клієнтів).

Диверсифікація кредитного портфелю (зокрема, забезпечується шляхом встановлення таких лімітів: за галуззю, за максимальним загальним обсягом «великих» кредитів (що становлять 10% або більше регулятивного капіталу Банківської групи стосовно кожного контрагента або групи пов'язаних контрагентів), за максимальним загальним обсягом кредитів, наданих клієнтам.

Ризики за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням

Банківська група надає своїм клієнтам фінансові гарантії, за якими від Банківської групи може вимагатися здійснити платежі від імені відповідних клієнтів. Зазначені гарантії наражають Банківську групу на ризики, подібні до кредитних ризиків, які знижуються шляхом застосування аналогічних процедур і принципів контролю.

Банківська група зобов'язаний здійснити платіж проти надання документів, які відповідають умовам акредитиву. Непокриті акредитиви наражають Банківську групу на ризики, подібні до кредитних ризиків, які знижуються шляхом застосування аналогічних процедур і принципів контролю.

У разі відображення фінансових інструментів за справедливою вартістю, їх суми являють собою поточний кредитний ризик, але не максимальний ризик, що може виникнути у майбутньому в результаті змін у вартості.

Більш детальна інформація стосовно максимального кредитного ризику за кожною категорією фінансових інструментів наведена у відповідних примітках. Ефект зниження ризику в результаті отримання застави та застосування інших технік підвищення якості кредитів наведений нижче у даній примітці.

Зменшення корисності фінансових активів

Принципи оцінки очікуваних кредитних збитків

Банківська група визнає резерв за ОКЗ за всіма борговими фінансовими активами, які обліковуються за амортизованою вартістю або СВІСА, а також зобов'язаннями з надання позик та договорами фінансових гарантій (далі разом – «фінансові інструменти»). За інструментами капіталу зменшення корисності не визнається.

Резерв під ОКЗ визначається як сума ОКЗ, які пов'язані з ймовірністю дефолту протягом наступних дванадцяти місяців, якщо не відбулося істотного збільшення кредитного ризику з моменту визнання фінансового інструменту; в іншому випадку резерв розраховується як сума ОКЗ за весь строк дії активу. 12-місячні ОКЗ – це частина ОКЗ за весь строк дії активу, що є ОКЗ, які виникають внаслідок дефолтів по фінансовому інструменту, що очікуються протягом 12 місяців після звітної дати. ОКЗ за весь строк дії активу та 12-місячні ОКЗ розраховуються або на індивідуальній основі, або на груповій основі.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

Здійснення оцінки значного збільшення кредитного ризику шляхом врахування змін ризику настання дефолту протягом залишкового строку дії фінансового інструмента, виявлення подій дефолту та розрахунок резерву здійснюється Банківською групою на кінець кожного звітного періоду (щомісячно).

Банківська група розподіляє фінансові інструменти, за якими здійснюється оцінка ОКЗ, наступним чином:

Етап 1	При первісному визнанні фінансового інструменту Банківська група визнає резерв під зменшення корисності в сумі, що дорівнює 12-місячному ОКЗ. До Етапу 1 також відносяться кредити та інші кредитні лінії, кредитний ризик за якими зменшився настільки, що вони були переведені з інших Етапів.
Етап 2	Якщо кредитний ризик за фінансовим інструментом значно збільшився з моменту його первісного визнання, Банківська група визнає резерв під зменшення корисності в сумі, що дорівнює ОКЗ за весь строк дії фінансового інструменту. До Етапу 2 також відносяться фінансові інструменти, кредитний ризик за якими зменшився настільки, що вони були переведені з Етапу 3.
Етап 3	Фінансові інструменти, які є кредитно-знеціненими. За такими фінансовими інструментами Банківська група визнає резерв під зменшення корисності в сумі, що дорівнює ОКЗ за весь строк дії фінансового інструмента.
Первісно-знецінені фінансові активи (ПЗФА)	Придбані або створені кредитно-знецінені фінансові активи – це активи, за якими мало місце зменшення корисності на момент їх первісного визнання. При первісному визнанні первісно-знецінені фінансові активи визнаються за справедливою вартістю, та в подальшому процентний дохід за ними визнається за ефективною процентною ставкою, скоригованою з урахуванням кредитного ризику. Резерв під очікувані кредитні збитки визнається або припиняє визнаватися тільки в тому обсязі, в якому відбулись зміни суми ОКЗ.

Розрахунок очікуваних кредитних збитків

Для визначення наявності факту значного збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання фінансового інструменту, Банківська група використовує визначені переліки подій, що містять ознаки зростання кредитного ризику. Незалежно від наявності подій, що містять ознаки зростання кредитного ризику, вважається, що прострочення виконання грошових зобов'язань понад 30 днів є свідченням значного збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання фінансового інструменту.

Банківська група вважає, що за фінансовим інструментом відбулась подія дефолту, та, відповідно, відносить такий актив до Етапу 3 (кредитно-знецінений актив) у випадках, коли боржник прострочив виконання грошових зобов'язань понад 90 днів, а також у разі реструктуризації строку сплати процентів (на понад 90 днів) або банкрутства боржника. У випадках коли умови кредитно-знеціненого активу переглядаються та модифікація не призводить до припинення визнання фінансового активу, такі активи залишаються в Етапі 3 допоки не будуть виконані критерії виведення з дефолту, наведені далі.

В разі покращення фінансового стану позичальника та відновлення його платоспроможності, актив може бути виведено з дефолту в разі відповідності основним наступним критеріям:

- ▶ погашення прострочених понад 90 днів зобов'язань, які привели до визнання дефолту, та відсутність на звітну дату прострочки більше 7 днів протягом шести останніх місяців поспіль;
- ▶ погашення відстрочених в рамках реструктуризації платежів (щодо сплати нарахованих відсотків) або сплата доходів у сумі більшій ніж сума доходів, яку було реструктуризовано;
- ▶ погашення заборгованості у розмірі не менше ніж 50% від суми боргу на дату реструктуризації.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

Банківська група оцінює ОКЗ використовуючи такі основні елементи розрахунку:

Ймовірність дефолту (PD)	Ймовірність дефолту (PD) є розрахунковою оцінкою ймовірності дефолта протягом заданого часового проміжку.
Величина, яка перебуває під ризиком дефолту (EAD)	Величина, яка перебуває під ризиком дефолту (EAD), є розрахунковою оцінкою величини, яка перебуває під ризиком дефолту. При розрахунку ОКЗ на весь строк дії фінансового інструменту враховуються очікувані зміни цієї величини після звітної дати, включаючи надання/погашення основного боргу, нарахування та сплату процентів.
Рівень втрат у разі дефолту (LGD)	Рівень втрат у разі дефолту (LGD) є розрахунковою оцінкою збитків, яких зазнає Банківська група у разі настання дефолту. LGD розраховується як різниця між грошовими потоками, передбаченими договором, та тим грошовим потоком, який очікує отримати Банківська група, у т.ч. за рахунок реалізації забезпечення.

Банківська група в залежності від характеристик фінансового інструмента розраховує ОКЗ або на індивідуальній основі (сценарний аналіз) або на груповій (портфельній) основі.

Індивідуальна оцінка ОКЗ проводиться за віднесеними до Етапу 2 або Етапу 3 фінансовими активами боржників, заборгованість яких перед Банківською групою є суттєвою (у еквіваленті понад 300 000 тис. грн.), боржників-банків, а також за активами, які в момент припинення визнання первісного інструменту та визнання нового були класифіковані як первісно-знецінені фінансові активи. В рамках сценарного аналізу Банківська група розраховує ОКЗ на підставі прогнозу грошових потоків, які дисконтуються із застосуванням ефективної процентної ставки з урахуванням періоду (строку) надходжень грошових потоків. При оцінці враховується ймовірність реалізації сценарію у разі оптимістичного, базового та песимістичного розвитку подій.

Банківська група оцінює ОКЗ на груповій (портфельній) основі для всіх інших активів, які об'єднуються в групи за відповідними характеристиками, включаючи характеристики кредитного ризику, використовуючи при розрахунку моделі, релевантні для відповідної групи, та широкій спектр інформації щодо прогнозів майбутніх економічних умов.

Збитки від зменшення корисності та їх відновлення враховуються і інформація по них розкривається окремо від доходів та витрат від модифікації, які відображаються в якості коригування валової балансової вартості фінансових активів.

За позабалансовими фінансовими інструментами розрахунок резерву здійснюється аналогічно розрахунку за балансовими фінансовими інструментами з урахуванням коефіцієнту конверсії.

Боргові інструменти, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

ОКЗ за борговими інструментами, які оцінюються за СБІСД, не зменшує балансову вартість цих фінансових активів у звіті про фінансовий стан, що продовжують оцінюватись за справедливою вартістю. Натомість сума, що дорівнює оціночному резерву під ОКЗ, який був би створений при оцінці активу за амортизованою вартістю, визнається у складі іншого сукупного доходу в якості накопленої суми зменшення корисності з визнанням відповідних сум у складі прибутку або збитку. Накоплена сума збитків, визнаних у складі іншого сукупного доходу, рекласифікується у склад прибутку або збитку при припиненні визнання активу.

Придбані або створені кредитно-знецінені фінансові активи

У випадку придбаних або створених кредитно-знецінених фінансових активів Банківська група визнає в якості оціночного резерву під ОКЗ тільки накопичені з моменту первісного визнання зміни ОКЗ за весь строк дії.

Присвоєння внутрішнього рейтингу та процес оцінки вірогідності дефолту

Банківська група використовує рейтингову систему розрахунку ймовірності дефолту (PD) для корпоративних позичальників, яка передбачає розрахунок ймовірності дефолту (PD) та рейтингового класу (PD-Rate) від 1 до 17 (17 градаций). Рейтинговий клас 1-14 відповідає не дефолтному, рейтинговий клас 15-17 відповідає дефолтному (вірогідність дефолту дорівнює 100%).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

Для розрахунку рейтингу позичальників/Груп використовується така інформація:

- ▶ дані фінансової звітності;
- ▶ відповіді на питання нефінансового характеру;
- ▶ попереджувальні сигнали щодо позичальника (фактори високого ступеню ризику);
- ▶ інформація про рівень підтримки з боку Групи (рівень материнської підтримки, за наявності).

Розрахункова ймовірність дефолту (PD) та рейтинговий клас (PD-Rate) визначається на підставі кількісних (фінансова модель) і якісних (нефінансова модель) факторів, вага факторів моделі складає 80% та 20% відповідно. Розрахунковий рейтинг модифікується (в бік зниження) за допомогою попереджувальних сигналів та врахування підтримки материнської компанії (в бік підвищення або зниження), за наявності.

Перегляд рейтингової системи (валідація та калібрування за необхідності) відбувається щорічно.

Банківська група використовує такі рівні внутрішнього кредитного рейтингу (рейтинговий клас) для оцінки активів корпоративних позичальників.

Внутрішній рейтинговий клас (PD-Rate)	Рівень ймовірності дефолту (PD)	Опис рівня внутрішнього рейтингу
Від 1 до 7	До 4,67%	Високий рейтинг
Від 8 до 9	Від 4,68% до 10,78%	Стандартний рейтинг
Від 10 до 14	Від 10,79% до 99,9%	Низький рейтинг
Від 15 до 17	100%	Кредитно-знецінені активи (дефолт)

У таблиці нижче для заборгованості іноземних кредитних установ високий рейтинг є еквівалентний рейтингу Fitch BBB – та вище, стандартний рейтинг – рейтингу нижче BBB-, але вище CCC+, низький рейтинг – CCC+ та нижче. Рівень ймовірності дефолту (PD) для відповідних рівнів рейтингу розраховується як середнє значення фактичного рівня дефолтів за останні п'ять років відповідно до статистики міжнародного рейтингового агентства Standard&Poor's. У разі нульового значення фактичного рівня дефолтів для відповідних рейтингів застосовується найближче ненульове значення рівня дефолту. Перегляд статистики відбувається щорічно.

Банківська група використовує такі рівні зовнішнього кредитного рейтингу для оцінки іноземних кредитних установ

Рейтинг міжнародного рейтингового агентства Standard&Poor's	Рівень ймовірності дефолту (PD), середній рівень за останні п'ять років	Опис рівня рейтингу
Від AAA до BBB-	До 0,076%	Високий рейтинг
Від BB+ до B-	Від 0,077% до 4,68%	Стандартний рейтинг
Від CCC+ до C	Від 4,69% до 99,9%	Низький рейтинг
R; SD; D	100%	Кредитно-знецінені активи (дефолт)

Розрахунок експозиції під ризиком (EAD)

Для етапу 1 величина, яка перебуває під ризиком дефолту (експозиція під ризиком, EAD), дорівнює валовій балансовій вартості фінансового інструмента на дату розрахунку.

Для етапу 2 та 3 розмір EAD розраховується на весь строк життя активу при цьому основний борг, проценти на майбутню дату та накопичена амортизація визначаються з урахуванням графіку погашення.

За кредитними продуктами, які не передбачають графіку погашення заборгованості (наприклад, відновлювані кредитні лінії, кредитні картки), значення EAD є сталим у часі та дорівнює поточній валовій балансовій вартості кредиту.

Розрахунок EAD за зобов'язаннями з кредитування та іншими фінансовими зобов'язаннями здійснюється з урахуванням коефіцієнту кредитної конверсії (CCF).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

Оцінка втрат в разі дефолту (LGD)

Втрати в разі дефолту (LGD, Loss Given Default) є одним з компонентів кредитного ризику, на базі якого оцінюються очікувані кредитні збитки, та показує, яку долю поточної кредитної заборгованості Банківська група безповоротно втратить у випадку дефолту позичальника з врахуванням існуючого забезпечення за кредитом та інших характеристик кредиту та позичальника. В якості основних джерел повернення приймаються: повернення від реалізації забезпечення (в розрізі типів забезпечення) та грошове повернення (в розрізі бізнес напрямків діяльності позичальників), за врахуванням коефіцієнту витрат на роботу з проблемним портфелем Банківської групи. Коефіцієнти розраховуються на власній статистиці Банківської групи за період не менше 7 років. Перегляд та актуалізація статистики та коефіцієнтів відбувається щорічно.

Вплив макроекономічних показників

У відповідності до МСФЗ 9, Банківська група враховує в своїх оцінках очікуваних кредитних збитків інформацію щодо прогнозів майбутніх економічних умов, з урахуванням зв'язку між макроекономічними факторами та інтегральним показником якості кредитного портфелю. В якості інтегрального показника якості кредитного портфелю приймається показник фактичної частоти дефолтів за рік (в розрізі сегментів), який розраховується як відношення кількості кредитів, які стали дефолтними протягом року, до кількості кредитів, які не були в дефолті на початок року. В якості макроекономічних факторів можуть прийматись наступні показники та їх модифікації (зміна за рік, квартал, часовий лаг): індекс споживчих цін, приріст ВВП, приріст експорту/імпорту тощо. В якості джерел інформації про фактичні та прогнозні значення макроекономічних показників виступають: інфляційний звіт та інші статистичні звіти НБУ, державної служби статистики України, дані МВФ та Світового банку тощо. Перегляд та актуалізація статистики та макрокоефіцієнтів відбувається не рідше одного разу на 6 місяців. За результатами перегляду визначаються коефіцієнти макромоделі (показники коригування рівня ймовірності дефолту).

В таблиці нижче зазначено поточні коефіцієнти макромоделі з урахування сегментів (бізнес-напрямів).

Сегмент	2021 рік	2022 рік	2023 рік та наступні роки
Корпоративний бізнес	1,17	0,83	0,49
Малий та середній бізнес	1,29	0,93	0,90
Роздрібний бізнес	1,13	0,86	0,84
Бюджетні установи	1,13	0,83	0,82

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

Кредитна якість за категоріями фінансових активів

Банківська група управляє кредитною якістю фінансових активів за допомогою внутрішньої системи присвоєння рейтингів, як описано вище. У таблиці нижче представлений аналіз кредитної якості в розрізі класів активів, пов'язаних з кредитними статтями звіту про фінансовий стан на підставі системи кредитних рейтингів Банківської групи.

На 31 грудня 2020 року	При- мітка	Етап	Високий рейтинг	Стандартний рейтинг	Низький рейтинг	Кредитно- знецінені	Усього
Фінансові активи							
Грошові кошти та їх еквіваленти (крім коштів в касі)	6	1	45 493 614	2 802 016	—	—	48 295 630
Заборгованість кредитних установ	9	1	275 083	69 261	—	—	344 344
		3	—	—	—	812 075	812 075
Кредити клієнтам	10						
Комерційні кредити		1	12 687 797	3 585 617	1 047 545	—	17 320 959
		2	618 717	9 964 992	6 674 546	—	17 258 255
		3	—	—	—	49 842 618	49 842 618
		ПЗФА	—	—	—	8 792 703	8 792 703
Овердрафти		1	546 278	230 093	17 937	—	794 308
		2	538	1 722	20 306	—	22 566
		3	—	—	—	1 032	1 032
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою		1	—	—	2 016 875	—	2 016 875
		3	—	—	—	55	55
Векселі		1	13 900	—	—	—	13 900
Інвестиційні цінні папери	11						
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		1	13 930 353	309 812	—	—	14 240 165
		2	—	363 505	—	—	363 505
		3	—	—	—	4 218 021	4 218 021
- за амортизованою собівартістю		1	45 230 081	—	—	—	45 230 081
Інші фінансові активи (крім транзитних рахунків за операціями з платіжними картками)	16	1	108 231	21 295	2 087	—	131 613
		3	—	—	—	95 666	95 666
		ПЗФА	—	—	—	577	577
Усього фінансові активи			118 904 592	17 348 313	9 779 296	63 762 747	209 794 948
Фінансові зобов'язання							
Фінансові гарантії	22	1	100 895	90 794	27 705	—	219 394
		2	2 827	50 946	—	—	53 773
Зобов'язання з надання кредитів		1	9 550 663	1 228 344	640 710	—	11 419 717
		2	7 192	34 368	25 567	—	67 127
		3	—	—	—	988	988
Акредитиви (крім рахунків покриття)		1	1 593	21 211	34 740	—	57 544
Авалювання векселів		1	139 270	195 069	—	—	334 339
Усього фінансові зобов'язання			9 802 440	1 620 732	728 722	988	12 152 882
Усього			128 707 032	18 969 045	10 508 018	63 763 735	221 947 830

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

На 31 грудня 2019 року	При- мітка	Етап	Високий рейтинг	Стандартний рейтинг	Низький рейтинг	Кредитно- знецінені	Усього
Фінансові активи							
Грошові кошти та їх еквіваленти (крім коштів в касі)	6	1	28 229 546	3 818 382	51 438	—	32 099 366
Заборгованість кредитних установ	9	1 3	212 440 —	20 —	48 255 —	— 818 147	260 715 818 147
Кредити клієнтам	10	1	18 600 788	13 701 334	2 274 154	—	34 576 276
Комерційні кредити		2 3	68 320 —	515 974 —	2 945 950 —	— 59 645 648	3 530 244 59 645 648
		ПЗФА	—	—	—	5 387 232	5 387 232
Овердрафти		1 2 3	417 753 512 —	335 222 10 446 —	126 577 — —	— — 451	879 552 10 958 451
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою		1 2	— —	2 340 816 —	56 369 137	— —	2 397 185 137
Векселі		1	58 089	—	—	—	58 089
Інвестиційні цінні папери	11						
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		1 3	22 656 710 —	— —	— —	— 4 218 021	22 656 710 4 218 021
Інші фінансові активи (крім транзитних рахунків за операціями з платіжними картками)	16	1	—	—	102 703	—	102 703
Усього фінансові активи			70 244 158	20 722 194	5 605 583	70 069 499	166 641 434
Фінансові зобов'язання							
Фінансові гарантії	22	1 2	541 695 2 369	262 502 10 242	14 000 —	— —	818 197 12 611
Зобов'язання з надання кредитів		1 2 3	5 332 188 6 225 —	2 654 928 5 425 —	176 912 708 —	— — 630 489	8 164 028 12 358 630 489
Акредитиви (крім рахунків покриття)		1	17 915	30 094	—	—	48 009
Авалювання векселів		1	50 466	127 803	—	—	178 269
Усього фінансові зобов'язання			5 950 858	3 090 994	191 620	630 489	9 863 961
Усього			76 195 016	23 813 188	5 797 203	70 699 988	176 505 395

Система рейтингів підтримується фінансовими методами аналізу з урахуванням обробленої ринкової інформації для встановлення основних припущень для оцінки ризику сторони під час укладення угоди. Усі внутрішні категорії ризиків визначені згідно з політикою присвоєння рейтингу Банківської групи. Відповідні ризик-рейтинги регулярно аналізуються та переглядаються.

Аналіз забезпечення

Оцінка забезпечення

Для зниження кредитних ризиків за фінансовими активами Банківська група отримує забезпечення. Забезпечення береться у вигляді грошових коштів, цінних паперів, нерухомості, запасів, тощо. Облікова політика по відношенню до забезпечення, отриманого в рамках кредитних договорів протягом звітного року не змінилась. Забезпечення, крім випадків, коли на нього було звернено стягнення, не відображається у консолідованому звіті про фінансовий стан Банківської групи. Однак справедлива вартість забезпечення враховується при розрахунку ОКЗ. Справедлива вартість отриманого забезпечення оцінюється при укладанні угоди з наступною її переоцінкою: нерухоме майно, земельні ділянки, транспортні засоби, устаткування – не рідше одного разу на дванадцять місяців, інше майно – не рідше одного разу на шість місяців.

Для оцінки справедливої вартості фінансових активів, які утримуються як забезпечення, використовуються дані активного ринку. Інші фінансові активи, по відношенню до яких відсутня легко доступна ринкова вартість, оцінюються із використанням моделей.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)**Аналіз забезпечення (продовження)***Звернення стягнення на забезпечення*

Облікова політика щодо звернення стягнення на забезпечення протягом звітного року не змінилась. Політика полягає у визначенні того, чи можливо використовувати активи, на які було звернено стягнення, в поточній діяльності, або з метою отримання лізингових (орендних) платежів, або їх ліпше продати. Активи, відносно яких приймається рішення стосовно їх використання в поточній діяльності, оприбутковуються у категорію основних засобів, а активи, відносно яких приймається рішення стосовно їх утримання з метою отримання лізингових (орендних) платежів – у категорію інвестиційної нерухомості та визнаються за справедливою вартістю. Активи, відносно яких приймається рішення прийняти з метою продажу, оприбутковуються в категорію «Необоротні активи, утримувані для продажу» або в категорію «Майно, що перейшло у власність Банківської групи як заставодержателя».

Списання

Облікова політика Банківської групи щодо списання протягом звітного року не змінилась. Згідно з українським законодавством, кредити можуть бути списані лише за умови затвердження такого списання Правлінням або Наглядовою радою. Банківська група не застосовує часткове списання активів. Фінансові активи списуються в повній сумі, тільки коли Банківська група більше не очікує відшкодування їх вартості. Якщо сума, що належить до списання, вище ніж сума накопиченого оціночного резерву під збитки, то різниця спочатку враховується як збільшення оціночного резерву, який потім застосовується до валової балансової вартості. Будь-які наступні відновлення відносяться на витрати за кредитними збитками.

В таблиці нижче наведено аналіз ринкової вартості забезпечення для кредитно-знецінених активів (Етап 3), що приймається Банківською групою до врахування при оцінці зменшення корисності активів, в сумі що не перевищує балансову вартість кредиту.

		Ринкова вартість забезпечення										
На 31 грудня 2020 року	Максимальна експозиція під ризиком	Грошові кошти / депозити	Гарантії КМУ / інвестицій-них банків	Нерухоме майно	Земля	Транс-портні засоби	Облад-нання	Товари / інше рухоме майно	Надлишок забезпе-чення	Усього забезпе-чення	Чиста експозиція під ризиком	Відповідні ОКЗ
Комерційні кредити	58 635 321	303	12 634	12 598 714	730 084	137 428	4 857 259	753 079	(3 791 950)	15 297 551	43 337 770	45 541 390
Овердрафти	1 032	–	–	1 138	–	–	326	–	(432)	1 032	–	565
Усього	58 636 353	303	12 634	12 599 852	730 084	137 428	4 857 585	753 079	(3 792 382)	15 298 583	43 337 770	45 541 955

		Ринкова вартість забезпечення										
На 31 грудня 2019 року	Максимальна експозиція під ризиком	Грошові кошти / депозити	Нерухоме майно	Земля	Транс-портні засоби	Облад-нання	Товари / інше рухоме майно	Надлишок забезпе-чення	Усього забезпе-чення	Чиста експозиція під ризиком	Відповідні ОКЗ	
Комерційні кредити	65 032 880	2 118	11 517 620	580 690	54 533	5 377 876	709 995	(4 003 177)	14 239 655	50 793 225	52 536 874	
Овердрафти	451	–	–	–	–	–	–	–	–	451	372	
Усього	65 033 331	2 118	11 517 620	580 690	54 533	5 377 876	709 995	(4 003 177)	14 239 655	50 793 676	2 537 246	

Реструктуризовані кредити

Банківська група намагається, у разі доцільності, реструктуризувати кредити, а не вступати у права володіння заставою. Банківська група вважає кредит реструктуризованим, якщо модифікації, які здійснюються в результаті наявних або очікуваних фінансових труднощів позичальника, є такими, на які Банківська група би не погодилася в разі фінансової спроможності позичальника. Реструктуризація може включати продовження строків погашення та погодження нових умов надання кредиту. Як тільки умови кредитування переглянуті, кредит більше не вважається простроченим. Керівництво постійно аналізує реструктуризовані кредити з тим, щоб переконатись у дотриманні всіх критеріїв та можливості здійснення майбутніх платежів.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Концентрація за географічною ознакою

Нижче наведена географічна концентрація фінансових активів та зобов'язань Банківської групи:

<i>31 грудня 2020 року</i>				
	<i>Україна</i>	<i>Країни – члени ОЕСР</i>	<i>Країни СНД та інші країни – не члени ОЕСР</i>	<i>Усього</i>
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	16 369 070	33 537 967	5 906	49 912 943
Заборгованість кредитних установ	70 517	245 756	53 887	370 160
Кредити клієнтам	48 608 320	–	–	48 608 320
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	29 008 521	–	–	29 008 521
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	14 543 523	–	–	14 543 523
- за амортизованою собівартістю	45 174 610	–	–	45 174 610
Інші фінансові активи	248 611	308	312	249 231
	<u>154 023 172</u>	<u>33 784 031</u>	<u>60 105</u>	<u>187 867 308</u>
Зобов'язання				
Заборгованість перед кредитними установами	1 538 542	24 580 313	173	26 119 028
Заборгованість перед Національним банком України	16 008 768	–	–	16 008 768
Заборгованість перед клієнтами	114 678 427	265 330	637 510	115 581 267
Емітовані єврооблігації	–	18 537 152	–	18 537 152
Субординований борг	–	4 341 176	–	4 341 176
Інші фінансові зобов'язання	1 412 601	75 695	993	1 489 289
	<u>133 638 338</u>	<u>47 799 666</u>	<u>638 676</u>	<u>182 076 680</u>
Чиста позиція	<u>20 384 834</u>	<u>(14 015 635)</u>	<u>(578 571)</u>	<u>5 790 628</u>
Зобов'язання кредитного характеру (Примітка 23)	<u>11 884 487</u>	<u>504</u>	<u>–</u>	<u>11 884 991</u>

<i>31 грудня 2019 року</i>				
	<i>Україна</i>	<i>Країни – члени ОЕСР</i>	<i>Країни СНД та інші країни – не члени ОЕСР</i>	<i>Усього</i>
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	10 187 595	23 201 459	80 881	33 469 935
Заборгованість кредитних установ	43 758	188 822	23 592	256 172
Кредити клієнтам	53 285 804	–	–	53 285 804
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	25 731 949	–	–	25 731 949
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	22 633 899	–	–	22 633 899
Інші фінансові активи	199 083	228	293	199 604
	<u>112 082 088</u>	<u>23 390 509</u>	<u>104 766</u>	<u>135 577 363</u>
Зобов'язання				
Заборгованість перед кредитними установами	791 560	21 031 227	2 975	21 825 762
Заборгованість перед клієнтами	75 642 493	268 198	711 361	76 622 052
Емітовані єврооблігації	–	26 553 076	–	26 553 076
Субординований борг	–	5 429 914	–	5 429 914
Інші фінансові зобов'язання	603 445	3 083	–	606 528
	<u>77 037 498</u>	<u>53 285 498</u>	<u>714 336</u>	<u>131 037 332</u>
Чиста позиція	<u>35 044 590</u>	<u>(29 894 989)</u>	<u>(609 570)</u>	<u>4 540 031</u>
Зобов'язання кредитного характеру (Примітка 23)	<u>9 719 548</u>	<u>2 613</u>	<u>–</u>	<u>9 722 161</u>

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – це неспроможність Банківської групи забезпечувати фінансування зростання активів та/або виконання своїх зобов'язань у належні строки.

Основна мета управління ризиком ліквідності полягає у забезпеченні безумовної спроможності Банківської групи виконати свої зобов'язання у встановлені строки шляхом підтримання прийнятних (якими можна управляти) розривів ліквідності.

Управління ризиком ліквідності здійснюється як на:

- ▶ довгостроковій основі, що спрямоване на забезпечення належного рівня ліквідності у коротко- та довгостроковій перспективі; так і на
- ▶ короткостроковій основі, що спрямоване на забезпечення належного рівня миттєвої та поточної ліквідності з урахуванням можливих та непередбачених змін у грошових потоках.

Управління ризиком ліквідності включає визначення прийнятних рівнів розривів строковості (за валютою), а також:

- ▶ встановлення цільового (оптимального та прийнятного для Банківської групи), критичного (небажаного, але яким можна управляти) та граничного (що вимагає негайних дій) рівня ключових значень ризику ліквідності;
- ▶ постійний моніторинг фактичних ключових показників ризику ліквідності;
- ▶ вжиття відповідних коригуючих дій, якщо ключові показники ризику ліквідності сягають їх критичного та/або граничного значення.

Крім зазначеного вище, Банківська група оцінює ліквідність, спираючись на певні коефіцієнти ліквідності, встановлені НБУ.

	<i>31 грудня 2020 року, %</i>	<i>31 грудня 2019 року, %</i>
Н5к «Норматив поточної ліквідності» (кошти в касі, кошти на рахунках в інших банках, банківські метали, платіжні вимоги з кінцевим строком погашення до 31 дня і необтяжені державні облігації кошти на поточних рахунках клієнтів, строкові депозити, боргові зобов'язання та зобов'язання з надання кредитів з кінцевим строком погашення до 31 дня)(мінімальний рівень, який вимагається НБУ – 40%)	114,77	143,91
Н6к «Норматив короткострокової ліквідності» (кошти в касі, кошти на рахунках в інших банках, банківські метали, платіжні вимоги до Банківської групи з кінцевим строком погашення до 1 року і необтяжені державні облігації / кошти на поточних рахунках клієнтів, строкові депозити, боргові зобов'язання та зобов'язання з надання кредитів з кінцевим строком погашення до 1 року) (мінімальний рівень, який вимагається НБУ – 60%)	84,56	112,97

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Аналіз фінансових зобов'язань за контрактними строками до погашення

У наведеній нижче таблиці відображено види і строки погашення фінансових зобов'язань Банківської групи на основі договірних недисконтованих зобов'язань з виплати коштів. Зобов'язання, що підлягають погашенню до 3 місяців, вважаються такими, що підлягають виплаті на найбільш ранню дату. Однак Банківська група розраховує на те, що багато клієнтів не вимагатимуть виплат на найбільш ранню дату, коли Банківська група мала би здійснити відповідну виплату, і таблиця не відображає очікувані грошові потоки, розраховані Банківською групою на основі інформації стосовно вимог виплати вкладів за попередні періоди

Фінансові зобов'язання станом на 31 грудня 2020 року	До 3 місяців	Від 3 до 12 місяців	Від 1 до 5 років	Понад 5 років	Усього
Заборгованість перед Національним банком України	734 049	701 083	18 655 063	–	20 090 195
Заборгованість перед кредитними установами	1 909 468	4 070 615	14 409 538	8 856 259	29 245 880
Заборгованість перед клієнтами	87 955 143	27 622 453	922 748	39 627	116 539 971
Емітовані єврооблігації	10 334 330	3 125 620	6 698 964	–	20 158 914
Субординований борг	348 199	637 174	2 144 648	4 020 550	7 150 571
Інші зобов'язання	1 482 092	445	6 752	–	1 489 289
В т.ч.:					
- зобов'язання з лізингу (оренди)	94	445	6 752	–	7 291
- похідні фінансові інструменти, розрахунки за якими здійснюються на нето-основі	25 164	85 095	277 359	–	387 618
Зобов'язання кредитного характеру	1 128 760	82 673	91 399	–	1 302 832
Усього недисконтовані фінансові зобов'язання	103 917 205	36 325 158	43 206 471	12 916 436	196 365 270

Фінансові зобов'язання станом на 31 грудня 2019 року	До 3 місяців	Від 3 до 12 місяців	Від 1 до 5 років	Понад 5 років	Усього
Заборгованість перед кредитними установами	3 162 265	4 886 496	9 842 270	8 754 982	26 646 013
Заборгованість перед клієнтами	60 124 520	16 316 811	1 121 471	79 996	77 642 798
Емітовані єврооблігації	1 027 151	4 626 946	24 775 925	930 447	31 360 469
Субординований борг	1 614 327	564 674	2 403 781	3 618 211	8 200 993
Інші зобов'язання	601 218	2 439	2 360	511	606 528
В т.ч.					
- зобов'язання з лізингу (оренди)	696	2 439	2 360	511	6 006
Зобов'язання кредитного характеру	1 238 653	562 729	257 034	–	2 058 416
Усього недисконтовані фінансові зобов'язання	67 768 134	26 960 095	38 402 841	13 384 147	146 515 217

У наведеній вище таблиці відображено строки закінчення договірних та умовних фінансових зобов'язань Банківської групи, які передбачені відповідними договорами. Банківська група не очікує на те, що йому доведеться виконати всі договірні та умовні зобов'язання до закінчення строку їх дії. З метою обмеження ризику ліквідності, що виникає через асиметричні платежі та дострокове погашення строкових активів і зобов'язань, Банківська група включає у стандартні договори з клієнтами такі положення, які мотивують клієнтів не застосовувати вищевказані можливості.

Ринковий ризик

Банківська група розглядає ринковий ризик як сукупність процентного та валютного ризиків, тобто неспроможність забезпечення перевищення доходів (включаючи процентні доходи) над витратами (включаючи процентні витрати) за валютами у сумі, необхідній для виконання зобов'язань Банківської групи та підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Процентний ризик

Банківська група розглядає процентний ризик як неспроможність забезпечення перевищення процентних доходів над процентними витратами у сумі, необхідній для виконання зобов'язань Банківської групи з виплати процентів та підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи. Банківська група вважає, що основним джерелом процентного ризику є невідповідність процентних надходжень та процентних платежів за сумами та датами.

Банківська група розглядає управління процентним ризиком як невід'ємну частину діяльності Банківської групи, включаючи негативний вплив внутрішніх та зовнішніх факторів.

Управління процентним ризиком спрямоване на забезпечення перевищення процентних доходів над процентними витратами у сумі, необхідній для виконання зобов'язань Банківської групи з виплати процентів та підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи, і здійснюється шляхом:

- ▶ встановлення цільового (оптимального та прийнятного для Банківської групи), критичного (небажаного, але яким можна управляти) та граничного (що вимагає негайних дій) ключових значень процентного ризику;
- ▶ постійного моніторингу фактичних ключових показників процентного ризику;
- ▶ вжиття ефективних заходів, якщо показники процентного ризику сягають їх критичного та/або граничного значення.

Чутливість консолідованого звіту про прибутки та збитки відображає вплив припустимих змін у процентних ставках на чистий процентний дохід Банківської групи за один рік, визначений на основі плаваючої процентної ставки за неторговими фінансовими активами та фінансовими зобов'язаннями, наявними станом на звітну дату.

Наведена нижче таблиця відображає чутливість до можливих змін у процентних ставках, при незмінному значенні всіх інших перемінних консолідованого звіту про прибутки та збитки Банківської групи.

31 грудня 2020 року					
Валюта	Основа процентної ставки	Збільшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування	Зменшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування
Гривня	НБУ	+100	(76 179)	-100	76 179
Гривня	UIRD	+100	3 216	-100	(3 216)
Дол. США	LIBOR	+75	(105 428)	-75	105 225
Дол. США	UIRD	+75	3 284	-75	(3 284)
Євро	LIBOR	+75	–	-75	–
Євро	Euribor	+75	8 489	-75	(8 489)
Інше	LIBOR	+75	135	-75	(135)
Усього			(166 483)		166 280

31 грудня 2019 року					
Валюта	Основа процентної ставки	Збільшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування	Зменшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування
Гривня	НБУ	+100	–	-100	–
Дол. США	LIBOR	+75	(87 705)	-75	87 705
Євро	LIBOR	+75	–	75	–
Євро	Euribor	+75	6 741	-75	(6 741)
Інше	LIBOR	+75	107	-75	(107)
Інше	Euribor	+75	–	-75	–
Усього			(80 857)		80 857

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Процентний ризик (продовження)

З метою оцінки можливих наслідків від припустимих змін процентних ставок, чутливість капіталу від інвестиційних цінних паперів з фіксованою ставкою, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки в іншому сукупному доході, та віднесені до 1 та 2 рівня ієрархії джерел справедливої вартості активу застосовується метод модифікованої дюрації, з наступними припущеннями: для корпоративних облігацій ± 200 б.п., для ОВДП номінованих в національній валюті ± 200 б.п., для ОВДП номінованих в іноземній валюті ± 100 б.п. Загальний вплив змін станом на 31 грудня 2020 року на капітал Банківської групи складає: (2 699 437) тис. грн. / 2 699 437 тис. грн. (31 грудня 2019 року: (1 057 528) тис. грн. / 1 057 528 тис. грн.).

Чутливість чистого прибутку/(збитку) від інвестиційних цінних паперів, оцінюваних за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки, розраховується шляхом переоцінки фінансових інструментів, що мають фіксовану процентну ставку та переоцінюються через прибутки/(збитки), станом на 31 грудня 2020 року на предмет впливу припустимих змін у процентних ставках з застосуванням методу модифікованої дюрації. Ефект від змін процентної ставки ± 100 б.п. по ОВДП на прибуток Банківської групи становить (660 921) тис. грн. / 660 921 тис. грн. (31 грудня 2019 року: (832 206) тис. грн. / 832 206 тис. грн.).

Валютний ризик

Банківська група розглядає валютний ризик як неспроможність забезпечити перевищення притоку грошових коштів в іноземній валюті над відтоком грошових коштів в іноземній валюті (за валютою) у сумі, необхідній для підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи. Банківська група вважає, що основним джерелом валютного ризику є непослідовність коливань обмінних курсів іноземних валют.

Управління валютним ризиком спрямоване на забезпечення перевищення притоку грошових коштів в іноземній валюті над відтоком грошових коштів в іноземній валюті у сумі, прийнятній для Банківської групи та необхідній для підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи, і здійснюється шляхом:

- ▶ встановлення цільового (оптимального та прийнятного для Банківської групи), критичного (небажаного, але яким можна управляти) та граничного (що вимагає негайних дій) ключових значень валютного ризику;
- ▶ постійного моніторингу фактичних ключових показників валютного ризику;
- ▶ вжиття ефективних заходів, якщо показники валютного ризику сягають їх критичного та/або граничного значення.

У наведених нижче таблицях зазначені валюти, що наражають Банківську групу на значний ризик станом на 31 грудня 2020 року, з огляду на неторгові монетарні активи та зобов'язання та прогнозовані грошові потоки. Аналіз полягає у визначенні впливу можливих поміркованих змін в обмінних курсах іноземних валют до гривні, при незмінному значенні всіх інших змінних у консолідованому звіті про прибутки та збитки Банківської групи (через наявність неторгових монетарних активів та зобов'язань, справедлива вартість яких є чутливою до змін обмінних курсів валют). Вплив на капітал не відрізняється від впливу на консолідований звіт про прибутки та збитки. Наведене у таблиці від'ємне значення відображає потенційне чисте зменшення у консолідованому звіті про прибутки та збитки або у складі капіталу, а позитивні значення відображають потенційне чисте збільшення.

Валюта	31 грудня 2020 року		31 грудня 2019 року	
	Зміна обмінного курсу, %	Вплив на прибуток до оподаткування	Зміна обмінного курсу, %	Вплив на прибуток до оподаткування
Гривня / дол. США	+9,50%	64 896	+9,00%	(1 052 478)
Гривня / євро	+11,50%	(1 007)	+11,00%	20 058
Усього		63 889		(1 032 420)
Гривня / дол. США	-9,50%	115 983	-9,00%	1 970 474
Гривня / євро	-11,50%	1 007	-11,00%	(20 058)
Усього		116 990		1 950 416

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Операційний ризик

Банківська група створює ефективну систему управління операційним ризиком з метою забезпечення стабільної та безперервної діяльності Банківської групи, взаємодії підрозділів Банківської групи на всіх організаційних рівнях з питань управління операційними ризиками та впровадження культури управління операційними ризиками.

З метою побудови ефективної системи управління операційним ризиком організаційна структура Банківської групи побудована згідно моделі «триох ліній захисту».

Банківською групою забезпечуються впровадження та постійне супроводження процесів виявлення, оцінки, моніторингу, звітування, контролю та мінімізації операційних ризиків. З метою виявлення та вимірювання операційного ризику Банківська група використовує обов'язкові та додаткові інструменти відповідно вимог Національного банку України та кращих практик з питань управління операційним ризиком. Банківська група оцінює операційний ризик з урахуванням його взаємозв'язку та впливу на інші ризики, що притаманні діяльності Банківської групи.

Банківська група здійснює управління безперервною діяльністю з метою зменшення ризиків порушень стабільної роботи Банківської групи, його процесів, IT-ресурсів, персоналу та систем інженерної інфраструктури до прийнятного рівня, забезпечує планування заходів щодо відновлення їх функціонування в разі настання непередбачуваних обставин.

З метою забезпечення впровадження культури управління операційним ризиком на всіх організаційних рівнях, Банківська група здійснює постійне навчання працівників та надання консультативної підтримки з метою отримання ними достатніх знань з питань управління ризиками, в тому числі для правильного і своєчасного виявлення, аналізу, вжиття заходів та звітування з питань управління операційними ризиками.

Банківська група постійно працює над удосконаленням системи управління операційними ризиками, включаючи впровадження/приведення у відповідність до нормативно-правових актів Національного банку України, з урахуванням міжнародних стандартів і рекомендацій щодо управління операційними ризиками.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань

Рівні ієрархії справедливої вартості

Для цілей розкриття інформації про справедливу вартість, Банківська група визначає класи активів та зобов'язань виходячи з природи, характеристик та ризиків активу чи зобов'язання та рівні ієрархії справедливої вартості як вказано нижче:

31 грудня 2020 року					
Використана оцінка справедливої вартості					
			Оцінка на основі припущень, котирувальні ціни активного ринку (Рівень 1)	Оцінка на основі припущень не підтверджених спостережуваними даними (Рівень 3)	Усього
Активи, що оцінюються за справедливою вартістю					
Поточні рахунки в інших кредитних установах у банківських металах	31 грудня 2020 року	–	38 539	–	38 539
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки:					
ОВДП	31 грудня 2020 року	–	–	29 008 521	29 008 521
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:					
ОВДП	31 грудня 2020 року	–	13 877 469	–	13 877 469
Облігації підприємств	31 грудня 2020 року	–	341 329	–	341 329
Муніципальні облігації	31 грудня 2020 року	–	302 122	–	302 122
Акції підприємств	31 грудня 2020 року	–	–	22 603	22 603
Похідні фінансові активи	31 грудня 2020 року	–	108 231	–	108 231
Інвестиційна нерухомість	1 грудня 2020 року	–	–	1 143 451	1 143 451
Будівлі	1 грудня 2020 року	–	–	1 752 183	1 752 183
Зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю					
Заборгованість перед клієнтами у банківських металах	31 грудня 2020 року	–	81 219	–	81 219
Похідні фінансові зобов'язання	31 грудня 2020 року	–	1 123	–	1 123
Активи, щодо яких розкривається справедлива вартість					
Грошові кошти та їх еквіваленти	31 грудня 2020 року	4 127 654	45 785 289	–	49 912 943
Заборгованість кредитних установ	31 грудня 2020 року	–	331 621	–	331 621
Кредити клієнтам	31 грудня 2020 року	–	–	47 897 910	47 897 910
Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю	31 грудня 2020 року	–	45 122 082	–	45 122 082
Інші активи	31 грудня 2020 року	–	141 000	–	141 000
Зобов'язання, щодо яких розкривається справедлива вартість					
Заборгованість перед Національним банком України	31 грудня 2020 року	–	16 008 768	–	16 008 768
Заборгованість перед кредитними установами	31 грудня 2020 року	–	26 119 028	–	26 119 028
Заборгованість перед клієнтами	31 грудня 2020 року	–	115 497 811	–	115 497 811
Емітовані сврооблігації	31 грудня 2020 року	19 391 412	–	–	19 391 412
Субординований борг	31 грудня 2020 року	4 488 981	–	–	4 488 981
Інші зобов'язання	31 грудня 2020 року	–	1 488 166	–	1 488 166

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Рівні ієрархії справедливої вартості (продовження)

		31 грудня 2019 року			
		Використана оцінка справедливої вартості			
		Оцінка на основі припущень,		Оцінка на основі припущень не	
		Котирувальні ціни активного ринку		підтверджених спостережуваними даними	
		підтверджених спостережуваними даними		підтверджених спостережуваними даними	
Дата оцінки		(Рівень 1)	(Рівень 2)	(Рівень 3)	Усього
Активи, що оцінюються за справедливою вартістю					
Поточні рахунки в інших кредитних установах у банківських металах	31 грудня 2019 року	–	15 201	–	15 201
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки:					
ОВДП	31 грудня 2019 року	–	25 731 949	–	25 731 949
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:					
ОВДП	31 грудня 2019 року	–	22 254 733	–	22 254 733
Облігації підприємств	31 грудня 2019 року	–	361 226	–	361 226
Акції підприємств	31 грудня 2019 року	–	–	17 940	17 940
Інвестиційна нерухомість	31 грудня 2019 року	–	–	1 035 586	1 035 586
Будівлі	1 грудня 2017 року	–	–	1 396 116	1 396 116
Зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю					
Заборгованість перед клієнтами у банківських металах	31 грудня 2019 року	–	53 156	–	53 156
Активи, щодо яких розкривається справедлива вартість					
Грошові кошти та їх еквіваленти	31 грудня 2019 року	5 132 055	28 337 880	–	33 469 935
Кредити та депозити, інша заборгованість кредитних установ	31 грудня 2019 року	–	240 971	–	240 971
Кредити клієнтам	31 грудня 2019 року	–	–	52 604 116	52 604 116
Інші активи	31 грудня 2019 року	–	199 604	–	199 604
Зобов'язання, щодо яких розкривається справедлива вартість					
Кошти інших банків	31 грудня 2019 року	–	21 825 762	–	21 825 762
Заборгованість перед клієнтами	31 грудня 2019 року	–	76 556 894	–	76 556 894
Емітовані еврооблігації	31 грудня 2019 року	28 166 079	–	–	28 166 079
Субординований борг	31 грудня 2019 року	5 573 947	–	–	5 573 947
Інші зобов'язання	31 грудня 2019 року	–	606 528	–	606 528

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки та інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Справедлива вартість інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки визначається з використанням оціночної моделі, входні дані до якої є як спостережувані на ринку (обмінний курс, коефіцієнти кривої безкупонної дохідності, побудованої за гривневими ОВДП (модель Нельсона-Сігела), відсоткові ставки) так і неспостережувані (історична волатильність курсу).

Справедлива вартість інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (за винятком акцій), визначається по котируваннях на ринку цінних паперів або згідно з внутрішньою методикою оцінки справедливої вартості цінних паперів.

Вартість акцій визначається за допомогою моделей, які включають виключно дані, що не спостерігаються на ринку, серед іншого – припущення щодо майбутніх фінансових результатів об'єкта інвестицій.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Похідні фінансові інструменти

Справедлива вартість похідних фінансових інструментів визначається згідно з внутрішньою методикою оцінки справедливої вартості похідних фінансових інструментів.

Справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань не оцінених за справедливою вартістю

Нижче представлено порівняння фінансових інструментів Банківської групи, які не відображені за справедливою вартістю у консолідованому звіті про фінансовий стан, за категоріями балансової вартості та справедливої вартості. Таблиця не відображає справедливої вартості нефінансових активів та нефінансових зобов'язань.

	31 грудня 2020 року			31 грудня 2019 року		
	Балансова вартість	Справедлива вартість	Невизнаний прибуток/(збиток)	Балансова вартість	Справедлива вартість	Невизнаний прибуток/(збиток)
Фінансові активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	49 912 943	49 912 943	–	33 469 935	33 469 935	–
Заборгованість кредитних установ	331 621	331 621	–	240 971	240 971	–
Кредити клієнтам	48 608 320	47 897 910	(710 410)	53 285 804	52 604 116	(681 688)
Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю	45 174 610	45 122 082	(52 528)	–	–	–
Інші активи	141 000	141 000	–	199 604	199 604	–
Фінансові зобов'язання						
Заборгованість перед Національним банком України	16 008 768	16 008 768	–	–	–	–
Заборгованість перед кредитними установами	26 119 028	26 119 028	–	21 825 762	21 825 762	–
Заборгованість перед клієнтами	115 500 048	115 497 811	2 237	76 568 896	76 556 894	12 002
Емітовані єврооблігації	18 537 152	19 391 412	(854 260)	26 553 076	28 166 079	(1 613 003)
Субординований борг	4 341 176	4 488 981	(147 805)	5 429 914	5 573 947	(144 033)
Інші зобов'язання	1 488 166	1 488 166	–	606 528	606 528	–
Усього невизнані зміни в нереалізованій справедливій вартості			(1 762 766)			(2 426 722)

Нижче описані методики та припущення, що використовуються для визначення справедливої вартості фінансових інструментів, які не відображені за справедливою вартістю у річній консолідованій звітності Банківської групи.

Активи, справедлива вартість яких приблизно дорівнює балансовій вартості

Вважається, що балансова вартість ліквідних або короткострокових (до трьох місяців) фінансових активів та фінансових зобов'язань приблизно дорівнює справедливій вартості. Таке припущення застосовується також до депозитів за вимогою, ощадних депозитів без визначеного строку погашення та фінансових інструментів зі змінною процентною ставкою.

Фінансові інструменти з фіксованою ставкою

Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань з фіксованою ставкою, що відображаються за амортизованою вартістю, визначається шляхом порівняння ринкових процентних ставок на дату їх первісного визнання з поточними ринковими ставками, що пропонуються на аналогічні фінансові інструменти. Оціночна справедлива вартість процентних депозитів з фіксованою ставкою визначається на основі дисконтованих грошових потоків із застосуванням існуючих на грошовому ринку процентних ставок за борговими зобов'язаннями з аналогічними характеристиками кредитного ризику та строками погашення. Справедлива вартість випущених боргових інструментів, що котируються на біржі, визначається на основі встановлених ринкових цін. Якщо для випущених цінних паперів, що котируються, не існує ринкових цін, використовується модель дисконтованих грошових потоків на основі кривої дохідності за поточною процентною ставкою з урахуванням залишкового періоду до погашення.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Зміни у категорії активів 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю

Станом на 31 грудня 2020 року, ОВДП з індексованою вартістю, які оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки, були переведені з 2-го рівня до 3-го рівня ієрархії цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки внаслідок суттєвого впливу історичної волатильності обмінного курсу пари валют гривня/долар у моделі Гармана – Колхагена, що використовується у розрахунку при визначенні справедливої вартості ОВДП з індексованою вартістю.

У таблиці нижче представлено узгодження визнаних на початок і кінець звітного періоду сум за активами 3-го рівня, які обліковуються за справедливою вартістю:

	Станом на 1 січня 2020 року	Прибутки/ (збитки) визнані в консолідо- ваному звіті про прибутки та збитки	Прибуток визнаний у консолідо- ваному звіті про сукупний дохід	Переведення з 2-го рівня до 3-го рівня ієрархії	Придбання	Розрахунки	Станом на 31 грудня 2020 року
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки	–	(63 771) ^(а)	–	29 342 952	–	(270 660) ^(а)	29 008 521
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	17 940	699 ^(б)	4 663	–	–	(699) ^(б)	22 603
Інвестиційна нерухомість	1 035 586	107 012 ^(в)	–	–	853 ^(г)	–	1 143 451
Будівлі	1 396 116	8 579 ^(г)	342 478	–	5 010 ^(ж)	–	1 752 183
Усього активи	2 449 642	52 519	347 141	29 342 952	5 863	(271 359)	31 926 758
		Станом на 1 січня 2019 року	Прибутки/ (збитки) визнані у консолідо- ваному звіті про прибутки та збитки	Прибуток визнаний у консолідо- ваному звіті про сукупний дохід	Придбання	Розрахунки	Станом на 31 грудня 2019 року
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		16 603	394 ^(б)	1 337	–	(394) ^(б)	17 940
Інвестиційна нерухомість		1 153 243	(117 657) ^(в)	–	–	–	1 035 586
Будівлі		1 415 253	(25 196) ^(г)	–	6 059 ^(ж)	–	1 396 116
Усього активи		2 585 099	(142 459)	1 337	6 059	(394)	2 449 642

(а) Збитки у розмірі (63 771) тис. грн. включають: (372 944) тис. грн. переоцінка інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки, яка включена до статті «Чисті прибутки/(збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки» та 309 173 тис. грн. нараховані процентні доходи, які включені до статті «Процентні доходи за інвестиційними цінними паперами за справедливою вартістю через прибутки або збитки» (2019 рік: відсутні).

(б) Нараховані дивіденди у розмірі 699 тис. грн. включені до статті «Інші доходи» (2019 рік: нараховані дивіденди у розмірі 394 тис. грн. включені до статті «Інші доходи»).

(в) Прибуток від переоцінки інвестиційної нерухомості у розмірі 107 012 тис. грн. включений до статті «Інші доходи» (2019 рік: збиток від переоцінки інвестиційної нерухомості у розмірі (117 657) тис. грн. включений до статті «Інші операційні витрати»).

(г) Прибуток у розмірі 8 579 тис. грн. включає: прибуток від переоцінки будівель 34 854 тис. грн. включений до статті «Інші доходи» та витрати в розмірі (26 275) тис. грн. включені до статті «Знос та амортизація» (2019 рік: витрати у розмірі 25 196 тис. грн. включені до статті «Знос та амортизація»).

(г) Придбання у розмірі 853 тис. грн. включають переведення з категорії майно, що перейшло у власність Банківської групи як заставодержателя до категорії інвестиційна нерухомість (2019 рік: відсутні).

(ж) Придбання у розмірі 5 010 тис. грн. включають переведення зі складу капітальних інвестицій до категорії основних засобів (2019 рік: придбання у розмірі 6 059 тис. грн. включають переведення зі складу капітальних інвестицій до категорії основних засобів).

(з) Розрахунки у розмірі 270 660 тис. грн. включають: 270 660 тис. грн. погашень (2019 рік: відсутні).

(и) Розрахунки у розмірі 699 тис. грн. включають: 699 тис. грн. погашень (2019 рік: 394 тис. грн. погашень).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Зміни у категорії активів 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю (продовження)

Прибутки або збитки за активами 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю, які включені до складу прибутків або збитків за звітний період, становлять:

	2020 рік		
	Реалізовані прибутки	Нереалізовані прибутки/ (збитки)	Усього
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки	270 660	(334 431)	(63 771)
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	699	4 663	5 362
Інвестиційна нерухомість	–	107 012	107 012
Будівлі	–	8 579	8 579
Усього	271 359	(214 177)	57 182

	2019 рік		
	Реалізовані прибутки	Нереалізовані прибутки/ (збитки)	Усього
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	394	1 337	1 731
Інвестиційна нерухомість	–	(117 657)	(117 657)
Будівлі	–	(25 196)	(25 196)
Усього	394	(141 516)	(141 122)

У таблицях нижче представлено кількісну інформацію станом на 31 грудня 2020 та 2019 років про суттєві неспостережувані на ринку входні дані, що використовуються для визначення справедливої вартості активів, віднесених до рівня 3 ієрархії джерел справедливої вартості:

На 31 грудня 2020 року	Балансова вартість	Метод оцінки	Неспостережу- ваний параметр	Діапазон значень параметра
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	22 603	Дисконтованих грошових потоків	Очікувана дохідність	12,5%
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки	29 008 521	Модель Гармана – Колахагена	Історична волатильність курсу пари валют гривня/долар	26,41%
<i>Інвестиційна нерухомість:</i>				
- нерухомість	618 978	Порівняльний, комбінація порівняльного з дохідним	Кв.м	1,1 тис. грн. – 52,8 тис. грн.
- земельні ділянки	524 473	Порівняльний, зіставлення цін продажу подібних земельних ділянок	Сотка	1,7 тис. грн. – 1 969,8 тис. грн.
<i>Будівлі:</i>				
- нерухомість	1 748 326	Порівняльний, дохідний	Кв.м	1 тис. грн. – 30 тис. грн.
- земельні ділянки	3 857	Порівняльний	Сотка	48 тис. грн. – 352 тис. грн.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Зміни у категорії активів 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю (продовження)

На 31 грудня 2019 року	Балансова вартість	Метод оцінки	Неспостережуваний параметр	Діапазон значень параметра
Інвестиційні цінні папери за справедливою через інший сукупний дохід	17 940	Дисконтованих грошових потоків	Очікувана дохідність	19,2-20,4%
Інвестиційна нерухомість:				
- нерухомість	532 286	Порівняльний, комбінація порівняльного з доходним	Кв.м	1 тис. грн. – 43 тис. грн.
- земельні ділянки	503 300	Порівняльний	Сотка	2 тис. грн. – 1 800 тис. грн.
Будівлі:				
- нерухомість	1 392 776	Порівняльний, дохідний	Кв.м	1 тис. грн. – 29 тис. грн.
- земельні ділянки	3 340	Порівняльний	Сотка	110 тис. грн. – 286 тис. грн.

Чутливість оцінки справедливої вартості для 3-го рівня до можливих змін вхідних даних, що використовувались

При збільшенні/зменшенні історичної волатильності курсу на 1 п.п. справедлива вартість інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки збільшиться на 69 050 тис. грн. / зменшиться на 66 516 тис. грн. станом на 31 грудня 2020 року.

Припущення на предмет впливу змін волатильності курсу станом на 31 грудня 2020 року при оцінці справедливої вартості інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки оцінується Банківською групою у +1,8 п.п. Ефект від таких змін волатильності курсу по ОВДП з індексованою вартістю становить 126 369 тис. грн. та призведе до збільшення прибутку.

При збільшенні/зменшенні ринкової вартості 1 кв. метра нерухомості / 1 сотки земельної ділянки на 10 п.п. справедлива вартість будівель та інвестиційної нерухомості збільшиться/зменшиться на 175 218 тис. грн. та на 114 345 тис. грн. відповідно станом на 31 грудня 2020 року.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

28. Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення

У наведеній нижче таблиці представлено аналіз активів та зобов'язань за строками їх погашення або очікуваного відшкодування. Інформація про договірні недисконтовані зобов'язання Банківської групи стосовно погашення наведена у Примітці 26.

	31 грудня 2020 року			31 грудня 2019 року		
	До одного року	Понад один рік	Усього	До одного року	Понад один рік	Усього
Активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	49 912 943	–	49 912 943	33 469 935	–	33 469 935
Заборгованість кредитних установ	93 298	276 862	370 160	20	256 152	256 172
Кредити клієнтам	14 965 888	33 642 432	48 608 320	20 228 694	33 057 110	53 285 804
Інвестиційні цінні папери:						
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	3 840 599	25 167 922	29 008 521	–	25 731 949	25 731 949
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	4 966 932	9 576 591	14 543 523	12 784 910	9 848 989	22 633 899
- за амортизованою собівартістю	24 868 503	20 306 107	45 174 610	–	–	–
Податкові активи	–	250 318	250 318	–	246 869	246 869
Необоротні активи, утримувані для продажу	22 241	–	22 241	–	–	–
Інвестиційна нерухомість	–	1 143 451	1 143 451	–	1 035 586	1 035 586
Основні засоби	–	1 967 755	1 967 755	–	1 616 456	1 616 456
Нематеріальні активи	–	51 980	51 980	–	59 167	59 167
Відстрочені податкові активи	–	1 175 372	1 175 372	–	1 463 771	1 463 771
Інші активи	646 016	–	646 016	546 439	–	546 439
Усього	99 316 420	93 558 790	192 875 210	67 029 998	73 316 049	140 346 047
Зобов'язання						
Заборгованість перед Національним банком України	500 000	15 508 768	16 008 768	–	–	–
Заборгованість перед кредитними установами	2 075 995	24 043 033	26 119 028	4 603 338	17 222 424	21 825 762
Заборгованість перед клієнтами	114 991 526	589 741	115 581 267	75 919 120	702 932	76 622 052
Емітовані єврооблігації	4 779 391	13 757 761	18 537 152	979 166	25 573 910	26 553 076
Субординований борг	108 057	4 233 119	4 341 176	162 793	5 267 121	5 429 914
Резерв під зобов'язання кредитного характеру	135 531	–	135 531	49 062	–	49 062
Інші зобов'язання	1 796 836	6 752	1 803 588	946 155	2 871	949 026
В т.ч. зобов'язання з лізингу (оренди)	539	6 752	7 291	3 135	2 871	6 006
Усього	124 387 336	58 139 174	182 526 510	82 659 634	48 769 258	131 428 892
Чиста сума	(25 070 916)	35 419 616	10 348 700	(15 629 636)	24 546 791	8 917 155

Аналіз за строками погашення не відображає історичної стабільності поточних рахунків. Закриття таких рахунків відбувається протягом більшого періоду часу, ніж зазначено у таблицях вище. Ці залишки включаються до сум, належних до сплати протягом одного року.

Заборгованість перед клієнтами включає строкові депозити фізичних осіб. Відповідно до українського законодавства Банківська група зобов'язана виплатити вклад із спливом строку, визначеного у договорі банківського вкладу. Повернення вкладникові банківського строкового вкладу на його вимогу до спливу строку або до настання інших обставин, визначених договором, можливе виключно у випадках, якщо це передбачено умовами договору банківського строкового вкладу. Банківська група очікує, що клієнти не будуть вимагати строкових вкладів раніше ніж вказано у договорах, таким чином, ці залишки включені відповідно до їх контрактних умов погашення.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

29. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки

Активи за категоріями оцінки станом на 31 грудня 2020 року:

	<i>Активи за справедливою вартістю через інший сукупний дохід</i>	<i>Активи за справедливою вартістю через прибутки або збитки</i>	<i>Активи за аморти- зованою собівартістю</i>	<i>Усього</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	—	—	49 912 943	49 912 943
Заборгованість кредитних установ	—	38 539	331 621	370 160
Кредити клієнтам	—	—	48 608 320	48 608 320
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	29 008 521	—	29 008 521
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	14 543 523	—	—	14 543 523
- за амортизованою собівартістю	—	—	45 174 610	45 174 610
Інші фінансові активи	—	108 231	141 000	249 231
Усього	14 543 523	29 155 291	144 168 494	187 867 308

Активи за категоріями оцінки станом на 31 грудня 2019 року:

	<i>Активи за справедливою вартістю через інший сукупний дохід</i>	<i>Активи за справедливою вартістю через прибутки або збитки</i>	<i>Активи за амортизованою собівартістю</i>	<i>Усього</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	—	—	33 469 935	33 469 935
Заборгованість кредитних установ	—	15 201	240 971	256 172
Кредити клієнтам	—	—	53 285 804	53 285 804
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	25 731 949	—	25 731 949
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	22 633 899	—	—	22 633 899
Інші фінансові активи	—	—	199 604	199 604
Усього	22 633 899	25 747 150	87 196 314	135 577 363

На 31 грудня 2020 року всі фінансові зобов'язання Банківської групи відображаються за амортизованою собівартістю, за виключенням залучених депозитів в золоті та похідних фінансових зобов'язань, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки або збитки (31 грудня 2019 року: всі фінансові зобов'язання Банківської групи відображаються за амортизованою собівартістю, за виключенням залучених депозитів в золоті, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки або збитки).

30. Операції з пов'язаними сторонами

Згідно з МСБО 24 «Розкриття інформації про пов'язаних сторін», пов'язаними вважаються сторони, які знаходяться під спільним контролем, або одна з яких має можливість контролювати або у значній мірі впливати на операційні та фінансові рішення іншої сторони. При розгляді кожного можливого випадку відносин з пов'язаними сторонами до уваги береться суть цих відносин, а не лише юридична форма.

Пов'язані сторони можуть здійснювати операції, які не здійснювалися б між непов'язаними сторонами. Умови таких операцій можуть відрізнятися від умов операцій між непов'язаними сторонами.

Обсяги операцій та залишки за операціями з пов'язаними сторонами являють собою операції з підприємствами, які контролюються державою (прямо чи опосередковано, або такими, що зазнають суттєвого впливу з боку держави), та ключовим управлінським персоналом.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

30. Операції з пов'язаними сторонами (продовження)

Залишки за розрахунками з ключовим управлінським персоналом станом на 31 грудня 2020 та 2019 років, а також відповідні доходи і витрати за 2020 та 2019 роки, є такими:

	<i>Ключовий управлінський персонал</i>	
	<i>31 грудня 2020 року</i>	<i>31 грудня 2019 року</i>
Кредити клієнтам, загальна сума	1 491	153
Мінус – резерв під зменшення корисності	(20)	(1)
Кредити клієнтам, чиста сума	1 471	152
Інші активи	–	5
Поточні рахунки	7	6 434
Строкові депозити	1 006	19 701
Заборгованість перед клієнтами	1 013	26 135
Інші зобов'язання	10	23
	<i>Ключовий управлінський персонал</i>	
	<i>2020 рік</i>	<i>2019 рік</i>
Процентний дохід за кредитами	98	23
Процентні витрати за депозитами клієнтів	(338)	(1 008)
Комісійні доходи	13	14
Курсові різниці	(1 838)	4 007

У 2020 році, сукупна сума винагороди та інших виплат ключовому управлінському персоналу склала 77 069 тис. грн. (платежі до недержавного пенсійного фонду – 167 тис. грн.) (2019 рік: 75 682 тис. грн. (платежі до недержавного пенсійного фонду – 802 тис. грн.)).

В ході звичайної діяльності Банківська група укладає договірні угоди з українським урядом та підприємствами, які контролюються державою прямо чи опосередковано, або такими, що зазнають суттєвого впливу з боку держави.

Банківська група надає таким підприємствам повний спектр банківських послуг, зокрема кредитування, розміщення депозитів, надання гарантій, операції з цінними паперами, розрахунково-касові операції.

Залишки за операціями з підприємствами, які контролюються державою, що є суттєвими з огляду на балансову вартість, станом на 31 грудня 2020 року були такими:

<i>Клієнт</i>	<i>Галузь</i>	<i>Грошові кошти та їх еквіваленти</i>	<i>Кредити клієнтам</i>	<i>Заборго- ваність перед НБУ</i>	<i>Заборго- ваність перед клієнтами</i>	<i>Видані гарантії</i>
Клієнт 1	Державні підприємства	–	–	–	6 850 351	–
Клієнт 2	Державні підприємства	–	–	–	1 634 972	–
Клієнт 3	Фінансові послуги	14 487 474	–	16 008 768	–	–
Клієнт 4	Видобувна галузь	–	4 262 727	–	5 419 423	–
Клієнт 5	Видобувна галузь	–	505 223	–	–	–
Клієнт 6	Сільське господарство та харчова промисловість	–	–	–	5 610 690	–
Клієнт 7	Енергетика	–	5 045 250	–	–	–
Клієнт 8	Машинобудування	–	1 796 436	–	1 419 874	479 268
Клієнт 9	Машинобудування	–	–	–	–	111 966
Клієнт 10	Транспорт та зв'язок	–	1 896 652	–	–	–
Клієнт 11	Транспорт та зв'язок	–	–	–	1 607 746	–
Клієнт 12	Торгівля	–	895 351	–	–	478 703
Клієнт 13	Торгівля	–	–	–	–	892 093
Клієнт 14	Будівництво доріг	–	1 002 859	–	–	–
Клієнт 15	Професійна, наукова та технічна діяльність	–	–	–	890 637	–
Інші	–	–	–	–	11 825 504	36 745

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

30. Операції з пов'язаними сторонами (продовження)

Залишки за операціями з підприємствами, які контролюються державою, що є суттєвими з огляду на балансову вартість, станом на 31 грудня 2019 року були такими:

Клієнт	Галузь	Грошові кошти та їх еквіваленти	Кредити клієнтам	Заборго- ваність перед клієнтами	Видані гарантії
Клієнт 1	Державні підприємства	—	—	4 041 851	—
Клієнт 2	Державні підприємства	—	—	1 049 756	—
Клієнт 16	Державні підприємства	—	—	614 338	—
Клієнт 6	Сільське господарство та харчова промисловість	—	—	10 970 272	—
Клієнт 17	Сільське господарство та харчова промисловість	—	720 824	—	—
Клієнт 3	Фінансові послуги	8 748 919	—	—	—
Клієнт 7	Енергетика	—	4 581 405	—	—
Клієнт 4	Видобувна галузь	—	4 337 341	—	—
Клієнт 8	Машинобудування	—	2 103 673	—	542 352
Клієнт 9	Машинобудування	—	—	—	282 719
Клієнт 10	Транспорт та зв'язок	—	2 308 319	—	—
Клієнт 13	Торгівля	—	—	1 001 638	609 862
Клієнт 12	Торгівля	—	—	—	506 954
Клієнт 18	Торгівля	—	—	—	49 770
Клієнт 19	Професійна, наукова та технічна діяльність	—	538 546	—	—
Інші	—	—	1 030 327	6 702 922	—

Протягом року, що закінчився 31 грудня 2020 року, за суттєвими операціями з підприємствами, які контролюються державою, Банківська група визнала 1 711 126 тис. грн. (2019 рік: 2 320 502 тис. грн.) процентних доходів, в тому числі за операціями з депозитними сертифікатами НБУ строком до 90 днів — 372 379 тис. грн. (2019 рік: 77 189 тис. грн.) процентних доходів, а також 798 542 тис. грн. (2019 рік: 1 161 247 тис. грн.) процентних витрат.

Станом на 31 грудня 2020 та 2019 років інвестиції Банківської групи в боргові цінні папери, випущені Урядом або підприємствами, які контролюються державою, були такими:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки	29 008 521	25 731 949
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	14 235 447	22 629 191
Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю	45 174 610	—

Інформація щодо балансової вартості ОВДП, які включені до інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки та до інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, розкрита в Примітці 11.

Протягом 2020 року, по операціям з ОВДП Банківська група визнала 2 942 823 тис. грн. (2019 рік: 3 312 464 тис. грн.) процентних доходів, за операціями з іншими інвестиційними цінними паперами 899 756 тис. грн. (2019 рік: 253 734 тис. грн.) процентних доходів.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

31. Інформація щодо дотримання вимог щодо достатності капіталу

Відповідальна особа Банківської групи здійснює управління рівнем достатності капіталу для захисту від ризиків, притаманних її діяльності. Достатність капіталу Банківської групи контролюється з використанням нормативів, встановлених НБУ, відповідно до вимог Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп.

Достатність регулятивного капіталу Банківської групи відображає здатність Банківської групи покрити збитки, причинені взятими ризиками, за рахунок регулятивного капіталу. Основним призначенням регулятивного капіталу Банківської групи є покриття негативних наслідків різних ризиків, на які наражаються учасники Банківської групи в процесі здійснення діяльності з надання фінансових послуг, уключаючи ризики, які виникають унаслідок участі в Банківській групі.

Контроль за дотриманням нормативу достатності капіталу, встановленого Національним банком України, здійснюється відповідальною особою Банківської групи щокварталу на підставі проміжної консолідованої звітності Банківської групи та річної консолідованої звітності Банківської групи.

Вимоги щодо достатності регулятивного капіталу Банківської групи є дотриманими, якщо розмір регулятивного капіталу Банківської групи дорівнює або перевищує необхідний розмір регулятивного капіталу Банківської групи..

	<i>31 грудня 2020 року</i>	<i>31 грудня 2019 року</i>
Основний капітал	8 972 684	6 058 826
Додатковий капітал	4 558 861	5 067 098
Відвернення	(22 651)	(17 988)
Усього регулятивний капітал	13 508 894	11 107 936
Необхідний розмір регулятивного капіталу	6 361 957	6 679 910

Регулятивний капітал включає капітал першого рівня (основний капітал), що складається з оплаченого зареєстрованого статутного капіталу, резервних фондів за вирахуванням очікуваних збитків, та капітал другого рівня (додатковий капітал), що складається з резерву переоцінки активів, поточного прибутку, субординованого боргу та нерозподіленого прибутку. Для цілей розрахунку регулятивного капіталу капітал другого рівня обмежений сумою капіталу першого рівня у розмірі до 100%.